

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ยุพิน บุญประเสริฐ

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ตุลาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ตุลาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

DEVELOPMENT OF COMPETENCY BASED CURRICULUM IN LEARNING MANAGEMENT FOR
LEARNING DISABILITY
STUDENT TEACHERS OF INCLUSIVE SCHOOL

MISS YUPIN BOONPRASERT

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Education Program Degree in Curriculum and Instruction
October 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ของ ยุพิน บุญประเสริฐ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร. ศานิตย์ ศรีคุณ)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. วสันต์ สรรพสุข)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม
ผู้วิจัย:	ยุพิน บุญประเสริฐ, วิทยานิพนธ์: กศ.ต.(หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง ดร.เกศราพรพรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ
คำสำคัญ:	การพัฒนาหลักสูตร,หลักสูตรฐานสมรรถนะ,สมรรถนะการจัดการเรียนรู้,นักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม 2) ศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์ จำนวน 268 คน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างคือครูที่ผ่านการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ผู้ปกครองและศึกษานิเทศก์ จำนวน 43 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามและแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.การพัฒนาหลักสูตร 1.1 สภาพปัจจุบัน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพอ ยังขาดจิตวิทยาการดูแลนักเรียน การใช้สื่อ เทคนิคการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ความต้องการคือสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 1.2 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) เหตุผลและความจำเป็น 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้าง 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดการกิจกรรม 9) สื่อ และแหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด 2.ประสิทธิผลของหลักสูตร 2.1.ผลการทดลองใช้ คือคะแนนสอบของครูหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา ความเหมาะสมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล ระดับมากที่สุด ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะระดับมากที่สุด 2.2 ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูที่ผ่านการพัฒนา ผู้ปกครองและศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดและมีความประทับใจ 4 ประเด็น คือ 1) การดูแลเอาใจใส่ 2) การสื่อสาร 3) การเรียนการสอน และ 4)อื่น ๆ

Title: DEVELOPMENT OF COMPETENCY BASED CURRICULUM IN LEARNING MANAGEMENT FOR LEARNING DISABILITY STUDENT TEACHERS OF INCLUSIVE SCHOOL

Author: Miss yupin Boonprasert, Dissertation: Ed.D.(Curriculum and Instruction), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Wilaiporn Rittikoop Co–advisor Assistant Professor Dr.Wilawan Phothong Dr.Ketsaraphan Punsrigate , khongcharoen

Keywords: The competency–based curriculum Learning management Learning disabilities students

ABSTRACT

This research aims 1.To develop competency based curriculum on learning management of learning disabilities students teachers in inclusive schools 2.To study the effectiveness of competency based curriculum on learning management of learning disabilities students teachers in inclusive schools. Phase 1 to develop curriculum. The sample group by specific selection consisted of school administrators, learning disabilities students teachers, supervisors, and specialists in curriculum quality inspection 268 people. Step 2 : The study of the effectiveness of curriculum. The sample group 43 people consisted of teachers who teach learning disabilities students who were trained ,the school administrators.the school academic teacher, supervisors and parents The tools were questionnaires and assessment forms. Statistics were mean and standard deviation. The results of the study was found that 1. to develop curriculum 1.1 The teachers had inadequate knowledge to manage learning for students with learning disabilities, Psychology of student care, media, learning management techniques and learning assessment methods. The needs of teachers to develop competency in learning management covers 3 areas: knowledge, skills, and characteristics. 1.2 The results of constructing curriculum and verifying curriculum quality.The curriculum comprises 10 elements as follows: 1) rationale and necessity 2) vision 3) objectives 4) principles 5) focused competencies 6) structure 7) content 8) activities 9) media and learning resources and 10) measure and evaluate. The examination of curriculum quality and course documentation were appropriate at highest level. 2.The effectiveness of curriculum : 2.1 The results of experiment in using the training curriculum were as follows: teachers' knowledge competency after training was higher than before training. The teachers' performance skill competency after training was at the highest 2.2 The result opinions of school administrators, teachers, parents and supervisors was at the highest level and the parents satisfied in 4 issues : caring, communicate, teaching and other.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ดร.ศานิตย์ ศรีคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง และดร.วสันต์ สรรพสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง ที่ปรึกษาร่วมที่ให้แนวคิดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและประเมินเหมาะสมของเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา

และขอขอบคุณความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่ร่วมพัฒนาหลักสูตรตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้วิจัยตลอดจนพี่น้อง ผู้อยู่เบื้องหลังให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้รายงานวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีทุกประการ

ยุพิน บุญประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับหลักสูตร.....	14
การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	29
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ	43
หลักการ แนวคิดและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	77
การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	91
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	111

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	122
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม	124
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม	134
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	148
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม	148
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม	173
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	186
สรุปผลการวิจัย	187
อภิปรายผล.....	189
ข้อเสนอแนะ.....	193
บรรณานุกรม	195
ภาคผนวก	201
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	202
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	204
ภาคผนวก ค หลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม.....	217
ภาคผนวก ง คู่มือหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	242
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการอบรมหลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม	266
ประวัติผู้วิจัย	269

ประวัติผู้วิจัย 270

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร	20
ตาราง 2 แสดงความแตกต่างของหลักสูตรฐานสมรรถนะและหลักสูตรแบบดั้งเดิม	33
ตาราง 3 แสดงการนำสมรรถนะหลักไปสู่การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ	39
ตาราง 4 แสดงผลการสังเคราะห์สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	75
ตาราง 5 แสดงความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่	83
ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบการสอนเด็กและผู้ใหญ่	84
ตาราง 7 แสดงรายละเอียดเนื้อหาและจำนวนแบบทดสอบ	137
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันการจัด การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และศึกษานิเทศก์ (n=261)..	150
ตาราง 9 แสดงผลจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร	155
ตาราง 10 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร	159
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยผู้เชี่ยวชาญ (N=7)	160
ตาราง 12 แสดงสมรรถนะที่มุ่งเน้น	166
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมก่อนและหลังการอบรม (n = 15)	174

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (n=15)..... 174

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินทักษะการจัด การ
เรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้..... 176

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินคุณลักษณะ ส่วนบุคคล
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (n=15) ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการ
จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม
..... 179

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้บริหาร ครู
ศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู (n=43) หลังการพัฒนา 180

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความคิดเห็น ของ
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ (n=15) หลังการพัฒนา..... 182

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	12
ภาพ 2 แสดงการวิเคราะห์หน้าที่งาน	38
ภาพ 3 แสดงโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)	49
ภาพ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลกับสมรรถนะและผลงาน	49
ภาพ 5 แสดงองค์ประกอบของสมรรถนะ	53
ภาพ 6 แสดงมาตรฐานวิชาชีพครู	57
ภาพ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	80
ภาพ 8 แสดง Andragogy in Practice	86
ภาพ 9 แสดง Andragogy Process	89
ภาพ 10 แสดงขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	123
ภาพ 11 แสดงเหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร	162
ภาพ 12 แสดงวิสัยทัศน์	163
ภาพ 13 แสดงจุดมุ่งหมาย	164
ภาพ 14 แสดงหลักการ	165
ภาพ 15 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร	167
ภาพ 16 แสดงเนื้อหา	168
ภาพ 17 แสดงแนวการจัดกิจกรรม	169
ภาพ 18 แสดงสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้	170
ภาพ 19 แสดงการวัดและประเมินผล	171

ภาพ 20 แสดงการสรุปความเชื่อมโยงหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของ
ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม..... 172

ภาพ 21 แสดงหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม..... 173

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 10 และมาตรา 54 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เสือบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษ และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรา 8 วรรค 5 กล่าวว่า สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนรวม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปีการศึกษา 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมทุกแห่ง โดยจัดให้เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในรูปแบบ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม (Inclusive schools) ปี 2559 ประกาศให้เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน โดยมีการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียนและห้องเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับประโยชน์ที่ยึดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน (Inclusion) เน้นให้มีการแนะนำบริการสนับสนุนต่าง ๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, สื่อออนไลน์)

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนที่แตกต่างเข้าถึงหลักสูตรทั่วไปได้ง่ายมีความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จมีประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะสั้นนักเรียนมีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกับกลุ่มเพื่อนนักเรียนปกติ ผลการวิจัยยืนยันว่าผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนรวมสามารถเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับหรือดีกว่าผู้เรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ แต่ได้รับโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งถ้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการจะขาดโอกาสนี้ ส่วนประโยชน์ระยะยาว คือ สังคมต้องการให้เด็กทุกคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตทำงานและสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนในชุมชนของเขาอย่างมีความสุข ถ้าเขาขาดโอกาสที่จะเรียนรู้และเติบโตกับเพื่อนปกติที่มีความหลากหลายตลอดชีวิตของเขา บุคคลที่มีความต้องการพิเศษจะไม่มีทางบรรลุเป้าหมายนี้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558, สื่อออนไลน์) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรวม โดยดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม เพื่อขยายโอกาสให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการสร้างโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้พัฒนาตนเองร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พศุฉิกายน 2562) พบนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งสิ้น 432,590 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 371,210 คน คิดเป็นร้อยละ 85.81 ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งหมด ในขณะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งสิ้น 2,794 คน พบว่าเป็นนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 2,498 คน คิดเป็นร้อยละ 89.41 จะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกประเภท หากสถานศึกษาไม่ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบย่อมส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้ไม่สามารถเรียนให้จบตามหลักสูตรได้ เนื่องจากมีปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียนและทักษะทางสังคม

จากสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, สื่อออนไลน์) พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรวมในระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การส่งต่อทางการศึกษา ทักษะการจัดการเรียนรู้และเจตคติที่ถูกต้องต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สอดคล้องกับ สุภาพร ชินชัย (2551) ซึ่งพบว่า ครูขาดความรู้ในเรื่องการคัดกรองคนพิการทางการศึกษาประเภทความบกพร่องทางการเรียนรู้และสมาธิสั้น ความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการเบื้องต้นในขณะที่ได้แก่นักเรียนปกติมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนที่พิการทางการศึกษา แต่เด็กกลุ่มนี้เองที่ปฏิเสธความบกพร่องของตนเองอยู่ ทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ และผู้ปกครองที่ยังขาดความเอาใจใส่ช่วยเหลือบุตรหลานอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ รัตนา ธรรมพูนพิสัย (2556) ยังพบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนจัดการเรียนรวมเรียงลำดับจากปัญหามากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือและด้านสภาพแวดล้อม ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษา คือ ครูไม่ให้ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ซึ่งมีความเฉพาะที่แตกต่างจากครูผู้สอนนักเรียนปกติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมการพัฒนาวิชาชีพครูยุคใหม่ สิ่งบ่งชี้ที่สำคัญของการพัฒนา คือ ความสามารถในการเชิงสมรรถนะ ซึ่งใช้เป็นฐานในการทำงานทางวิชาชีพ (Competencies-based development) สมรรถนะ (Competency) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Other Characteristics) ที่ทำให้บุคคลทำงานได้สำเร็จและบรรลุสัมฤทธิ์ผลขององค์กร หรือกล่าวได้ว่าสมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างการปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานในองค์กร (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556, สื่อออนไลน์) ทั้งนี้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ

ต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้มันจะยังไม่ใช้สมรรถนะจนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562, สื่อบนไลน์)

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในหลายประเทศได้นำแนวทางการฝึกอบรมแบบฐานสมรรถนะมาใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยหลักสูตรสมรรถนะเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมใช้ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อควบคุมคุณภาพของบุคลากรในอาชีพต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการแข่งขันกับนานาชาติการออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ จัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะความสามารถ เจตคติ และค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2557, สื่อบนไลน์) ทั้งนี้จากงานวิจัยพัฒนาสมรรถนะของครูสะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะช่วยยกระดับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของครูให้สูงขึ้นได้ อาทิ เพ็ญศิริ โฉมกาย สมศิริ สิงห์หลพ และปริญญา ทองสอน (2562) พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูช่วยให้ครูผู้รับการพัฒนามตามหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเสริมสร้างสมรรถนะครูสูงกว่าก่อนเสริมสร้างสมรรถนะครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ วิไลวรรณ ลิทธิ (2560) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติ สมรรถนะด้านเจตคติของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิผลนั้น การนำทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่มาประยุกต์ใช้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากวิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก โดยเน้นไปที่การเรียนรู้กระบวนการมากกว่าเนื้อหาซึ่งมัลคอล์ โนลส์ (อาชัญญา รัตนอุบล, 2551) เรียกทฤษฎีการเรียนรู้

ผู้ใหญ่ที่ว่า แอนดราโกจี (Andragogy) คำว่า Andragogy ซึ่งมีความหมายว่า The Art and Science of Teaching Adults หรือศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่แต่โดยในทางปฏิบัติแล้วการสอนในความหมายนี้ ครูจะไม่ใช่ผู้สอนหรือผู้แสดงฝ่ายเดียวแต่จะมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator)” หรือเป็น “ผู้ร่วมกิจกรรม (Member)” นั่นคือครูเป็นผู้ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมไปถึงทักษะพฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติด้วย ซึ่งครูจะไม่สอนผู้ใหญ่โดยตรงในสิ่งต่าง ๆ แต่ครูจะช่วยเหลือให้ผู้ใหญ่เรียนรู้และตกผลึกเอง ดังนั้น Andragogy จึงหมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ ประกอบด้วย มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-Concept) ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) และแนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) นอกจากนี้ ทฤษฎี แอนดราโกจี (Andragogy) ของมัลคอล์ม โนลส์ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้ใหญ่ กล่าวคือ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ที่เกิดแรงจูงใจ มองเห็นความสำคัญและความต้องการกับความรู้ และประสบการณ์สภาพปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ ทักษะ และมีเจตคติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้สอดคล้องกับกฎหมาย นโยบาย ให้สอดคล้องกับทิศทางในการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

คำถามวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมเป็นอย่างไร
2. หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีองค์ประกอบและความเหมาะสมเป็นอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เป็นอย่างไร

4. การประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมระดับประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ก่อนและหลังการพัฒนา

2.2 เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรที่ใช้ในการศึกษาและผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 129 คน จากโรงเรียน 129 โรงเรียน ครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 387 คน ศิกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน
รวมทั้งสิ้น 531 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง บุคลากรในโรงเรียน
ที่จัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน
129 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 129 คน โดยศึกษากับกลุ่มประชากร
2. ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ใช้วิธีการเลือกแบบ
เจาะจงโรงเรียนละ 1 คน โดยเป็นครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียน จำนวน 129 คน
3. ศิกษานิเทศก์ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ศิกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการศึกษา
พิเศษ จำนวน 3 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง
ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเป็นครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 7 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 268 คน

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัด
การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 2 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง
การเรียนรู้ จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัด
การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 1 การทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
โรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ปีการศึกษา 2563 จำนวน 387 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 การประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดการเรียนรวม จำนวน 129 คน
2. ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม จำนวน 3 คน จาก 129 โรงเรียน รวม 387 คน
- 3.ศึกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน
4. ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 129 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 2,498 คน รวมทั้งสิ้น 3,158 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนรวมที่ผ่านการพัฒนาโดยใช้หลักสูตรสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ได้แก่

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดการเรียนรวมที่ครูผ่านการพัฒนา จำนวน 5 คน
2. ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนเรียนรวมที่ผ่านการพัฒนา จำนวน 3 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวม 15 คน
3. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน
4. ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 5 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนผ่านการพัฒนา จำนวน 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 43 คน

2. ขอบเขตงานเนื้อหา

2.1 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) การคัดกรอง การเขียนแผน IEP IIP 3) การวัดและประเมินผล 4) สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 5) จิตวิทยาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น

พิเศษ 6) การประสานกับผู้ปกครอง และ 7) นโยบาย กฎหมาย เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 8) การออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 9) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.2 ด้านทักษะ ประกอบด้วย ปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.3 ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย พัฒนาดตนเองให้มีความรอบรู้ มีความรักเมตตา และเข้าใจคนพิการและประสานงานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 สมรรถนะด้านความรู้ของครูผู้สอน

3.2.2 สมรรถนะด้านทักษะของครูผู้สอน

3.2.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

3.2.4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

4. ระยะเวลาที่ศึกษา

ปีการศึกษา 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะขึ้นใหม่เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tabá (1962) 7 ขั้นตอนคือ 1) การวินิจฉัยความต้องการ 2) การกำหนดจุดประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การประเมินผล

2. หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม หมายถึง หลักสูตรที่เน้นสมรรถนะเป็นฐานสำหรับพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่יעדความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีองค์ประกอบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสาร 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้างหลักสูตร 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดกิจกรรม 9) สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ และ 10) การวัดและประเมินผล

3. สมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่แสดงออกใน 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างโดดเด่นของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในเรื่องต่อไปนี้ 1) การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) การคัดกรอง การเขียนแผน IEP IIP 3) การวัดและประเมินผล 4) สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 5) จิตวิทยาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 6) การประสานกับผู้ปกครอง และ 7) นโยบาย กฎหมาย เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 8) การออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 9) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ

ด้านทักษะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ มีความรัก เมตตาและเข้าใจคนพิการและประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ

4. ประสิทธิภาพของหลักสูตรหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม หมายถึง ผลการทดลองใช้หลักสูตรและผลของการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตร หมายถึง ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมหลักสูตร ผลการประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนการสอนและผลการประเมินคุณลักษณะ

ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม หมายถึง ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมครูวิชาการโรงเรียนที่มีครูผ่านการอบรมและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อหลักสูตรฐานสมรรถนะและผลการสอบถามและผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

5. ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้สอนที่จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2563 โรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

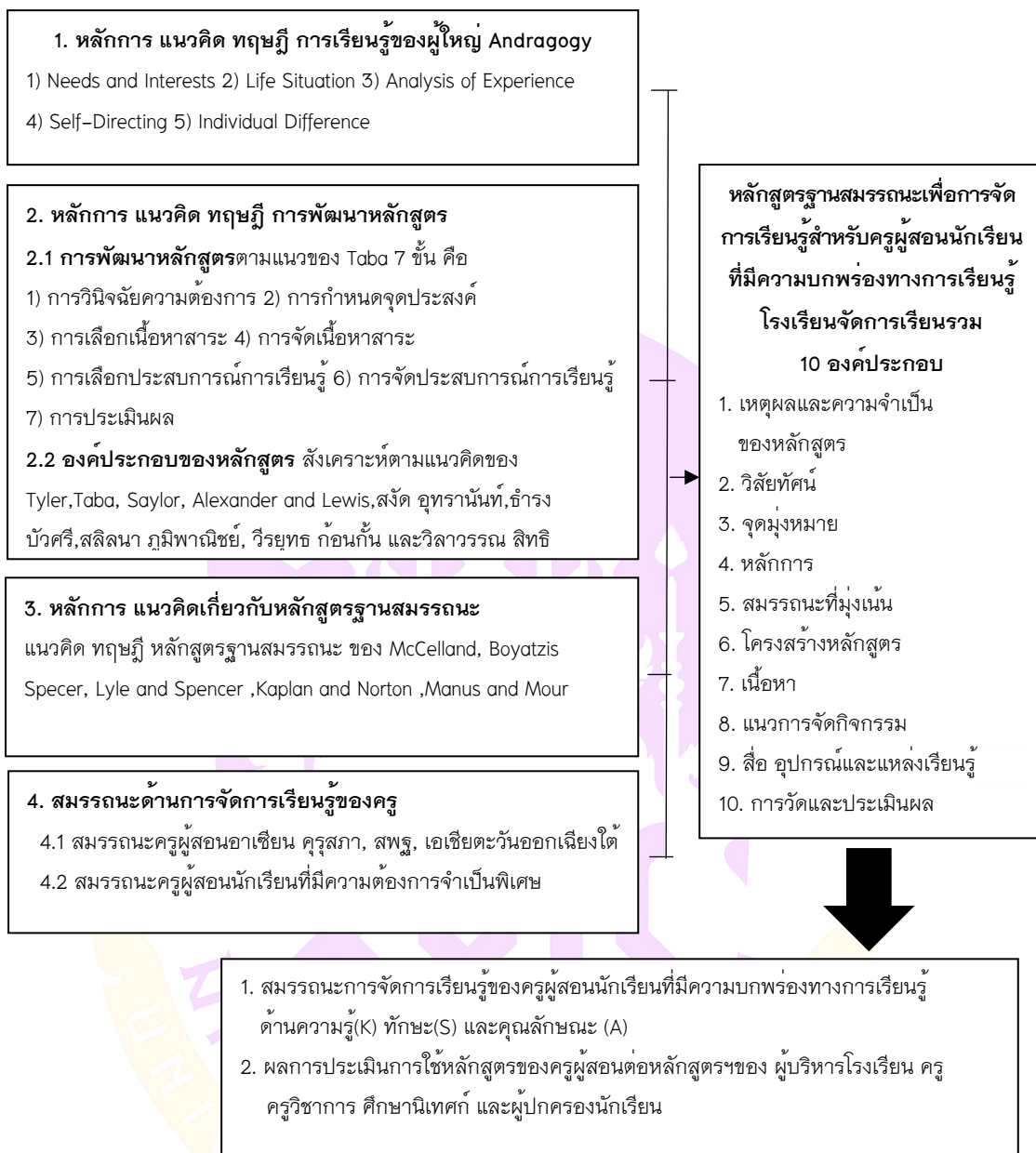
6. โรงเรียนจัดการเรียนรวม หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ระดับประถมศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเป็นนักเรียนที่ผ่านการคัดกรองตามแบบคัดกรองของกฎกระทรวงและจัดการเรียนการสอนโดยเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
2. ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
3. หน่วยงาน องค์การที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาครูกลุ่มงานการศึกษาพิเศษให้กว้างขวางขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม สรุปได้ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.3 การพัฒนาหลักสูตร
  - 1.4 การประเมินหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.1 ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.2 หลักการสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.3 ลักษณะของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.4 ข้อดีของการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.5 กรอบมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards)
  - 2.6 องค์ประกอบของมาตรฐานสมรรถนะ
  - 2.7 การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ
  - 2.8 การประเมินสมรรถนะ
3. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะ
  - 3.1 ความเป็นมาและความสำคัญของสมรรถนะ
  - 3.2 ความหมายของสมรรถนะ
  - 3.3 องค์ประกอบสมรรถนะ
  - 3.4 สมรรถนะที่สำคัญของครู
  - 3.5 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. หลักการ แนวคิด และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
  - 4.1 พื้นฐานของแนวคิดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
  - 4.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

- 4.3 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
- 4.4 ความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
- 4.5 การประยุกต์ใช้ทฤษฎี Andragogy ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
- 5. การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
  - 5.1 ความหมายนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
  - 5.2 นโยบายและแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
  - 5.3 ประเภทของความบกพร่องทางการเรียนรู้
  - 5.4 การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
  - 5.5 กระบวนการช่วยเหลือและดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาทุกระดับ เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เป็นเข็มทิศในการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงผลที่คาดหวังมีสมรรถนะ มีทักษะในการดำรงชีวิตที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและพัฒนาสังคมได้อย่างมีคุณภาพ หลักสูตรการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร หลายท่าน อาทิ

Oliva (1992) ได้ศึกษาความหมายของหลักสูตร พบว่า การให้ความหมายหลักสูตรขึ้นอยู่กับลักษณะความเชื่อหรือปรัชญาของแต่ละบุคคล ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนในสถานศึกษา
2. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชา
3. หลักสูตร คือ โปรแกรมสำหรับการเรียน
4. หลักสูตร คือ กลุ่มของวัสดุอุปกรณ์
5. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชา
6. หลักสูตร คือ ลำดับของรายวิชา
7. หลักสูตร คือ กลุ่มการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์

8. หลักสูตร คือ รายวิชาที่จะศึกษา

9. หลักสูตร คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินการภายในสถานศึกษาและกิจกรรมนอกชั้นเรียน การแนะแนว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง

10. หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยการดูแลจากสถานศึกษา

11. หลักสูตร คือ ทุกสิ่งที่ได้วางแผนจากบุคลากรในสถานศึกษา

12. หลักสูตร คือ ลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน

13. หลักสูตร คือ ผลของประสบการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับมาจากสถานศึกษาความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ ดังนี้

13.1 หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน
หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระนั้น หมายถึง วิชาและเนื้อหาสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในชั้นและระดับต่าง ๆ หรือกลุ่มวิชาที่จัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หลักสูตรเตรียมแพทย์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ หลักสูตรธุรกิจ หลักสูตรตัดเสื้อ หลักสูตรการเลี้ยงสุกร ฯลฯ

13.2 หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตรกลุ่มหนึ่งจัดให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่งประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียน กิจกรรม ประสบการณ์และการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกันมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แนวคิดนี้จะเน้นหลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารรูปเล่ม ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

13.2.1 เอกสารหลักสูตรเป็นเอกสารที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรงคือ กล่าวถึง วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหา ที่จัดไว้ในหลักสูตรนั้น เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต เป็นต้น

13.2.2 ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ผลตามความมุ่งหมายตัวอย่างเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือหลักสูตร คู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือคู่มือการประเมินผลการเรียน

13.3 หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน แนวคิดของหลักสูตรในฐานะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนจัดขึ้น หรือกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ และจัดให้แก่นักเรียนโดยโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ประสบการณ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะนำไปสู่ประสบการณ์ทางด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะต่าง ๆ อันแสดงถึงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่ควรจัดให้แก่ผู้เรียนจะต้องปรากฏอยู่ในหลักสูตรอย่างชัดเจน ซึ่งหลักสูตร คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียน

13.4 หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน แนวคิดของหลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียนนี้จะ เป็นแผนในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมตามที่กำหนด แผนสำหรับจัดโอกาสทางการศึกษาจะแสดงเกี่ยวกับจุดหมายหรือจุดประสงค์ของการออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผล แผนนี้สร้างขึ้นตามประเภท สถานการณ์ หรือกลุ่มบุคคลศึกษาต่าง ๆ เช่นหลักสูตรก่อนวัยเรียน หลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา หรืออาจหมายถึง กลุ่มของแผนย่อยต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวัง

13.5 หลักสูตรในฐานะที่เป็นมวลประสบการณ์ แนวคิดของหลักสูตรในฐานะที่เป็นประสบการณ์ของผู้เรียนนั้น หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียน รวมถึงเนื้อหาวิชาที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนด้วย แนวคิดนี้เกิดจาก 2 ประการ คือประการที่หนึ่ง การไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของหลักสูตรในความหมายแคบที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน ประการที่สอง การสอนของครูที่ยึดหนังสือเรียนและเนื้อหาสาระมากเกินไปทำให้การสอนจืดชืดไม่มีชีวิตชีวา โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดได้แก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การจัดหลักสูตรจึงควรพิจารณาถึงประสบการณ์ทุกด้านที่พึงมีของผู้เรียน

13.6 หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทางนั้น เป็นสิ่งที่สังคมมุ่งหวังหรือคาดหวังให้เด็กได้รับ กล่าวคือผู้ที่ศึกษาจนจบหลักสูตรแล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง จะเกิดผลอย่างไรในตัวผู้เรียนบ้าง แนวคิดนี้มองหลักสูตรในฐานะที่จะก่อให้เกิดผลการเรียนรู้ ดังนี้ การจัดหลักสูตร การกำหนดจุดหมายเนื้อหา สาระกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล จะต้องศึกษาและวางแผนให้สอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วย

13.7 หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแนวความคิดของหลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนนั้น เป็นการมองเห็นหลักสูตรในฐานะที่เป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่จัดขึ้นโดยโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าโดยรวมเอาแผนย่อย ๆ ที่เป็นโอกาสของการเรียนรู้ที่คาดหวังเข้าไว้ด้วย แผนงานนั้นมิได้เกิดขึ้นลอย ๆ แต่จะมีการวางแผนสำหรับสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นแผนงานจึงถูกกำหนดขึ้นเพื่อผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อวิเคราะห์ความหมายของหลักสูตรข้างต้น พบว่า ความหมายที่แคบของหลักสูตรคือ วิชาที่สอน ส่วนความหมายที่กว้างของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อพิจารณาความหมายของหลักสูตรแบบกว้างจะมีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันนี้เพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องมีความหลากหลายให้สอดคล้องกับสังคมข่าวสารซึ่งเป็นสังคมของการเรียนรู้ มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยความสะดวกที่สถานศึกษาสามารถจัดได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถจัดได้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย ตามแนวคิดของนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบไว้ ดังนี้

2.1 Tyler (1971) กล่าวว่า โครงสร้างของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

2.1.1 จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล

2.1.2 ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล

2.1.3 วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 วิธีการประเมิน (Determination of what to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2 Saylor Alexander and Lewis (1981) นำเสนอแบบจำลองในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ภายใต้แนวคิดของการวางแผนให้โอกาสในการเรียนรู้เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องสำหรับประชากร ดังนี้

2.2.1 จุดหมาย วัตถุประสงค์ และขอบข่ายที่ต้องการพัฒนา

จุดหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรถูกเลือกหลังจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก เช่น ผลการศึกษาจากการวิจัยทางการศึกษา การรับรองมาตรฐาน ความเห็นของกลุ่มสังคม และอื่น ๆ

2.2.2 การออกแบบหลักสูตร

นักวางแผนหลักสูตรต้องดำเนินการออกแบบหลักสูตร ด้วยการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับขอบข่ายที่ต้องการพัฒนา ระบุวันเวลาและวิธีการในโอกาสการเรียนรู้ดังกล่าว การออกแบบหลักสูตรคำนึงถึงธรรมชาติของวิชา รูปแบบของสถาบันทางสังคมที่สัมพันธ์กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2.2.3 การนำหลักสูตรไปใช้

ผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน โดยจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์และเลือกกลยุทธ์วิธีการสอนที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้

2.2.4 การประเมินหลักสูตร

นักวางแผนหลักสูตรและผู้สอนร่วมกันประเมินด้วยการเลือกเทคนิคการประเมินที่หลากหลาย การประเมินมีจุดเน้น 2 ประเภท คือ 1) การประเมินผลรวมของการใช้หลักสูตรทั้งโรงเรียน ประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดประสงค์การเรียน ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 2) การประเมินกระบวนการหลักสูตรทั้งระบบตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด

2.3 สังกัด อุทราพันธ์ (2532) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

2.3.1 เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร

2.3.2 จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ

2.3.3 เนื้อหาสาระและประสบการณ์

2.3.4 การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

2.3.5 การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่ง
วิทยาการในชุมชน

2.3.6 การประเมินผล

2.4 อารง บัณฑิต (2542) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่ามี
8 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.4.1 เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education goals and policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2.4.2 จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2.4.3 รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

2.4.4 จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

2.4.5 เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

2.4.6 จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

2.4.7 ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.4.8 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการศึกษาเพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

2.4.9 วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum materials and instructional media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวิดีโอ คาสเซต และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

นอกจากนี้ จากงานวิจัยพัฒนาหลักสูตรมีนักวิจัยได้กำหนดองค์ประกอบ ดังนี้

สลิลนา ภูมิพาณิชย์ (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูในสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่
 1) ปัญหาและความจำเป็น 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น
 6) โครงสร้างเนื้อหา 7) การจัดกิจกรรม 8) สื่อและแหล่งสืบค้น และ 9) การประเมินผล

วีระยุทธ ก้อนกั้น (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมี
 10 องค์ประกอบได้แก่ 1) สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนา
 หลักสูตร 3) หลักการ 4) เป้าหมาย 5) วัตถุประสงค์ 6) โครงสร้างหลักสูตร 7) แนวการจัด
 กิจกรรมการฝึกอบรม 8) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม 9) การวัดและประเมินผล และ 10) เกณฑ์
 การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม

วิไลวรรณ สิทธิ (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม
 มี 9 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) วิสัยทัศน์ 3) หลักการ
 4) วัตถุประสงค์ 5) สมรรถนะสำคัญ 6) โครงสร้าง 7) แนวทางการฝึกอบรม 8) สื่อและอุปกรณ์
 และ 9) การวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบ	Tyler (1971)	Taba (1962)	Saylor, Alexander and Lewis (1981)	สังต์ อุทรานนท์ (2530)	อำนาจ บัวศรี (2542)	สลิคณา ภูมิพาณิชย์ (2560)	วีระยุทธ ก้อนกั้น (2560)	วิไลวรรณ สิทธิ (2560)	สรุป
เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร				/		/	/	/	/
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร							/		
วิสัยทัศน์				/	/	/	/	/	/
จุดมุ่งหมาย	/		/	/	/	/	/	/	/
วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ									
หลักการ						/	/	/	/

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่าคำว่า “การพัฒนา” หรือ ภาษาอังกฤษว่า “development” มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

Taba (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดีขึ้น ทั้งในด้านวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนแปลงตั้งแต่จุดประสงค์และวิธีการ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีผลกระทบต่อกระบวนทัศน์ความคิดและความรู้สึกของทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานของหลักสูตร

Good (1973) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิชาการ พัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้ต่างไปจากเดิม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง หลักสูตร การสร้างหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรเดิมมีสอดคล้องกับสภาพความต้องการ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และสนองต่อความต้องการของผู้เรียนโดยมีจุดมุ่งหมายแนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยการวิจัยนี้พัฒนาหลักสูตรในความหมายของการเปลี่ยนแปลง คือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการตลอดทั้งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทสังคม

3.2 กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

Taba (1962) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรว่ามี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวินิจฉัยความต้องการ
2. การกำหนดจุดประสงค์
3. การเลือกเนื้อหาสาระ

4. การจัดเนื้อหาสาระ
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผล

Saylor and Alexander (1974) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตรมีภาระงานสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การกำหนดเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ทั้งเป้าหมายโดยรวมและเป้าหมายย่อย
2. การเลือกกิจกรรมและวัสดุประกอบการเรียนการสอน เช่น การเลือกเนื้อหาการอ่าน การฝึกฝน การทำกิจกรรมสั้น ๆ การกำหนดหัวข้อสำหรับการอภิปราย การสร้างหนังสือคู่มือกิจกรรม การสร้างโปรแกรมสุขภาพและนันทนาการ
3. การค้นหาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
  - กระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนานั้น อรพรรณ พรสีมา (2540) และชูชัย สมิทธิไกร (2550) ได้เสนอกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาไว้คล้ายกัน ดังนี้
    - 3.1 สำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา โดยผู้ทำโครงการพัฒนาจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารการสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาปัญหาขององค์กรที่ต้องการแก้ไขโดยการพัฒนา
    - 3.2 หาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาตามความต้องการของบุคคลหรือหน่วยงานในการเข้ารับการพัฒนา เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น การขาดความรู้ ประสบการณ์ หรือขาดทักษะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาและความจำเป็นเข้ารับการพัฒนา
    - 3.3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ว่ามีความตั้งใจหรือมีความประสงค์ที่จะจัดการพัฒนาขึ้นเพื่อให้ได้ประโยชน์กับหน่วยงานและผู้เข้ารับการพัฒนาอย่างไรบ้าง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถจะแสดงออกให้เห็นได้และวัดได้อย่างชัดเจนและเป็นไปได้
    - 3.4 กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของรายวิชาให้กะทัดรัดเป็นข้อ ๆ เพื่อให้วิทยากรได้เตรียมเนื้อหา วิธีการสอน ตรงตามทีหลักสูตรหรือโครงสร้างต้องการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปใช้ได้จริง

3.5 กำหนดแนวทางการพัฒนา พิจารณาถึงแนวทางที่จะทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงต้องใช้ทฤษฎีหรือหลักการอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมให้มากที่สุด

3.6 กำหนดเทคนิคและวิธีการพัฒนา พิจารณาถึงเทคนิคที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนาเนื้อหาในหลักสูตร จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อการเรียนรู้และได้รับประโยชน์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากที่สุด

3.7 กำหนดสถานที่พัฒนาเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้รวมถึงสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

3.8 การกำหนดตัวผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากร การเลือกผู้เข้ารับการพัฒนาคควรเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเพียงพอและเหมาะสม มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชา และมีประสบการณ์ในการให้ความรู้จะทำให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ

3.9 กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินผล เพื่อประเมินค่าของการพัฒนาว่าเกิดความพึงพอใจและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้หรือไม่

3.10 รายงานผลการพัฒนา เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้สนใจได้มีโอกาสเรียนรู้และวิเคราะห์โครงการว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร และมีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนากำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา กำหนดแนวทางในการพัฒนา กำหนดเนื้อหา กิจกรรมการพัฒนา และการวัดประเมินผลการพัฒนาในทุกขั้นตอนต้องมีการออกแบบมาเป็นอย่างดี ก่อนนำมาใช้ในการพัฒนา และการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Tabá (1962) โดยมีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ
2. การกำหนดจุดประสงค์
3. การเลือกเนื้อหา/สาระ
4. การจัดลำดับเนื้อหา/สาระ
5. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. การประเมินผล

4. การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ขั้นตอนหนึ่งในการสร้างหลักสูตร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. Tyler (1971) เชื่อว่า ประเมินหลักสูตร คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่างจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ และจำเพาะเจาะจง แล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง

2. Stufflebeam (1971) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรว่าเป็นกระบวนการของการกำหนดรวบรวมและประมวลข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

3. Oliva (1992) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า เป็นกระบวนการที่กระทำอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมแล้วนั้นในการทำการตัดสินใจ ซึ่งกระทำเพื่อจุดประสงค์ของการทำให้เกิดเป็นระบบแบบแผนที่ดีขึ้น

4. Stake (1967) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการบรรยายและการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งเน้นเรื่องการบรรยายสิ่งที่จะถูกประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการตัดสินใจคุณค่า Stake (1967) มีแนวคิดว่าการประเมินหลักสูตรไม่ควรพิจารณาเฉพาะผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ ส่วน ทั้งนี้เพราะผลสำเร็จของหลักสูตรไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้หรือไม่เท่านั้นแต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่นผู้เรียนไม่สามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ อาจมาจากองค์ประกอบด้านเวลา กล่าวคือ ให้ความแก่ผู้เรียนไม่เพียงพอหรือเวลาที่จัดไม่เหมาะสมทั้ง ๆ ที่หลักสูตรนั้นอาจดีอยู่แล้วก็ได้ ดังนั้นถ้าจะพิจารณาแต่ผลลัพธ์ของการใช้หลักสูตรอย่างเดียว จะไม่ได้รับข้อมูลเพียงพอ ในการที่จะตัดสินว่าหลักสูตรนั้นดีหรือไม่ดี และจะมองไม่เห็นช่องทางที่ชัดเจนและครอบคลุมในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสแตค (Robert E. Stakes Curriculum Evaluation Model)

Stake (1967) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรควรพิจารณา 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านสิ่งที่มาก่อน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดผลจากหลักสูตรและเป็นสิ่งที่มีอยู่ก่อนการใช้หลักสูตรอยู่แล้ว ประกอบด้วย 7 หัวข้อ คือ บุคลิกและนิสัยของผู้เรียน บุคลิกและนิสัยของครู เนื้อหาในหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ การจัดโรงเรียน ลักษณะของชุมชน

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นขั้นของการใช้หลักสูตร

ประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ การสื่อสาร การจัดแบ่งเวลา การลำดับเหตุการณ์ การให้กำลังใจ บรรยากาศของสิ่งแวดล้อม

1.3 ด้านผลผลิต หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทักษะของผู้เรียน ทักษะของผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครู ผลที่เกิดขึ้นกับสถาบัน

ก่อนที่ผู้ประเมินจะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของทั้ง 3 ด้าน ผู้ประเมินต้องตั้งผลที่คาดหวังเอาไว้ก่อน แล้วสังเกตหรือทดสอบผลที่เกิดขึ้นจริง จากนั้นจึงใช้มาตรฐานซึ่งได้แก่ เกณฑ์ต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าควรจะใช้เป็นทางนำไปสู่การตัดสิน

2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph w. Tyler Curriculum Evaluation Model) ตามแนวคิดของ Tyler (1971) การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นการตรวจสอบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของกระบวนการ จัดการศึกษา 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนซึ่งเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจง จะเป็นแนวทางในการประเมินผลในภายหลัง ดังนั้น พื้นฐานของการจัดหลักสูตร คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง หรือมีพฤติกรรมเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วอย่างไร และพยายามจัดประสบการณ์การสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการของการประเมินหลักสูตร จึงอยู่ที่การตรวจสอบว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการประเมินคุณค่าของหลักสูตรด้วย

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายของกรศึกษา โดยเขียนจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้บรรลุ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำ ตัดแปลง หรือสร้างเครื่องมือประเมิน แล้วพัฒนาให้มีคุณภาพ คือมีความเป็นปรนัย มีความเชื่อมั่น และมีความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้วัดได้ตามจุดประสงค์

ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeams Curriculum Evaluation Model)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Stufflebeam (1971) เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย นั้น คือ CIPP Model (Context-Input-Process-Product Model) หรือ The Phi Delta Kappa Committee Model รูปแบบนี้เป็นการประเมินข้อมูล 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การประเมินบริบท เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไร จึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่หลักสูตรไม่ใช่อยู่ในขั้นการวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมิน การประเมินในกรณีนี้จะเป็นการประเมินในเรื่องจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่าสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร

ประเภทที่ 2 การประเมินปัจจัยตัวป้อนเป็นการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ผู้เรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่งบประมาณ ฯลฯ เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยป้อนเหล่านั้นเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยในการใช้หลักสูตรในทางปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่อย่างไร

ประเภทที่ 3 การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการสอนการบริหาร

ประเภทที่ 4 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ภาวะการมีงานทำหรือการศึกษาต่อ ฯลฯ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP นี้เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ผู้ประเมินจะประเมินผลทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น แล้วนำมาพิจารณาความสอดคล้องและความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้าในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ก็ต้องศึกษาว่าปัจจัยเบื้องต้นต่าง ๆ และกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งกระบวนการบริหารหลักสูตรเอื้อต่อการทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น หรือไม่อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติ หรือสภาพที่เป็นอยู่

สอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร รวมทั้งทราบว่าส่วนใดใช้ได้ ส่วนใดมีข้อบกพร่อง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

4. รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริค (Kirkpatrick)

Kirkpatrick (1975) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการประเมินผล การฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใดการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกองค์กร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินผลการฝึกอบรมจะทำให้ได้ความรู้ 3 ประการ คือ

1. การฝึกอบรมนั้นได้ทำอะไร หรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง
2. ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ
3. ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมในส่วนใดบ้างอย่างไร

ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ควรดำเนินการประเมินใน 4 ลักษณะ คือ

1. ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึกหรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม
2. ประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้โดยควรตรวจสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude)
3. ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่า ผู้ผ่านการอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่
4. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กร หรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น หรือมีคุณภาพขึ้นหรือไม่

จากการศึกษาการประเมินหลักสูตรของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรสามารถดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินเอกสารหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ว่ามีความเหมาะสมและตามความต้องการของผู้เรียน ประเมินระยะที่ 2 การประเมินการใช้หลักสูตร โดยประเมินกระบวนการ ระยะที่ 3 การประเมินสัมฤทธิ์ผล

หลังการใช้หลักสูตร โดยประเมินผลผลิต ทักษะ (Skill) คือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เจตคติ (Attitude) คือ พฤติกรรมของครูผู้สอน ซึ่งความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

หลักสูตรที่จะดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งหมายถึงสมรรถนะของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

หลักสูตรฐานสมรรถนะ เริ่มใช้มาตั้งแต่ปี 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกา นิยมใช้ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม (Competency-based Training) เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ เกาหลี ออสเตรเลีย เพื่อควบคุมคุณภาพของบุคลากรในอาชีพต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการแข่งขันกับนานาชาติ เช่น ประเทศออสเตรเลียมี The National Training Board เป็นผู้กำหนดมาตรฐานสมรรถนะระดับชาติ (National Competency Standards) ให้นโยบายและแนวทางการดำเนินงานฝึกอบรม โดยคาดหวังสิ่งที่คุณเข้าอบรมจะสามารถปฏิบัติ (Performance) ได้ เมื่อจบหลักสูตร เช่น การฝึกอบรมด้านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เช่น ด้านอาหาร การโรงแรมท่องเที่ยวของประเทศออสเตรเลียก็จัดการฝึกแบบ Competency Based Training in English Language Teaching และได้ปรับปรุงพัฒนามาตรฐานสมรรถนะของอาชีพต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันรวมถึงการเทียบความรู้และประสบการณ์ ซึ่งปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในหลายประเทศได้นำแนวทางการฝึกอบรมแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Training) มาใช้กับการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากผู้กำหนดนโยบายและผู้นำด้านหลักสูตรของประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง (สุจิตรา ปทุมสังการ์, 2552, สืบออนไลน์) ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะไว้ ดังนี้

1.1 หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ จัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียน ในอนาคต หลักสูตรนี้มีโครงสร้างแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการ ให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษาและในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูก กำหนดให้มีความต่อเนื่องกันโดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับ เพิ่มพูนทักษะและความสามารถระดับต่อไป (চারঙ্গ বুদ্ধি, 2542)

1.2 หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มุ่งที่ผลิตผลที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่สามารถประเมินได้จากการปฏิบัติ (Performance assessment) เพื่อแสดงให้เห็น สมรรถนะหรือความสามารถในบริบทหรือสถานการณ์จริง ดังนั้น หลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงเน้นผลิตผลที่สามารถนำสมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติงานไปใช้ในสถานการณ์ จริง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นหลักสูตรที่ออกแบบขึ้นด้วยการ “การจัดการเพื่อมุ่งสู่ผล” (organizing for results) หรืออีกนัยหนึ่ง คือ เป็นหลักสูตรที่เน้นผลิตผลมีเป้าหมายสูงสุด เพื่อเตรียมนักเรียนสู่การดำเนินชีวิตจริงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Process of learning) ความสามารถทางปัญญา ตลอดจนสมรรถนะและทักษะที่สำคัญสำหรับชีวิต (Bouslama Lansari and Al-Rawi, 2003)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ สมรรถนะ (Competency) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติ (Performance) ภายใต้เงื่อนไข (Condition) โดยการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ วัสดุที่ระบุไว้ให้ได้ มาตรฐาน(Standard) ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ให้ประเมินผลและตรวจสอบได้ ดังนั้น หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตร ที่สามารถประกันได้ว่าผู้ที่จบการศึกษาหรือได้รับการพัฒนาจะมีทักษะความสามารถในด้าน ต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรหรือสังคมต้องการ เนื้อหาของหลักสูตรอาจมีการเปลี่ยนไปตาม สถานการณ์โดยมีจุดประสงค์หลักคือการพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยม ซึ่งเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต

2. หลักการสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ประเทศในสหภาพยุโรปไม่ค่อยใช้คำว่า Competency Mastery และ Proficiency ในการกล่าวอ้างถึงการจัดการศึกษาเชิงสมรรถนะ แต่มักใช้คำว่า ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นแนวคิดที่สำคัญจากการศึกษา มีคำสำคัญที่เกี่ยวกับสมรรถนะ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

2.1 Learner-Centered และ Student-Centered สองคำนี้เป็นที่เข้าใจ แพร่หลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาเชิงสมรรถนะ

นักการศึกษามีคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงถึงระดับพื้นฐาน เป็นการปฏิวัติทางการศึกษา ดังนี้

“ดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของระบบสุริยะไม่ใช่โลกฉันใด เด็ก ๆ ก็เป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงของทุกสิ่งฉันนั้น เมื่อใดก็ตามที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เมื่อนั้นผลกระทบที่เราต้องคำนึงถึงก็คือ บทบาทของครู หลักสูตรจะเป็นอย่างไร โครงสร้างเวลาที่ใช้ในการจัดการศึกษา และสถานที่ในการจัดการศึกษาจะมีการออกแบบให้สอดคล้องกันอย่างไร มันคือการปฏิวัติ”

2.2 Formative Assessment ต่างจาก Summative Assessment ในการจัดการศึกษาเชิงสมรรถนะ ครูต้องการข้อมูลผลการเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงการสอนของตน และเพื่อสะท้อนกลับให้เด็กได้รู้ว่า เขาควรปรับปรุงการเรียนรู้ของเขาตรงไหนอย่างไร จึงต้องใช้การประเมินแบบ **Formative Assessment** การประเมินแบบ **Summative Assessment** โดยการสอบ (Examination) ใช้เพื่อการตัดสินผลการจบการศึกษา และการศึกษาต่อ

2.3 Personalization เป็นแนวคิดที่นักการศึกษาใช้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาสู่ การศึกษาเชิงสมรรถนะ เพราะหลักอันเป็นที่เข้าใจกันก็คือ เด็กต้องได้รับการพัฒนาในระดับที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคน

หลักสูตรฐานสมรรถนะมีหลักการสำคัญที่นำไปใช้พัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ระบุผลผลิตที่ชัดเจน (Clarity of Focus about Outcomes) คือ กระบวนการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรจะต้องมีนัยสำคัญ (significant) ที่ชัดเจนว่าล้วนแต่มีเป้าหมายเพื่อสร้างผลผลิตให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

2. เป็นหลักสูตรที่ออกแบบย้อนกลับ (Designing Backwards) คือ ใช้ผลผลิตเป็น จุดตั้งต้นในการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ สาร การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การประเมิน การบริหารทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุน ให้นักเรียนเกิดผลผลิตตามที่กำหนด

3. เป็นหลักสูตรที่มีความเที่ยงตรงและกำหนดความคาดหวังเกี่ยวกับนักเรียนไว้สูง (Consistent, High Expectations of Success) คือ กำหนดผลิตผลระดับสูงในลักษณะที่เป็นมาตรฐานหรือมีความคงเส้นคงวา ซึ่งนักเรียนทุกคนสามารถจะบรรลุได้

4. เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเปิดกว้างและขยายโอกาส (Expanded Opportunity) คือเป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เกิดผลิตผลตามวิธีการและลักษณะการเรียนรู้ของตนเอง

สรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มีการระบุผลิตผลที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่ชัดเจน (Learning Outcomes) โดยมีการนำผลิตผลนั้นมาเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างในการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. ลักษณะของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ซึ่งหลักสูตรฐานสมรรถนะจะแตกต่างจากหลักสูตรอิงมาตรฐานที่การกำหนดเป้าหมายจะมุ่งไปที่สมรรถนะของผู้เรียนว่าผู้เรียนจะต้องทำอะไรได้ เป็นการเน้นทักษะ (Skill) ต่างจากหลักสูตรอิงมาตรฐานที่มาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมากเน้นไปที่ผู้เรียนว่าจะต้องรู้อะไร (Content)

ลักษณะที่สำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะของเนื้อหาสาระและการจัดจะเน้นการจัดระบบข้อมูลและมีการกำหนดความรู้เรียงลำดับจากพื้นฐานไปสู่เนื้อหาที่ลึกซึ้ง ดังนั้นในการจัดประสบการณ์ ครูจะต้องจัดประสบการณ์ตามลำดับจากความรู้พื้นฐานกระทั่งเกิดเป็นความชำนาญและสามารถทำงานที่ยากขึ้นได้ และในการประเมินผล ครูจะเป็นผู้พิจารณาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่นความสามารถในการสื่อสารและใช้ภาษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นต้นหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง มุ่งให้ผู้เรียนถ้อยแถลงการเรียนรู้สู่การใช้ทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการรับประกันว่าความรู้ที่ได้ศึกษาสามารถนำมาใช้ได้จริง หลักสูตรรูปแบบนี้จึงมีคุณค่ามากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา ซึ่งเป็นแต่เพียงองค์ความรู้ที่อาจจะไม่ได้ใช้ในชีวิตจริง

เลยก็เป็นได้ โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะมีความแตกต่างไปจากหลักสูตรแบบดั้งเดิม ดังตารางต่อไป

ตาราง 2 แสดงความแตกต่างของหลักสูตรฐานสมรรถนะและหลักสูตรแบบดั้งเดิม

หลักสูตรแบบดั้งเดิม	หลักสูตรฐานสมรรถนะ
การเรียนการสอนยึดตำราเรียนเป็นหลัก หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นเนื้อหารายวิชา ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้เรียนไม่ทราบชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนยึดเนื้อหาตามตำราเรียนบทต่อบทหรือหน่วยต่อหน่วย	กำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes/ Course Outcomes) หรือเรียกว่า สมรรถนะ หรือภาระงาน (Competencies or Tasks) อย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสมรรถนะที่กำหนด
การเรียนการสอนยึดตำราเรียนเป็นหลักหรือสื่อต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นเนื้อหารายวิชาซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้เรียนไม่ทราบชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตรผู้สอนยึดเนื้อหาตามตำราเรียนบทต่อบทหรือหน่วยต่อหน่วย	กำหนดผลการเรียนรู้ หรือเรียกว่า สมรรถนะ หรือภาระงาน อย่างชัดเจนซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสมรรถนะที่กำหนด
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด ผู้สอนเป็นผู้สาธิตบรรยาย (Instructor-Centred Learning Activities)	จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเลือกใช้สื่อที่หลากหลายและอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงาน (Task-Oriented Activities) ได้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์

ที่มา: สุจิตรา ปทุมลังการ, 2552, สืบออนไลน์

สำนักงานคณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ไว้ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร (Course Outcomes/Performance Outcomes)

2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหา วางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผล และการรับรองคุณวุฒิ

3. มีเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน มาตรฐานสมรรถนะเป็นข้อกำหนดความรู้และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

4. ข้อดีของการจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ

สุจิตรา ปทุมสังการ (2552, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การจัดหลักสูตร แบบฐานสมรรถนะมีข้อดีในหลายประการ ทั้งต่อผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา ดังนี้

1. มีการกำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร

2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหา วางแผนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผลและการรับรองคุณวุฒิ

3. มีเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน

สำนักงานคณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) กล่าวถึงจุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีดังนี้

1. ช่วยผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตการทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21

2. ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ มิใช่มุ่งเป้าไปที่การสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก

3. ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น อันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชชาติพันธุ์ และบริบทให้มากขึ้น

4. ช่วยลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก การสอบวัดสมรรถนะหลักของผู้เรียนเป็นการสอบที่ช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน

5. กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน จะเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนได้ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย

สรุปได้ว่าข้อดีของการจัดการหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดเนื้อหา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่มุ่งเป้าหมายที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

5. กรอบมาตรฐานสมรรถนะ

มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) เป็นข้อกำหนดความรู้ และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานโดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะจึงมีกรอบมาตรฐานสมรรถนะเป็นตัวกำหนดความรู้และทักษะที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติภาระงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนด

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ จึงมีกรอบมาตรฐานสมรรถนะเป็นตัวกำหนดความรู้ และทักษะที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติภาระงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ คือ ผลการเรียนรู้ ซึ่งคาดหวังให้ผู้รับการอบรมหรือผู้เรียนสามารถทำได้เมื่อเรียนจบหน่วยนี้ ดังนั้น การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยสมรรถนะนี้ ต้องกำหนดจุดประสงค์การปฏิบัติ (Performance Objective) หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และการประเมินผลต้องสอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติ จึงจะเกิดการเรียนการสอนและการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ เพราะใช้สมรรถนะเป็นตัวกำหนดตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนจนถึงการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลสามารถใช้รูปแบบที่หลากหลายได้แก่ การสังเกต (Observation) การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and Questioning) แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and Essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้ การสอบปากเปล่า (Oral Test) การทำโครงการ (Projects) สถานการณ์จำลอง (Simulations) แฟ้มผลงาน (Portfolios) การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้ (สุจิตรา ปทุมสังการ, 2552, สืบออนไลน์)

สรุปได้ว่า กรอบมาตรฐานสมรรถนะจึงเป็นการกำหนดองค์ความรู้และทักษะที่สามารถประยุกต์องค์ความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. องค์ประกอบของมาตรฐานสมรรถนะ

สุจิตรา ปทุมลังการ (2552, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานในอาชีพ จะกำหนดสมรรถนะที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้ ประกอบด้วย

1. หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence/Competency) เป็นขอบข่ายกว้าง ๆ ของงาน ในอาชีพหนึ่ง ๆ ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติโดยใช้ความรู้และทักษะ หรืออาจรวมถึงเจตคติ
2. สมรรถนะย่อย (Element of Competence) เป็นภาระงานย่อยที่ประกอบขึ้น ภายใต้งานในหน่วยสมรรถนะนั้น ๆ
3. เกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เป็นกิจกรรมย่อย ๆ (sub-task) ภายใต้อสมรรถนะย่อยซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่คาดหวังว่าผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร
4. เงื่อนไข/ขอบเขตการปฏิบัติ (Conditions/Range of Variables) การปฏิบัติภายใต้ เงื่อนไขที่กำหนดอาจรวมถึงวัสดุ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ (หรือไม่ให้ใช้) เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะจะกำหนด มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดให้ผู้เรียน โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชา หรือคร่อมวิชา คือ เป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สมรรถนะในลักษณะนี้ กล่าวได้ว่าเป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “Content-free” คือ ไม่เกาะติดเนื้อหา หรือไม่ขึ้นกับเนื้อหาตัวอย่างสมรรถนะประเภทนี้ เช่น สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังสมรรถนะทักษะชีวิต ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ สามารถใช้เนื้อหา สาระใด ๆ ก็ได้ในการพัฒนาเพียงแต่ว่าสมรรถนะบางสมรรถนะ อาจพัฒนาได้ดีกว่าในเนื้อหา บางเนื้อหา

2. สมรรถนะเฉพาะ Specific Competency เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชา สมรรถนะทั้ง 2 ประเภท ไม่ว่าจะ เป็นสมรรถนะหลักหรือสมรรถนะเฉพาะ ต่างก็มีระดับตั้งแต่ ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับไปตามระดับความสามารถ ของตนซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีสมรรถนะเฉพาะ ของวิชา เช่น สมรรถนะด้านการพูดในโอกาสต่าง ๆ สมรรถนะด้านการประพันธ์ ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ก็มีสมรรถนะด้านการวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์สาระวิชาต่าง ๆ จะมี

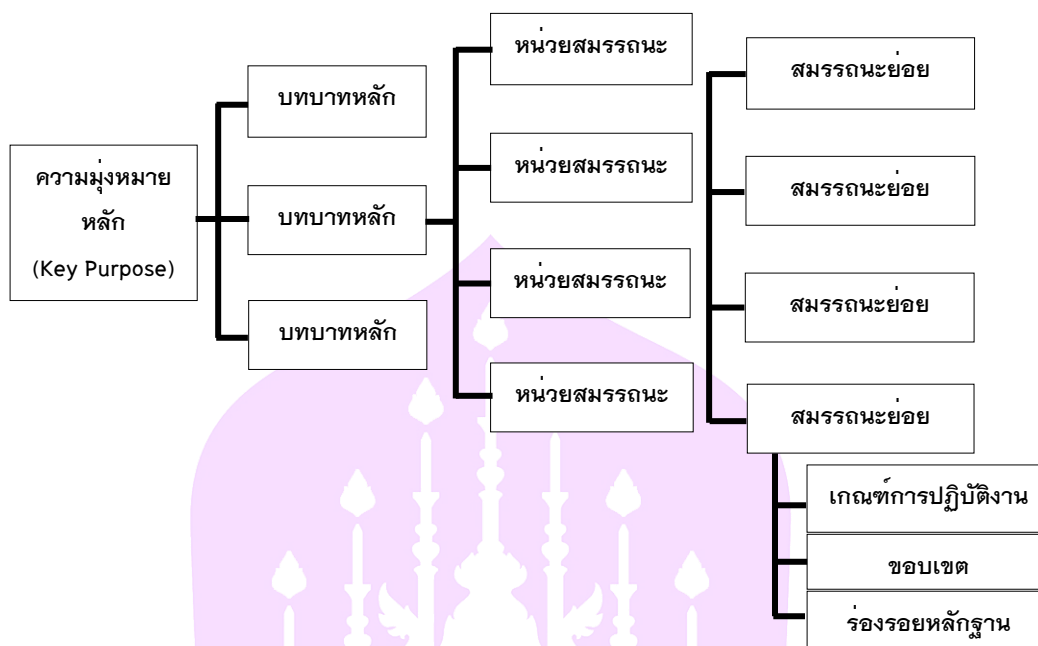
สมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น

สรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะโดยทั้ง 2 สมรรถนะ จะเป็นตัวช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตัวเองให้มีทักษะและสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

7. การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะ คือ หลักสูตรที่เป็นไปเพื่อการผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่ใช้เป็นเกณฑ์บ่งคุณลักษณะการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ แสดงถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถของปฏิบัติงานในแต่ละสาขางานหรือสาขาวิชาชีพ มาจากมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) ซึ่งกำหนดโดยสภาวิชาชีพ สมาคม องค์กรวิชาชีพ หรือกลุ่มวิชาชีพ (เอนก เทียนบุชา, 2559)

แนวทางการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะ โดยเป็นหลักสูตรที่กำหนดจากมาตรฐานอาชีพ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยเจ้าของอาชีพนั่น การกำหนดมาตรฐานอาชีพ คือ การกำหนดสมรรถนะสำหรับบทบาทของอาชีพในรูปแบบของคำบรรยาย การปฏิบัติงาน ความรู้ และร่องรอยหลักฐานที่ต้องการในการยืนยันว่ามี “สมรรถนะ” ครอบคลุมกิจกรรมหลักของอาชีพภายใต้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของอาชีพ (ชนะ กลีภรณ์, 2548) วิธีหนึ่งในการกำหนดมาตรฐานอาชีพ คือ วิธีวิเคราะห์หน้าที่งาน (Functional Analysis) โดยการวิเคราะห์แผนภาพของงานลักษณะแผนภูมิต้นไม้

ภาพ 2 แสดงการวิเคราะห์หน้าที่งาน

ที่มา: ชนะ กสิภาร, 2548

การวิเคราะห์หน้าที่งาน ประกอบด้วย ความมุ่งหมายหลัก คือ เป้าหมายปลายทางของงานในการประกอบอาชีพนั้น ๆ บทบาทหลัก คือ สิ่งที่ต้องดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักของงาน ในงานหนึ่ง ๆ อาจมีหลายบทบาทที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ หน้าที่งานหลัก คือ สิ่งที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทจากมาตรฐานของการพัฒนาได้แก่ เกณฑ์การปฏิบัติงาน ขอบเขตของสมรรถนะ ร่องรอย หลักฐานด้านความรู้และร่องรอยหลักฐานด้านทักษะ รวมถึงคุณลักษณะเจตคติที่ต้องมีในงานเพื่อให้เกิดงานนั้นขึ้นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในงานนั้น จะถูกวิเคราะห์ออกเป็นหน่วยสมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่ต้องมีในการทำหน้าที่ ประกอบด้วย สมรรถนะย่อยหลาย ๆ สมรรถนะย่อยเหล่านั้นจะถูกกำหนดเป็นการวิเคราะห์หน้าที่งานจะต้องดำเนินงานโดยกลุ่มอาชีพ องค์กร วิชาชีพ ซึ่งเป็นเจ้าของอาชีพอย่างแท้จริง

ดังนั้น จึงมีจำเป็นต้องมีการแปลงมาตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ ดังนี้

ตาราง 3 แสดงการนำสมรรถนะหลักไปสู่การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สมรรถนะหลัก (Key Competence) 1. สมรรถนะหลักด้านการสื่อสาร

หน่วยสมรรถนะหลัก (Unit of Competence) 1.1 การอ่าน

หน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence) 1.1.1 อ่านเพื่อความเข้าใจ

รายละเอียดสมรรถนะ (Competency Description)

การอ่าน คือ การรับสารในรูปของตัวอักษรมาแปรเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่านโดยผ่านการคิด ประสพการณ์และความเชื่อของตน การอ่านเพื่อความเข้าใจต้องทำการจำแนกองค์ประกอบข้อมูล สรุปสาระสำคัญ และประเมินคุณค่าเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านใช้ให้เกิดประโยชน์

เกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria)	ระดับสมรรถนะ				
	1	2	3	4	5
1. อ่านเพื่อจำแนกองค์ประกอบ ทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน อย่างน้อย 1 เอกสาร	/				
2. อ่านเพื่อสรุปข้อมูลจากเอกสารอย่างน้อย 2 ชุดที่มีหัวข้อเหมือนกัน โดยแต่ละเอกสารต้องมีความยาวไม่น้อยกว่า 500 คำ	/	/			
3. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารอย่างน้อย 2 ชุดที่มีหัวข้อ เหมือนกัน โดยแต่ละเอกสารต้องมีความยาวไม่น้อยกว่า 1000 คำ	/	/	/		
ร่องรอยหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถที่ต้องมี					
1. อ่านเนื้อหาที่มีสาระสำคัญอย่างน้อย 1 เอกสาร					
2. ระบุสาระสำคัญ ประเด็นสำคัญของเอกสารได้อย่างแม่นยำ					
3. ใช้ข้อมูลในการค้นได้อย่างเหมาะสมกับเป้าหมาย					
4. เลือกและอ่านสาระสำคัญของเอกสาร					
ความรู้ที่ต้องการ					
1. ระบุประเด็นสำคัญ สาระสำคัญของเอกสารแต่ละประเภท					
2. หลักการจำแนกข้อมูล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
3. การค้นหาความหมายของคำและวลีที่ไม่เข้าใจ					
4. การสอบถามผู้อื่นเมื่อเกิดข้อสงสัยในสิ่งที่อ่าน					
ขอบเขต (Range Statements)					
1. ใช้รูปภาพ คำอธิบายหรือการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นของการอ่าน หรือจุดมุ่งหมายของเกณฑ์การปฏิบัติที่ต้องการ					
2. ความรู้พื้นฐานด้านการอ่าน ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการอ่าน สถานที่ในการอ่าน ประเภทเนื้อหาที่มีความแตกต่าง					
3. เลือกประเด็น หัวข้อที่เหมาะสมกับประสพการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และวัยของผู้อ่าน (ผู้ใหญ่ที่มีความได้มากกว่าเด็ก)					
แนวทางการประเมิน (Assessment guidelines)					
ประเมินความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา จากการศึกษา ข้อเท็จจริง เอกสาร จดหมาย บันทึก ข้อความจากหนังสือหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความและสารสนเทศอื่น ๆ โดยให้อธิบาย เขียนประโยคสั้น					

จากตาราง 3 เป็นตัวอย่างการแปลงมาตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ประกอบด้วย รายละเอียดสมรรถนะ (Competency Description) เป็นการอธิบาย นิยาม ความหมาย หลักการสำคัญของสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) คือ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออกมา ประกอบด้วย กิริยา กรรม และเงื่อนไขหรือเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติ เช่น อ่าน(กิริยา) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารอย่างน้อย 2 ชุด ที่มีหัวข้อเหมือนกัน (กรรม) โดยแต่ละเอกสารต้องมีความยาวไม่น้อยกว่า 1000 คำ (เงื่อนไข) โดยอาจกำหนดระดับของสมรรถนะเพื่อเป็นแนวทางในการจำแนกระดับของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนาในระดับที่แตกต่างกันโดยทั่วไปมักมี 5 ระดับ เช่น ระดับ 1 มีสมรรถนะอย่างง่ายถึงระดับที่ 5 มีสมรรถนะที่ยากและซับซ้อน การกำหนดขอบเขต (Range Statements) คือ การระบุเงื่อนไขการปฏิบัติ เครื่องมืออุปกรณ์ วิธีการที่จำเป็นในการดำเนินการตามมาตรฐาน เช่น การกำหนดพื้นฐานของผู้เรียนเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้ร่องรอยหลักฐานด้านความรู้ (Knowledge Evidence) เป็นการระบุสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ตามสมรรถนะที่กำหนด โดยเป็นทักษะทางปัญญา เช่น การอธิบาย การเขียน การออกแบบ การตอบคำถาม และร่องรอยหลักฐานด้านทักษะ (Skills Evidence) เป็นการระบุสิ่งที่แสดงว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติมีการแสดงออกทางกายภาพ เป็นทักษะทางกาย เช่น การสร้างสรรค์ ผลงานการแสดงออกทางกาย เป็นต้นการกำหนดรายละเอียดอย่างชัดเจน จะทำให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลเพื่อให้ได้สมรรถนะตามที่ต้องการ

8. การประเมินสมรรถนะ

การประเมินผลเป็นการรวบรวมหลักฐานผลการเรียนรู้ ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าถึงเกณฑ์ หรือระดับที่กำหนดในมาตรฐาน หรือตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อยและตัวชี้วัดเพื่อตัดสินว่าผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดหรือไม่ การประเมินผลการจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ ควรทำควบคู่ (Built in) กับการเรียนการสอนโดยวัดทั้งความรู้ ทักษะ และการนำไปประยุกต์ใช้ การประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ ไม่ได้ดีไปกว่าหรือแตกต่างไปจากวิธีการประเมินแบบเดิม (Traditional Assessment) หรือแบบอื่น ๆ เพียงแต่การประเมินแบบฐานสมรรถนะให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่กำหนดการฝึกอบรมหรือศึกษาทางวิชาชีพ การประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติ (Performance Based Assessment) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้ และการปฏิบัติ ซึ่งมักจะประเมินทักษะ 4 ด้าน คือ (สุจิตรา ปทุมสังการ, 2552, สื่อออนไลน์)

1. ทักษะตามภาระงาน (Task Skills) ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานแต่ละชิ้น
2. ทักษะการจัดการ (Task Management Skills) ความสามารถในการจัดการกับภาระงาน และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติภายใต้งานนั้น ๆ
3. ทักษะในคาดการณ์อุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Contingency Skills) การประเมินทักษะใช้ได้ดี โดยกำหนดสถานการณ์จำลอง
4. ทักษะตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบและสภาพแวดล้อม (Job/Role Environment) รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น

8.1 วิธีการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ

1) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) และมีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามดูความก้าวหน้าวิจณัยจุดด้วย จุดเด่นของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และเป็น การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนไปด้วย ในขณะที่เดียวกันต้องมีการสอบสรุป การ (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (the end of learning process) ตอนเรียนจบรายวิชา

2) ใช้การอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) วัดความสำเร็จในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาใช้ศักยภาพตามความสามารถโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น และตัดสินแบบอิงกลุ่ม

3) ประเมินสมรรถนะที่สำคัญ (Crucial outcomes) ก่อน เพราะผลการเรียนรู้/ การปฏิบัติของทุกสมรรถนะมีความสำคัญไม่เท่ากัน บางสมรรถนะอาจมีความสำคัญกว่าอีกสมรรถนะหนึ่ง ที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องตั้งข้อกำหนดในการเรียนรู้และการประเมินผล

4) บูรณาการสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ไม่ประเมินแยกตามหน่วยสมรรถนะ หรือหน่วยสมรรถนะย่อยออกจากกัน แม้ว่าการอบมาตรฐานสมรรถนะ จะกำหนดแยกเป็นหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวบ่งชี้ ไม่ได้หมายความว่าผู้สอน จะต้องสอนหรือประเมินผลแยกแต่ละสมรรถนะ เพราะในการจัดเนื้อหาการสอนแต่ละหน่วย อาจต้องเกี่ยวข้องกับสมรรถนะต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกัน

5) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ได้แก่

- 5.1) การสังเกต (Observation), รายการประเมิน (Checklist)
- 5.2) การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and questioning)
- 5.3) แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and essays) ซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้

5.4) การสอบปากเปล่า (Oral Test)

5.5) การทำโครงการ (Projects)

5.6) สถานการณ์จำลอง (Simulations)

5.7) แฟ้มผลงาน (Portfolios)

6) การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

เมื่อได้กรอบมาตรฐานสมรรถนะแล้ว การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน จะสร้างขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานสมรรถนะที่กำหนดและจะเชื่อมโยงกับการวัดและประเมินผล ซึ่งอาจเรียกว่า การทดสอบวัดตามสมรรถนะ (Competency Test)

เกณฑ์การปฏิบัติ คือ ผลการเรียนรู้ซึ่งคาดหวังให้ผู้รับการอบรมหรือผู้เรียนสามารถทำได้เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ ดังนั้น การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยสมรรถนะ ต้องกำหนดจุดประสงค์การปฏิบัติ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและการประเมินผลต้องสอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติจึงจะเกิดการเรียนการสอน และการประเมินผลแบบฐานสมรรถนะ เพราะใช้สมรรถนะเป็นตัวกำหนดตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน ถึงการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลสามารถใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่

1. การสังเกต (Observation)

2. การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and questioning)

3. แบบทดสอบซึ่งใช้ประเมินด้านความรู้ (Test)

4. การสอบปากเปล่า (Oral Test)

5. การทำโครงการ (Projects)

6. สถานการณ์จำลอง (Simulations)

7. แฟ้มผลงาน (Portfolios)

8. การประเมินผลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment)

ซึ่งโปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

สรุปได้ว่า การประเมินผลแบบฐานสมรรถนะเป็นการประเมินผลที่ใช้รูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและต้องสอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติที่ใช้สมรรถนะเป็นตัวกำหนดตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของสมรรถนะ

สมรรถนะเริ่มขึ้นในปี 1970 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อบริษัท McBer ได้รับการติดต่อจาก The US State Department ให้ช่วยคัดเลือก Foreign Service Information Officer (FSIOs) หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีหน้าที่เผยแพร่วัฒนธรรมและเรื่องราวของประเทศสหรัฐอเมริกาให้กับคนในประเทศเหล่านั้น ซึ่งในขณะนั้นเจ้าหน้าที่เหล่านี้เป็นคนผิวขาวเกือบทั้งหมด การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ FSIOs ใช้แบบทดสอบที่เรียกว่า Foreign Service Officer Exam ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มุ่งทดสอบด้านทักษะ (Skills) ที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานคิดว่าจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตำแหน่งดังกล่าวแต่แบบทดสอบนี้มีจุดอ่อนบางประการ กล่าวคือ เป็นการวัดผลเรื่องวัฒนธรรมของชนชั้นกลางและสูง และยังใช้เกณฑ์ที่สูงมากในการตัดสินทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศผิวดำ (Minority) ไม่มีโอกาสที่จะสอบผ่าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การคัดเลือกพนักงานมีลักษณะ “การเลือกปฏิบัติ” และมีการค้นพบภายหลังว่า คะแนนสอบไม่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ผู้ที่ทำคะแนนสอบได้ดี กลับไม่ได้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีตามที่องค์การคาดหวังเสมอไป ต่อมาศาสตราจารย์ David C. McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard ได้รับมอบหมายให้ทำการหาเครื่องมือชนิดใหม่ที่ดีกว่า และสามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ FSIOs ได้อย่างแม่นยำแทนแบบทดสอบเก่า โดยที่ McClelland ได้เริ่มต้นงานด้วยกระบวนการ (สุกัญญา รัตมิตร์มโชติ, 2549) ดังต่อไปนี้

1. ทำการเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ FSIOs ที่มีผลการปฏิบัติงานดี กับเจ้าหน้าที่มีผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์เฉลี่ย

2. สร้างเทคนิคการประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จสูงสุด 3 เรื่อง และความล้มเหลวสูงสุด 3 เรื่อง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ Mc Clelland ต้องการค้นหา คือ ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี

3. วิเคราะห์คะแนนสอบที่ได้จากการทำแบบทดสอบของเจ้าหน้าที่ที่มีผลการปฏิบัติงานดี และผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์เฉลี่ยเพื่อค้นหาลักษณะของพฤติกรรมที่แตกต่างกันของคน 2 กลุ่มนี้ Mc Clelland เรียกลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือ Superior Performance นี้ว่า สมรรถนะ

จากบทความของ McClelland (1973) เรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ได้สรุปไว้ว่า ให้ค้นหาความสามารถของบุคคลมากกว่าค้นหาเฉพาะความ

เฉลี่ยฉลาดเพียงอย่างเดียว โดยเขาได้ระบุในบทความไว้ว่าการทดสอบเชอร์วัญญา และความรู้อย่างเดียวยังไม่สามารถนำมากำหนดหรือทำให้ทราบว่าผู้นั้นจะทำงานได้ผลงานสูง หรือประสบความสำเร็จในชีวิตได้ แต่สมรรถนะต่างหากที่จะชี้ให้เห็นถึงคนที่มีผลงานสูง (High performers) หลังจากนั้นไม่นานแนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่และกระจายไปอย่างรวดเร็ว ในแนวคิดของการบริหารทรัพยากรมนุษย์

จากการศึกษาค้นคว้าของ Boam (1992) พบว่า มี 2 สาเหตุที่องค์การเห็น ความสำคัญของการนำแนวคิดสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร คือ

1. ความล้มเหลวของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่องค์การนำมาใช้ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการปรับปรุงคุณภาพ การพัฒนาการจัดการ ซึ่งโครงสร้างเหล่านั้นไม่สามารถเปลี่ยน พฤติกรรมของคนได้ วิธีที่ดีกว่านั้นคือควรกำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาขึ้นมาก่อน

2. มีผลวิจัยที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างผลลัพธ์ของงานกับพฤติกรรมของ พนักงานมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ถ้าองค์การต้องการผลงานที่มีคุณภาพ องค์การต้องเลือก พฤติกรรมของบุคลากรที่สอดคล้องกับงาน

สุรศักดิ์ ใจเย็น (2545) กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ สามารถกำหนดขึ้นได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. การพิจารณาและเชื่อมโยงเป้าหมายขององค์การ และรูปแบบกิจการของ องค์การจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนกลยุทธ์ขององค์การที่ตั้งเป้าหมายไว้ว่าอย่างไร ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว บุคลากรแต่ละตำแหน่งงานในองค์การควรมีสมรรถนะ ในด้านใดบ้างในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

2. วัฒนธรรมขององค์การหรือค่านิยมขององค์การที่เน้นในลักษณะใด เช่น มุ่งเน้น คุณธรรม เพื่อสังคมไม่หวังผลกำไรต้องกำหนดสมรรถนะของบุคลากรให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมขององค์การ

3. การวิเคราะห์ตำแหน่งงาน ว่าในตำแหน่งงานนั้นมีงานมีภารกิจอะไรที่ต้องทำ และทำให้สำเร็จให้ได้มาตรฐาน ให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมาย ควรต้องมีความรู้ความสามารถใด เช่น ตำแหน่งพนักงานบัญชี ต้องมีสมรรถนะที่สำคัญ คือ ความรู้ในมาตรฐานวิชาชีพต้องมีความละเอียดรอบคอบ เป็นต้น

4. จากการสัมภาษณ์สอบถามผู้ปฏิบัติงาน และจากประสบการณ์ตรงในการทำงาน ร่วมกันเป็นทีมข้ามสายงานต่าง ๆ พบว่า บุคลากรแต่ละตำแหน่งควรมีสมรรถนะ คุณสมบัติ ใดบ้างและต้องทำอะไร ถึงจะให้งานบรรลุผลสำเร็จได้

ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ (2551, สื่อออนไลน์) กล่าวไว้ว่า แนวคิดเรื่องสมรรถนะ มีพื้นฐาน มาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคล โดยมีความเชื่อว่า เมื่อพัฒนาคน

ให้มีความสามารถไปผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การนำเรื่องสมรรถนะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นสำคัญ ต้องมีการพิจารณาว่าบุคคลในองค์กรมีความสามารถอย่างไรจึงจะให้องค์กรมีคู่แข่งและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นิสดาร์ก เวชยานนท์ (2553) กล่าวสรุปไว้ว่า แนวคิดในภาพรวมของสมรรถนะมีจุดเริ่มต้นมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบ ๆ องค์กร ซึ่งทำให้องค์กรต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญจะมีบทบาทต่อการนำพาองค์กรไปสู่ยุคใหม่ซึ่งเรียกว่ายุคเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์กรจึงต้องการคนที่มีประสิทธิภาพสูงมีการเรียนรู้อยู่เสมอเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนและผลักดันให้องค์กรสร้างความรู้ของตนเองและเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงด้วย ดังนั้น จึงได้มีการปรับปรุงแนวคิดการบริหารคนขึ้นโดยมุ่งให้ความสำคัญกับสมรรถนะคนเป็นหลัก

จึงสรุปได้ว่าที่มาของการนำสมรรถนะมาใช้เกิดจากการที่องค์กรต้องการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงมีแนวคิดในการนำสมรรถนะมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กร โดยกำหนดเป็นพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรต้องการจะทำให้บุคลากรผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดีและมีคุณภาพ ซึ่งจะสามารถช่วยให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้

2. ความหมายของสมรรถนะ

ในการศึกษาความหมายของ “สมรรถนะ” พบว่า มีคำที่เกี่ยวข้องและมีความหมายที่ใกล้เคียงกันอยู่หลายคำ ได้แก่ Capability, Ability, Proficiency, Expertise, Skills, Fitness, Aptitude ซึ่งแต่ละคำเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลในการปฏิบัติงานคำว่า “สมรรถนะ” ในภาษาอังกฤษตรงกับคำว่า “Competency” ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำนี้ คือ คำว่า “Competence” และ “Performance”

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

McClelland (1973) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายใต้ผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ

Boyatzis (1982) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานที่อยู่ภายในของแต่ละบุคคล ที่ส่งผลให้คน ๆ นั้นปฏิบัติงานได้ดี ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ประกอบด้วย แรงขับ (motive) บุคลิกภาพ (Trait) ทักษะ (Skill) บทบาททางสังคมหรือการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง

(Social role or aspect of one's self image) หรือองค์ความรู้ (a body of knowledge) ที่บุคคลต่าง ๆ ต้องนำมาใช้

Quinn and others (1990) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินการในภาระหน้าที่หรือบทบาทที่ชัดเจน

Spencer and Signe (1993) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึงลักษณะที่เป็นรากฐานของบุคคลหนึ่ง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงเชิงเหตุและผลกับการปฏิบัติงานที่เหนือกว่า และสามารถอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐานในงานหนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้

Trotter and Ellison (1997) ได้สรุปความแตกต่างระหว่าง Competence และ Competency ว่า Competence หรือความสามารถ เป็นความหมายที่เน้นผลลัพธ์ (output) ของการปฏิบัติงานให้บรรลุมาตรฐานขั้นต่ำ ให้ความสำคัญกับภารกิจที่กำหนดในงาน และมีลักษณะแยกส่วน ส่วนคำว่า competency หรือสมรรถนะ เป็นความหมายที่เน้นปัจจัยนำเข้า (input) เพื่อให้ปฏิบัติงานได้สูงสุด ให้ความสำคัญกับสิ่งที่บุคคลนำมาใช้ในการทำงาน และมีลักษณะเป็นองค์รวม

Risser (1998) ได้กล่าวถึงสมรรถนะ ในบทความเรื่อง Competency-Based Pay: The next Model for Salary Management ว่า สมรรถนะมีความหมายคล้าย ๆ กับทักษะแต่มีความหมายที่กว้างไปกว่านั้น คือ ทักษะที่สัมพันธ์กับอาชีพด้วย

Hoffmann (1999) ให้ความหมายของสมรรถนะไว้สองความหมาย ดังนี้
ความหมายแรก คือ ผลลัพธ์ของการฝึกอบรม หรือเป็นประสิทธิภาพการทำงาน ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และความหมายที่สอง คือ ปัจจัยหรือคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นของบุคคลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยที่สมรรถนะใช้อธิบายถึงความสามารถทั้งรายบุคคลและองค์กร

Dubis and others (2004) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในตัวบุคคล และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมในแนวทางที่ถาวร เพื่อบรรลุผลการปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จ ลักษณะเฉพาะเหล่านี้รวมถึงความรู้ ความชำนาญ ลักษณะของมโนภาพในตัวเองแรงจูงใจทางสังคม ลักษณะเฉพาะของบุคคล แบบแผนความคิด ความตั้งใจแนวทางของความคิดและความรู้สึก

McClelland (1973) คำว่า “competence” “competency” ใช้ในความหมายที่สัมพันธ์กับการงาน (job-related) หมายถึง ลักษณะของงานที่บุคคลสามารถปฏิบัติ ส่วนคำว่า “competency” ใช้ในความหมายที่สัมพันธ์กับบุคคลหมายถึง คุณสมบัติพื้นฐานของบุคคลที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานใดงานหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนคำว่า “performance” หมายถึง

ลักษณะหนึ่งที่เป็นของ competence ที่เกี่ยวกับความสามารถหรือศักยภาพในการปฏิบัติงาน (O'Connor, et al., 2001 as cited in Butler, 2008, p. 261) หรือหมายถึง การแสดงออกของ competence (Zhang, et al., 2001 as cited in Butler, 2008, p. 261)

ภวณิน วงศ์หงส์ (2550) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานที่จะส่งผลให้องค์กร บรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ ตัวอย่างเช่น การกำหนดสมรรถนะการบริการที่ดี เพราะหน้าที่หลักของข้าราชการ คือ การให้บริการแก่ประชาชน ทำให้หน่วยงานของรัฐ บรรลุวัตถุประสงค์ คือ การทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

รัชฎา ณ นาน (2550) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก โดยเกี่ยวข้องกับความรู้ทักษะความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้มีผลงานได้ตามเกณฑ์ หรือโดดเด่นกว่ามาตรฐานที่กำหนด และเป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงออกจากบุคคลอื่นอย่างสมเหตุสมผล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, ลี้ออนไลน์) กล่าวว่า สมรรถนะหรือพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ หมายถึง สิ่งที่ผู้ปฏิบัติแสดงออกในระหว่าง การปฏิบัติราชการอันเป็นผลจากแรงจูงใจหรือแรงผลักดันภายในจิตใจที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่รับผิดชอบอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จ และบรรลุผลสัมฤทธิ์ขององค์กร

นิสดารก์ เวชยานนท์ (2553) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

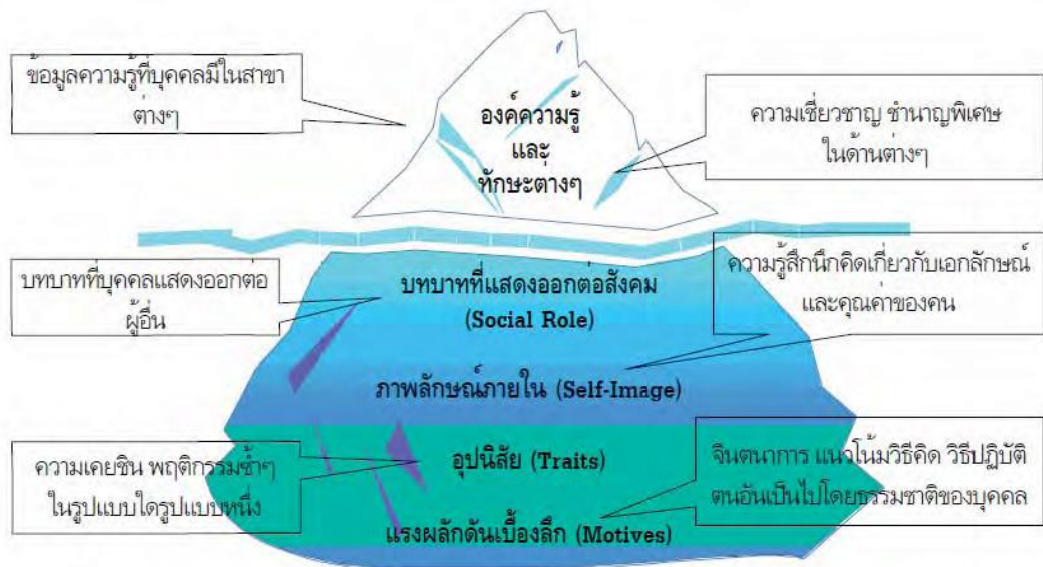
สุรัชชัย พรหมพันธ์ (2554) ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง การแสดงถึงความสามารถที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, ลี้ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือปฏิบัติงาน หรือสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น ๆ แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ที่กำหนด

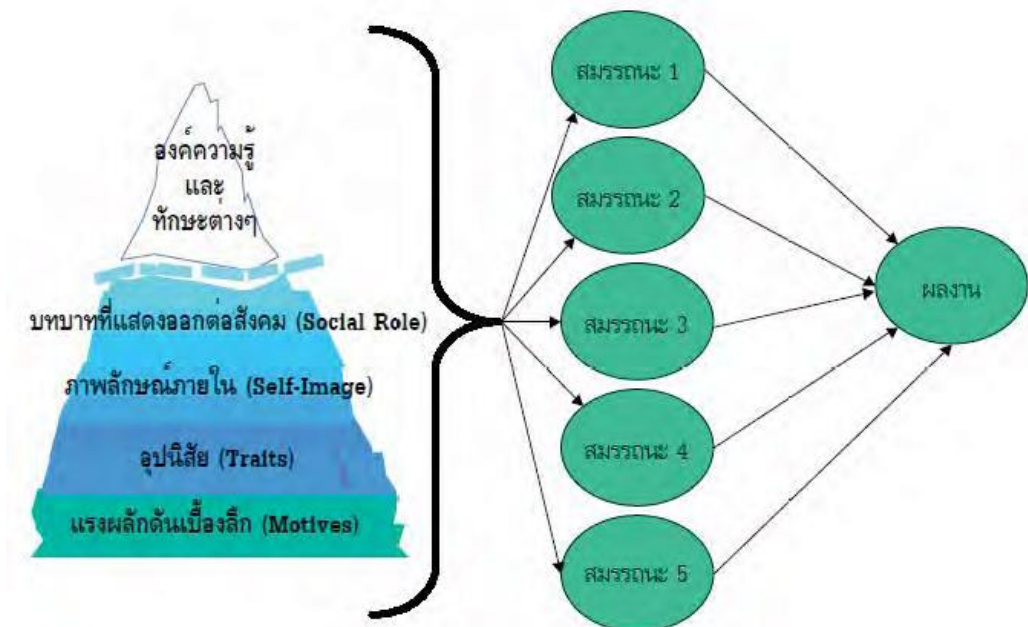
3. องค์ประกอบของสมรรถนะ

McClelland (1973) ได้เก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานโดดเด่น และผู้ที่ไม่ได้มีผลงานโดดเด่นด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งพบว่า สมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การทดสอบด้วยแบบทดสอบความถนัด บทความเรื่อง Testing for Competence Rather Than for Intelligence ของ McClelland ที่ตีพิมพ์ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี McClelland ก็ได้ทำให้สมรรถนะได้รับความสนใจศึกษาและใช้กันต่อ ๆ มาจนถึงทุกวันนี้ และแนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำนั้น คือ องค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้อผิวน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุนิสัย ภาวลักษณะภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนั้นมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของบุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายในตัวเองแบบภูเขาน้ำแข็ง คือ ทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่น ๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสามารถแสดงองค์ประกอบของสมรรถนะโดยใช้โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังภาพ 3 และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่แสดงในรูปของภูเขาน้ำแข็งกับสมรรถนะและผลงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลทำให้บุคคลมีสมรรถนะ (พฤติกรรมในการทำงาน) ในรูปแบบต่าง ๆ และสมรรถนะต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับผลงานของบุคคล ดังภาพ 4 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548, สืบออนไลน์) ต่อไปนี้

ภาพ 3 แสดงโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548

ภาพ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลกับสมรรถนะและผลงาน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548

ตามแนวคิดของ McClelland (1973) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญเช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) คือ เจตคติค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

Boyatzis (1982) กล่าวว่า สมรรถนะ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motives) คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือสภาพการณ์ โดยปรากฏในรูปแบบที่หลากหลายที่ผลักดันและนำไปสู่พฤติกรรมของแต่ละบุคคล

2. ลักษณะเฉพาะ (Traits) คือ ลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของแต่ละคน ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่เหมือนกัน แรงจูงใจ และลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับที่มีสติและไม่มีสติ

3. ภาพลักษณ์ (Self-Image) คือ ความเข้าใจตนเอง และการประเมินความเข้าใจ คำจำกัดความนี้มาพร้อมกับการสร้างแนวความคิดและการนับถือตนเอง

4. บทบาททางสังคม (Social Role) คือ การรับรู้ที่ตนเองประพฤติตามบรรทัดฐานในสังคมที่เป็นที่ยอมรับและเหมาะสมกับกลุ่มหรือองค์กรทางสังคมที่ตนอยู่

5. ทักษะ (Skills) คือ ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นระบบ และต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายการทำงาน

Spencer and Signe (1993) อธิบายว่า ภายใต้ความหมายของคุณลักษณะเฉพาะของสมรรถนะ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ

1. แรงจูงใจ (Motives) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลมักจะคิดถึงตลอดเวลา หรือมักจะต้องการตลอดเวลา ซึ่งนำไปสู่การกระทำของบุคคลหรือเป้าหมายเฉพาะบางเรื่อง ขณะเดียวกันก็กำหนดและคัดสรรพฤติกรรมให้แตกต่างจากเป้าหมายหรือพฤติกรรมอื่น ๆ

2. ลักษณะเฉพาะ (Traits) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพและการตอบสนอง ที่กระทำสม่ำเสมอกับสถานการณ์หรือข่าวสารที่ได้รับ

3. มโนทัศน์ในตน (Self-Concept) หมายถึง ภาพลักษณ์ของตัวเอง คุณค่า ความเชื่อหรือทัศนคติของบุคคล

4. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข่าวสารหรือข้อมูลที่บุคคลมีอยู่ในเรื่องเฉพาะ นั้น ๆ

5. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่จะแสดงออกหรือกระทำเรื่องงานทั้งที่เป็นงานด้านจิตใจ และงานด้านกายภาพ

Kaplan and Norton (2004) แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะ ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ที่เหมาะสมต่องานที่องค์การกำหนด เช่น รู้เรื่องงานที่จะทำ รู้เรื่องลูกค้า เป็นต้น

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ทักษะที่สอดคล้องกับความรู้ เช่น ทักษะในการต่อรอง ทักษะในการให้คำปรึกษา และทักษะในการบริหารโครงการ เป็นต้น

3. คุณค่า (Values) หมายถึง กลุ่มของคุณลักษณะพิเศษหรือพฤติกรรมที่สร้างผลงานที่โดดเด่น งานบางอย่างต้องทำเป็นทีม และงานบางอย่างต้องทำคนเดียว การสร้างคุณค่าให้กลมกลืนกับงานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

อาจารย์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548) กำหนด Competency เป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSA ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษา ทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้ ทั้งสายวิชาชีพ เดียวกันและต่างสายวิชาชีพ

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้ขึ้น โดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ทักษะการบริหาร/จัดการงาน (Management Skills) หมายถึง ทักษะในการบริหารควบคุมงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบความคิดและการจัดการในการบริหารงาน

ให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงออกถึงการจัดระบบความคิดเพื่อมองไปเป้าหมายในอนาคตว่าอยากทำหรือมีความต้องการอะไรในอนาคต

2.2 ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (Technical Skills) หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการทำงานตามสายงานหรือกลุ่มงานที่แตกต่างกันไป เช่น งานจัดซื้อจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะที่แตกต่างไปจากงานผลิต ดังนั้นทักษะที่ต้องการของคนทำงานด้านจัดซื้อได้นั้นจะต้องแตกต่างไปจากงานผลิตเช่นเดียวกัน

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทศนคติแรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาและไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

Manus and Mour (2007) ได้นำเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะซึ่งมีทั้งความสามารถที่ติดตัวมา (Innate) และความสามารถที่สร้างขึ้น (Acquired) ความสามารถที่สร้างขึ้นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยที่สัณยยอดของปิรามิดจะเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่เป็นผลรวมของความสามารถทั้งสอง คือ

1. พฤติกรรม
2. ทักษะ
3. ความรู้
4. ทศนคติ
5. ลักษณะเฉพาะบุคคล

สุรัชย์ พรหมพันธ์ (2554) กล่าวว่า สมรรถนะมีองค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันและสนับสนุนกันและกัน 3 ประการ คือ

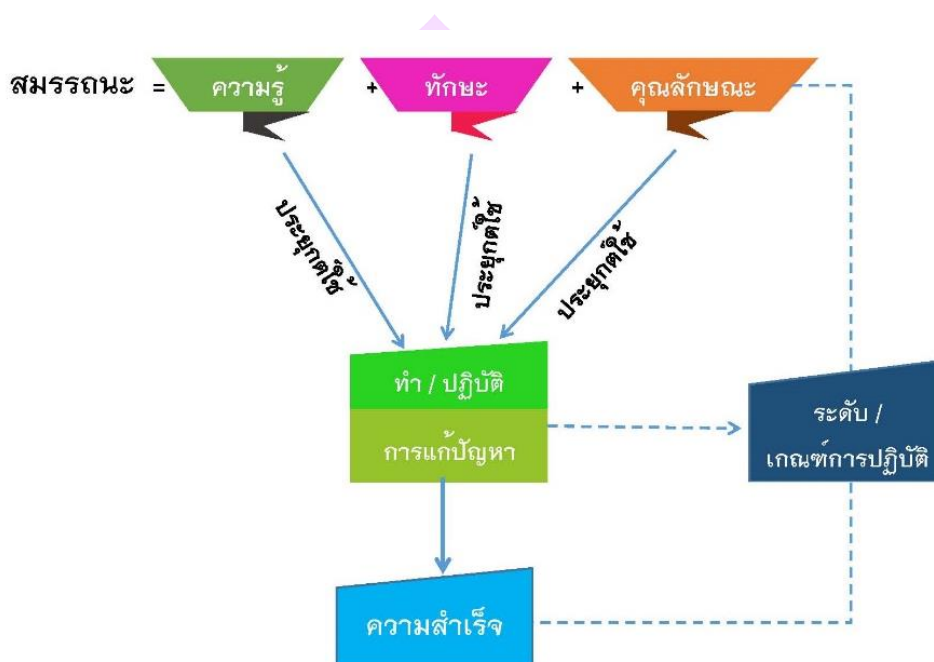
1. การแสดงออกทางความรู้
2. การแสดงออกทางทักษะ
3. การแสดงออกทางคุณลักษณะของบุคคล

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) กล่าวว่า สมรรถนะ มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ

1. ความรู้
2. ทักษะ
3. คุณลักษณะ/เจตคติ
4. การประยุกต์ใช้

5. การกระทำ/การปฏิบัติ
6. งานและสถานการณ์ต่าง ๆ
7. ผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด

การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะออกมา นั้น ปรากฏดังภาพ 5

ภาพ 5 แสดงองค์ประกอบของสมรรถนะ

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562

จากการอธิบายถึงองค์ประกอบในความหมายของสมรรถนะในทัศนะของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ คุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ซึ่งมองเห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ซึ่งมองเห็นได้ยากและพัฒนาได้ยาก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมองความหมายของคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่น

2. ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง การกระทำ เป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา เป็นการต่อยอดจากความรู้แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ

3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง บทบาทที่แสดงต่อสังคม (Social Role) อุปนิสัย (Trait) แรงจูงใจ (Motive) และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self-image) ได้แก่ ค่านิยม (Value) และทัศนคติ (Attitude) ซึ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ได้มาจากการสะสมหรือก่อตัวมาจากระบบการรับรู้ทุกอย่างของบุคคล

4. สมรรถนะที่สำคัญของครู

เมื่อนำคำว่าสมรรถนะมาผสมกับคำว่า ครู จึงเป็นคำว่า “สมรรถนะครู” สมรรถนะครูจึงหมายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะของครูที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมทุกระดับ กิตติชัย สุทธาสีโนบล (2561) สรุปสมรรถนะที่สำคัญของครู ไว้ดังนี้

1. สมรรถนะที่สำคัญของครูด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รู้จักใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เข้ามาช่วย เสริมด้วยหลักจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก วางแผนจัดการเรียนการสอนอย่างละเอียดและสุขุม มีทักษะในการเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิภาพ ปกครอง และบริหารงานในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่นและปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยดี

2. สมรรถนะที่สำคัญของครูด้านการอบรม แนะนำ และปกครอง ได้แก่ รู้จักสร้างหลักการปกครองที่ดี การปกครองที่มีประสิทธิผลที่สุด คือ การปกครองตนเอง คนที่ปกครองตนเองได้ย่อมง่ายแก่การปกครองโดยส่วนรวม เพราะฉะนั้นครูต้องสร้างสำนักแห่งการปกครองตนเองให้แก่นักเรียน ใช้หลักการวิธีการและข้อมูลที่ได้จากการแนะนำและอื่น ๆ มาใช้กับการปกครองสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างตนกับผู้ปกครอง

3. สมรรถนะที่สำคัญของครูด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ เข้าใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมในและรวมหลักสูตร รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมด้วยความเต็มใจและรักษาสัมพันธภาพอันดีกับผู้ร่วมงาน

4. สมรรถนะที่สำคัญของครูด้านการสร้างเสริมสัมพันธภาพและความร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ วางตนให้สมกับที่เป็นครู ช่วยเหลือปรับปรุงชุมชนตามความเหมาะสมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนตามความเหมาะสม

5. สมรรถนะในการเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่ เพิ่มพูนความรู้ในวงวิชาชีพตน ด้วยการเรียนการพูด การค้นคว้าที่เกี่ยวกับอาชีพ เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การทางวิชาการ วิชาชีพยึดถือขนบธรรมเนียมผู้เป็นครูอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมตนเองให้งอกงามในวิชาชีพอยู่เสมอและช่วยเหลือแนะนำครูใหม่ให้สามารถเข้าใจงานในหน้าที่ และครองตนอยู่ในคุณธรรมครู

กระทรวงศึกษาธิการ นิวซีแลนด์ (2020, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึง สมรรถนะการสอนของครูไว้ ดังนี้

1. ลักษณะของสมรรถนะที่สำคัญในการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอนสมรรถนะที่สำคัญจะเกี่ยวพันทุกอย่างในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างล้วนแล้วแต่มีความหมายนับตั้งแต่การวางแผนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อ ทรัพยากร และภาษาที่ใช้ เนื้อหา ประเด็นหัวข้อที่จะจัดการเรียนรู้บทบาทของนักเรียนและบทบาทของครูผู้สอนที่จะใช้จัดกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งวัฒนธรรมในห้องเรียนและโรงเรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูและโรงเรียนดำเนินกิจกรรมได้ดีขึ้นอยู่กับสมรรถนะเป็นสำคัญ ซึ่งหลักสูตรของประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญเรื่องสมรรถนะไม่เพียงแต่การให้การศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น

2. ลักษณะและตัวชี้วัดที่เกิดจากสมรรถนะที่สำคัญ

2.1 ครูผู้สอน จะมีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.1.1 ต้องรับรู้และตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งต้องมีการปรับช่วงเวลา และปรับแผนการเรียนการสอน

2.1.2 ให้ผลสะท้อนกลับที่มีคุณภาพเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามความสามารถของนักเรียน

2.1.3 แก้ไขและปรับแผนการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อนักเรียน

2.1.4 ทบทวนการเรียนรู้เพื่อวางแผนกับนักเรียน

2.1.5 ร่วมเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับนักเรียน

2.1.6 จัดกิจกรรมหลากหลายที่นักเรียนไม่เคยทำมาก่อน

2.2 เนื้อหาหรือประเด็นหัวข้อ มีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.2.1 เป็นเนื้อหาที่นักเรียนมีความสนใจ

2.2.2 เป็นเนื้อหาที่เกิดขึ้นในบริบทจริงในชุมชนท้องถิ่นและทั่วโลก

2.2.3 เป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์ของนักเรียน

2.2.4 เป็นเนื้อหาที่สามารถขยายความรู้ตามความสามารถของนักเรียน

2.3 ทรัพยากร แหล่ง/สื่อ มีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.3.1 เป็นแหล่งที่มาจากระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก

2.3.2 มาจากแหล่งที่หลากหลาย

2.3.3 มาจากการรวบรวมจากสื่อต่าง ๆ

2.3.4 มาจากครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชนและอื่น ๆ

2.4 กิจกรรม มีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.4.1 จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนตามบริบทจริง

2.4.2 มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้

2.4.3 เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นพลวัตร นำไปสู่การสร้างกิจกรรมอื่น ๆ

2.4.4 จัดกิจกรรมทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

2.4.5 จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า

2.4.6 จัดกิจกรรมที่เกิดประโยชน์เป็นสำคัญ

2.5 วัฒนธรรมในชั้นเรียน มีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.5.1 มุ่งเน้นการเรียนรู้

2.5.2 เป็นกันเองและยืดหยุ่น

2.5.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดและแสดงความคิดเห็น

2.5.4 ส่งเสริมการตั้งคำถาม การแนะนำ การเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาด

และความสำเร็จ

2.5.5 ทำให้ง่ายและมีสิ่งที่น่าสนใจ

2.6 ภาษา มีลักษณะและตัวชี้วัด ดังนี้

2.6.1 สะท้อนให้เห็นถึงหลักสูตรและค่านิยมของโรงเรียน

2.6.2 เชิญชวนนักเรียนให้เริ่มต้นที่จะเรียนรู้

2.6.3 ให้คำแนะนำนักเรียน

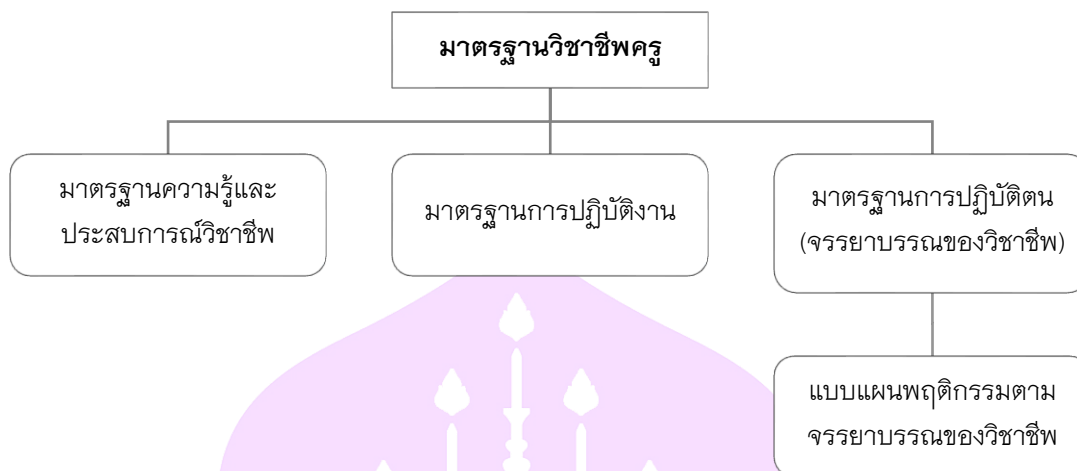
2.6.4 เน้นความสนใจ การใช้ภาษา ความสามารถ ความคิด สัญลักษณ์

ข้อความ การจัดการตนเอง การมีส่วนร่วมและการอยู่ร่วมกัน

3. สมรรถนะครูตามข้อบังคับของคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพครู

ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 (สำนักงาน

คณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ดังภาพ 6

ภาพ 6 แสดงมาตรฐานวิชาชีพครู

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการเพื่อการศึกษา, 2562

จากภาพ 6 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ

3.1.1 มาตรฐานความรู้ ต้องมีความรอบรู้และเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1) สาระความรู้

1.1.1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม

1.1.2) แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2) สมรรถนะ

1.2.1) รอบรู้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา

1.2.2) ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

2) จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้
คำปรึกษาในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.1) สารความรู้

จิตวิทยาเพื่อการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ครอบคลุม

2.1.1) จิตวิทยาพัฒนาการ

2.1.2) จิตวิทยาการศึกษา

2.1.3) จิตวิทยาให้คำปรึกษา

2.2) สมรรถนะ

2.2.1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน

2.2.2) ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็ม

ตามศักยภาพได้

2.2.3) ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

3) เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยี
ดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

3.1) สารความรู้

3.1.1) เนื้อหาวิชาเอก

3.1.2) หลักสูตร

3.1.3) ศาสตร์การสอน

3.1.4) เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

3.2) สมรรถนะ

3.2.1) รอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณา
การองค์ความรู้ในวิชาเอกสำหรับการเรียนการสอนได้

3.2.2) วิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมิน และพัฒนาหลักสูตร
ของสถานศึกษาได้

3.2.3) จัดทำแผนการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่
การปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน

3.2.4) บริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

3.2.5) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้

3.2.6) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้

- 3.2.7) ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
ของผู้เรียนได้
- 4) การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา
และพัฒนาผู้เรียน
- 4.1) สาระความรู้
- 4.1.1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 4.1.2) การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน
- 4.2) สมรรถนะ
- 4.2.1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผล
การประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้
- 4.2.2) เลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้
- 4.2.3) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนา
ผู้เรียนได้
- 5) การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- 5.1) สาระความรู้
- 5.1.1) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
- 5.1.2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5.1.3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- 5.2) สมรรถนะ
- ใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย
และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้อง
กับวิชาชีพครู และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- 6) การออกแบบและการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพ
การศึกษา
- 6.1) สาระความรู้
- การประกันคุณภาพการศึกษา
- 6.2) สมรรถนะ
- จัดการคุณภาพ พัฒนา และประเมินคุณภาพการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ได้

3.1.2 มาตรฐานประสพการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์ การประเมินปฏิบัติการสอน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด ดังต่อไปนี้

1) การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพระหว่างเรียน

2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกประสพการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ และสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

1.1 สาระการฝึกประสพการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอน

ในสถานศึกษา

1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ครู

1.1.2 การจัดการเรียนรู้

1.1.3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1.2 สมรรถนะ

1.2.1 การปฏิบัติหน้าที่ครู

1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่าง

ของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3) สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และผู้สร้าง

นวัตกรรม

4) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี

1.2.2 การจัดการเรียนรู้

1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตร

สถานศึกษา

2) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญา รู้คิด มีความเป็นนวัตกร และมีความสุขในการเรียน

3) ดูแลช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนา
ผู้เรียนเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ

4) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้
เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) ทำงานเป็นที่มอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรม
พัฒนาวิชาชีพ

6) สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้

7) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน

8) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

1.2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหา
ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกัน
บนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

2.1 สารระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอน
ในสถานศึกษา

2.1.1 จรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา

2.2 สมรรถนะ

2.2.1 ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

3.1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) การปฏิบัติหน้าที่ครู

1.1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

1.2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

1.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่าง
ของผู้เรียนแต่ละบุคคล

1.4 สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้าง
นวัตกรรม

1.5 พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัย และทันต่อการ
เปลี่ยนแปลง

2) การจัดการเรียนรู้

2.1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัด
และประเมินผลการเรียนรู้

2.2) บูรณาการความรู้ และศาสตร์การสอน ในการวางแผน
และจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกร

2.3) ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตาม
ศักยภาพสามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

2.4) จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน
มีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสภาวะของผู้เรียน

2.5) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล
ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.6) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

3.1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน
ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

3.3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบน
พื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3.4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1.4 มาตรฐานการปฏิบัติตน ได้แก่

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติตนตาม
ข้อบังคับของคุรุสภา ว่าด้วย จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประกอบไปด้วย

- 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 5) จรรยาบรรณต่อสังคม

3.2 สมรรถนะครูของประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ได้สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูของประเทศไทย ที่กำหนดโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักมาตรฐานวิชาชีพสำนักเลขาธิการคุรุสภา สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยสามารถสังเคราะห์สมรรถนะได้ 16 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 สมรรถนะด้านความรู้

- 1) มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
- 2) มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 สมรรถนะด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา

- 1) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารความหมายได้ถูกต้องและตรงประเด็น
- 2) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น เพื่อการแสวงหาความรู้

- 3) สามารถใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน
- 4) สามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ

3.2.3 สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร

- 1) สามารถจัดทำหลักสูตร ทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) สามารถวิเคราะห์หลักสูตร
- 3) สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้บรรลุจุดประสงค์
- 4) สามารถปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร
- 5) สามารถประเมินหลักสูตร
- 6) สามารถสร้างระบบการกำกับดูแลการใช้หลักสูตร

3.2.4 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

1) สามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้ ทั้งภายในและระหว่างกลุ่ม สาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับชีวิตจริง

2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน

3) สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

4) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้

5) สามารถจัดกิจกรรม หรือสนับสนุนผู้เรียน แสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน

6) สามารถเลือกใช้อุปกรณ์ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

7) สามารถประเมิน และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

3.2.5 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตาม ความสามารถและความสนใจ

2) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล

3.2.6 สมรรถนะด้านบริหารจัดการชั้นเรียน

1) สามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้

2) สามารถจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน และเอกสารประจำ ชั้นเรียนและวิชา

3) สามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียน

4) สามารถกำกับดูแล และแก้ปัญหาในชั้นเรียน

3.2.7 สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรม ทางการศึกษา

1) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรม ทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้

2) สามารถออกแบบ และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

3.2.8 สมรรถนะด้านการวัด และประเมินผล

1) สามารถวัดและประเมินผลได้ ตามสภาพความเป็นจริง

2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง การจัดการเรียน การสอนวางแผนการสอน พัฒนาผู้เรียน และหลักสูตร

สรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะครู จะต้องพิจารณาจากบริบทของสังคม ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะครูทั้ง 16 ด้าน โดยมุ่งเน้นให้ครูมีการพัฒนา ตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวัง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 สมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, สือออนไลน์) ได้แบ่ง ประเภทของสมรรถนะไว้ ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก คือ คุณลักษณะร่วมของข้าราชการ พลเรือน ทุกตำแหน่งทั้งระบบ กำหนดขึ้นเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วย สมรรถนะ 5 สมรรถนะ

2. สมรรถนะประจำสายงาน คือ สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละ กลุ่มงาน เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และส่งเสริมให้ สามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น

สมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, สือออนไลน์)

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจ ในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพมีการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน

แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธ์ภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน หมายถึงความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

3.4 สมรรถนะครูสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2551) ได้กำหนดสมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมี ประกอบด้วย สมรรถนะ 4 ด้าน คือ

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงาน ความสามารถในการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน

1.2 การบริการที่ดี ได้แก่ ความสามารถในการสร้างระบบบริการและความสามารถในการให้บริการ

1.3 การพัฒนาตนเอง ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง ความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและวิชาชีพ และความสามารถในการประมวลความรู้และนำความรู้ไปใช้

1.4 การทำงานเป็นทีม ได้แก่ ความสามารถในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีม และความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. สมรรถนะประจำสายงานเป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งตามสายงานครู ประกอบด้วย สมรรถนะ 5 ด้าน

2.1 การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรความสามารถในเนื้อหาสาระที่สอน ความสามารถในการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 การพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพและสุขภาพจิต ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย และความสามารถในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารประจำชั้นเรียนและวิชาและความสามารถในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาและวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการสังเคราะห์ เช่น จัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อการจัดการเรียนรู้และบูรณาการความรู้ทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการและความสามารถในการวิจัย

3. วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นคุณลักษณะรวมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องยึดถือหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ดังนี้

3.1 การมีวินัย ได้แก่ การควบคุมตนเอง การประพฤติปฏิบัติตนตามกติกาสังคม

3.2 การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้แก่ ทางกาย ทางวาจา และทางด้านจิตใจ

3.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ได้แก่ การปฏิบัติตามปรัชญาและแผนการดำเนินชีวิตที่ต้องตั้งงามเหมาะสมกับฐานะ หลีกเลียงจากอบายมุข การรักษาสีทนต์ของตนเอง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

3.4 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ได้แก่ ยึดมั่นในอุดมการณ์ ยกย่องบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ปกป้องเกียรติภูมิ เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์วิชาชีพ และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3.5 ความรับผิดชอบในวิชาชีพ ได้แก่ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับผลในการกระทำของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ และหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในวิชาชีพ

3.5 สมรรถนะของครูผู้สอนคนพิการ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (2554) ได้กำหนดสมรรถนะของครูผู้สอนคนพิการ หมายถึง คุณลักษณะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจที่รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์

1.1 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

1.2 นำนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับความบกพร่องของผู้เรียนมาใช้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมุ่งมั่น กระตือรือร้น และเสียสละเวลาส่วนตัว

1.5 พัฒนาแผนการการเรียนรู้เฉพาะบุคคลเป็นรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

1.6 พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการสื่อสารกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

1.7 ทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.8 ทำปฏิทินการปฏิบัติงานของตนเอง

1.9 ประเมินการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

1.10 เผยแพร่ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อหน่วยงานภายในและภายนอก

1.11 ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่

1.12 พัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP)

2. การบริการที่ดี

2.1 ศึกษาความต้องการของผู้เรียนและผู้ดูแลคนพิการเพื่อช่วยเหลือส่งเสริมผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบัน

2.3 ให้ความรู้แก่ผู้ดูแลคนพิการและชุมชนในการให้ความช่วยเหลือหรือการปฏิบัติตนต่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

2.4 ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ในการพัฒนาศักยภาพและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เรียน

2.5 ให้บริการผู้เรียน ผู้ดูแลคนพิการอย่างเต็มใจและกระตือรือร้น

2.6 ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการแก่ผู้เรียนผู้ดูแลคนพิการและชุมชน

2.7 ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา

2.8 ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่รัฐ

จัดให้

2.9 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาสำหรับคนพิการแก่ชุมชน

3. การพัฒนาตนเอง

3.1 ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลคนพิการประเภทต่าง ๆ

อยู่เสมอ

3.2 วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการแก้ปัญหาของผู้เรียน

3.3 พัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.4 พัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภท

ต่าง ๆ

3.5 นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

3.6 พัฒนาทักษะการผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

3.7 พัฒนาทักษะการวัดผลประเมินผลที่เน้นความสามารถตาม

ศักยภาพที่แตกต่างของแต่ละบุคคล

4. ด้านการทำงานเป็นทีม

4.1 ร่วมมือกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

4.2 ช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อนครูผู้สอนคนพิการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยความเต็มใจ

4.4 ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น

4.5 ร่วมกับ ครูผู้สอนคนพิการอื่น ผู้ดูแลคนพิการ ผู้บริหาร นักการศึกษาพิเศษ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นสำหรับการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

4.6 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

4.7 ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหาร ครู อย่างเป็นกัลยาณมิตร

4.8 ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจต่อกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งฝ่าย

4.9 สร้างบรรยากาศในการทำงานที่เป็นกันเอง

4.10 ปรับตัวให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ

5. ด้านการออกแบบการเรียนรู้

5.1 เข้าใจความต้องการของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทั้งด้านอารมณ์ สังคมสติปัญญา และร่างกาย

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

5.3 ใช้สื่อ นวัตกรรมที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

5.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตของผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

5.5 วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาระยะยาว 1 ปี

5.6 พัฒนา IEP และ IIP อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

5.7 จัดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

5.8 จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ด้านการพัฒนาผู้เรียน

6.1 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่อง

6.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

6.3 จัดกิจกรรมฟื้นฟูศักยภาพด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญาของผู้เรียน ให้มีพัฒนาการและพร้อมที่จะเรียนรู้

6.4 ปลูกฝังให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ มีความเป็นประชาธิปไตย และภูมิใจในความเป็นไทย

6.5 พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ให้มีความตระหนักรู้ในอารมณ์ จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง

6.6 พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะเกิดปัญหาและอันตรายต่อตนเอง

6.7 พัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้มีความคิดสร้างสรรค์

7. ด้านการบริหารจัดการและพัฒนางานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

7.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและกลยุทธ์ของสถานศึกษา

7.2 มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

7.3 มีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

7.4 ส่งเสริมให้ผู้ดูแลคนพิการเข้าใจและยอมรับในความบกพร่องของผู้เรียน

7.5 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าใจและยอมรับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่อง

3.6 สมรรถนะครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

Bousslama Lansari and Al-Rawi (2003) ศึกษาถึงสมรรถนะครูทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติในประเทศจอร์แดน พบว่า สมรรถนะครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการจัดการเรียน การสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม 5) ลักษณะบุคคล (สิทธิ ขั้นตอนการเข้าถึงและการให้การศึกษานิเทศ)

สมรรถนะครูการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ ประกอบด้วย (ธเนศ ขำเกิด, 2562)

สมรรถนะที่ 1 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพิเศษมีศักยภาพสูงสุด ตามนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ โดยใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและการศึกษาพิเศษ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) รวมทั้งใช้ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และเป้าหมายการจัดการศึกษา พิเศษรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
2. มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
3. สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผน การสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
5. สามารถจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของผู้เรียนแต่ละประเภทความพิการ
6. มีความรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษแต่ละ ประเภทความพิการ

สมรรถนะที่ 2 จิตสำนึกความเป็นครูการศึกษาพิเศษ

จิตสำนึกความเป็นครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรักความ ศรัทธา และความภาคภูมิใจในความเป็นครูการศึกษาพิเศษ มุ่งมั่น อดทน และรับผิดชอบ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ ก้าวทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อช่วยเหลือพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ มีสุขภาพจิตที่ดีมีเจตคติที่ดีต่อบุคคลพิการและครอบครัว

ตัวบ่งชี้

1. รัก ศรัทธา และภาคภูมิใจในความเป็นครูการศึกษาพิเศษ
  2. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ ก้าวทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
  3. มีสุขภาพจิตที่ดี
  4. มีเจตคติที่ดี ไม่รังเกียจ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลพิการ และครอบครัว
  5. มุ่งมั่น อดทนต่อพฤติกรรมและแก้ปัญหาเฉพาะ รวมทั้งปกป้อง ภัยอันตรายที่จะเกิดแก่เด็กพิเศษแต่ละประเภทความพิการ
  6. รับผิดชอบต่อผลการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP)
  7. ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาพิเศษ
- คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษ

วรรณิ์ เจตจำนงนุช และคณะ (2560) ได้ศึกษามาตรฐานวิชาชีพครู การศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า ครูควรมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านวุฒิการศึกษาและคุณลักษณะ ครูควรจบด้านการศึกษาและด้านคุณลักษณะ คือ มีใจรักและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน รู้จักข้อจำกัดลักษณะต่าง ๆ และศักยภาพของผู้เรียนมีความใฝ่รู้และพร้อมเรียนอยู่เสมอ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีความอดทนเสียสละ มีความรักเมตตา และเข้าใจคนพิการ มีความรอบรู้ มีการรับรู้ความสามารถในการสอนของตนเองสูงรวมทั้งมีทักษะในการประสานงาน

2. ด้านความรู้ ครูควรมีความรู้ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกประเภท ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ประวัติ ความหมาย รูปแบบการจัดการศึกษา พิเศษการตัดครองผู้เรียน การวัดและประเมินผลความก้าวหน้าผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และการให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง

3. ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ครูควรมีทักษะในการปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ทักษะในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการประสานงาน ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการวางแผน ทักษะการวิจัยในชั้นเรียนและทักษะบริหารจัดการ ทักษะการประเมินและการติดตามผล

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของสมรรถนะ มาสังเคราะห์ได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการสังเคราะห์สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

องค์ประกอบ สมรรถนะ	สมรรถนะ	ครูสภา (2562)	สมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	Bataineh (2010)	ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเป้าหมายพิเศษ (2554)	วรรณณี เจตจำนงบุษ และคณะ (2017)	ธเนศ ข้าเกิด (2562)	สรุป
1. ด้าน ความรู้ (Knowledge)	ความรู้เกี่ยวกับ นักเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็น พิเศษทุกประเภท	/	/	/	/	/	/	/
	นโยบายกฎหมาย และเป้าหมายการ จัดการศึกษาพิเศษ	/	/	/	/	/	/	/
	จิตวิทยาการศึกษา พิเศษ	/	/	/	/	/	/	/
	เทคโนโลยีดิจิทัลใน การจัดการเรียนรู้	/	/	/	/	/	/	/
	การวัดประเมินผล การเรียนรู้	/	/	/	/	/	/	/
2. ด้านทักษะ (Skills)	การพัฒนาหลักสูตร	/	/	/	/	/	/	/
	การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและเหมาะสม กับผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็น พิเศษประเภทต่าง ๆ	/	/	/	/	/	/	/

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ สมรรถนะ	สมรรถนะ	ครูสภา (2562)	สมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	Bataineh (2010)	ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเป้าหมายพิเศษ (2554)	วรรณิ์ เจตจำนงษ์ และคณะ (2017)	ธเนศ ขำเกิด (2562)	สรุป
การจัดทำแผน		/		/	/	/	/	/
การจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (IIP)								
การใช้เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก ที่เหมาะสมกับความ ถนัดของผู้เรียน		/		/		/	/	/

จากการสังเคราะห์สมรรถนะครูสรุปได้ว่าสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่
  - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกประเภท
  - 1.2 นโยบาย กฎหมาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ
  - 1.3 จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
  - 1.4 เทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้
  - 1.5 การวัด ประเมินผลการเรียนรู้
2. ด้านทักษะ (Skills) ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่

2.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ

2.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

2.3 การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียน

2.4 การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่

3.1 พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้

3.2 มีความรัก เมตตาและเข้าใจคนพิการ

3.3 ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ

หลักการ แนวคิดและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนหรือการเรียนรู้ผู้ใหญ่ นั้นได้ถูกนำมาใช้โดย Malcolm S. Knowles ผู้รวบรวมแนวคิดของนักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยมที่มีชื่อเสียงและสรุปเป็นพื้นฐานพัฒนาขึ้นเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยมีการนำคำว่า Andragogy มาใช้ในวงการศึกษามหาวิทยาลัยในประเศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1967 มีความพยายามชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างจากความเชื่อทางการศึกษาดั้งเดิม ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับวิธีการสอนปกติหรือการสอนเด็ก (Pedagogy) ซึ่งหมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการสอนเด็ก (The art and science of teaching children) ลักษณะการสอนในความหมายนี้ส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ให้ความรู้หรือแสดงความเป็นผู้ให้เนื้อหาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิธีสอนส่วนใหญ่จะใช้การสอนแบบบรรยายให้ครูเป็นศูนย์กลางของความรู้ ผู้เรียนหรือนักเรียนจะเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว การสอนผู้ใหญ่เกิดขึ้นจากศัพท์คำว่า Andragogy ซึ่งเป็นคำเฉพาะของการเรียนการสอนผู้ใหญ่ เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ Andr (=Man)+Agogos(=Leading) หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่ (The art and science of teaching adults) หรือศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ (The art and science of helping adults learn) Knowles (1990) อธิบายว่า การสอนผู้ใหญ่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าผู้ใหญ่แต่ละคนเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำตนเองได้ ดังนั้น บทบาทของครูจะไม่ใช่เป็นผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ครูจะเป็น

ผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิด การเรียนรู้เป็นผู้ช่วยในการวิเคราะห์ ความต้องการ วิเคราะห์ปัญหาผู้เรียน (Problem analysis) วางวัตถุประสงค์และออกแบบ ประสบการณ์เพื่อเรียนรู้ (Design learning experiences) เป็นต้น (คักรินทร์ ชนประชา, 2557)

แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) เน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ประสบการณ์การทำงาน การพัฒนาความรู้ ทักษะการทำงานอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสามารถสร้างความสำเร็จและเข้าสู่การแข่งขันได้ (Delahaye, 2005) โดยมีแนวคิด พื้นฐานซึ่งสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

Knowles (1990) ได้สรุปพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ไว้ดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิด การเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากว่าการเรียนรู้นั้นตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ ที่ผ่านมาและจะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นชักจูงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมทั้งหลาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดความสนใจซึ่งจะนำไปสู่ การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จะได้ดี ถ้าหากยึดตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (Life-Centered) ดังนั้น การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรยึดถือเอาสถานการณ์ทั้งหลาย ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เนื่องจากประสบการณ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น หลักสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ คือ การวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียด ว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึก ของผู้ใหญ่ คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นบทบาทของครู อาจารย์ หรือนักการศึกษาผู้ใหญ่ จึงอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือสืบค้นคำตอบร่วมกันกับ ผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อสำหรับความรู้แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่า ผู้เรียนคล้อยตามหรือไม่เพียงใด

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่าง บุคคลจะมีเพิ่มขึ้นมากเรื่อย ๆ ในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น ฉะนั้น การสอนนักศึกษา

ผู้ใหญ่จะต้องมีการจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดี เช่น รูปแบบการเรียนการสอน เวลาที่ทำการสอนสถานที่สอน แต่สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละชั้นของผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ของมัลคัม โนลส์ ระบุว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ แตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น การเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ นั่นคือ ต้องรู้หลักการศึกษาค้นคว้าผู้ใหญ่ ซึ่ง Knowles เรียกวิชาการศึกษาค้นคว้าผู้ใหญ่นี้ว่า แอนดราโกยี (Andragogy) (นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์, 2559) ประกอบด้วย

1. มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-Concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นไปเป็นการชี้นำตนเองเพิ่มขึ้น เป็นตัวของตัวเองวิธีจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ตามหลักการข้อนี้ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้การวางแผนร่วมกันการนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

2. ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะมากขึ้นมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ที่จะเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ผู้ใหญ่สะสมประสบการณ์เพิ่มขึ้นเป็นการขยายฐานที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ประกอบด้วย ความสำคัญของการนำประสบการณ์มาเป็นเทคนิคในการเรียนการสอนความสำคัญของการนำประสบการณ์ไปปฏิบัติ และการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่จึงควรเป็นแนวที่ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เดิม

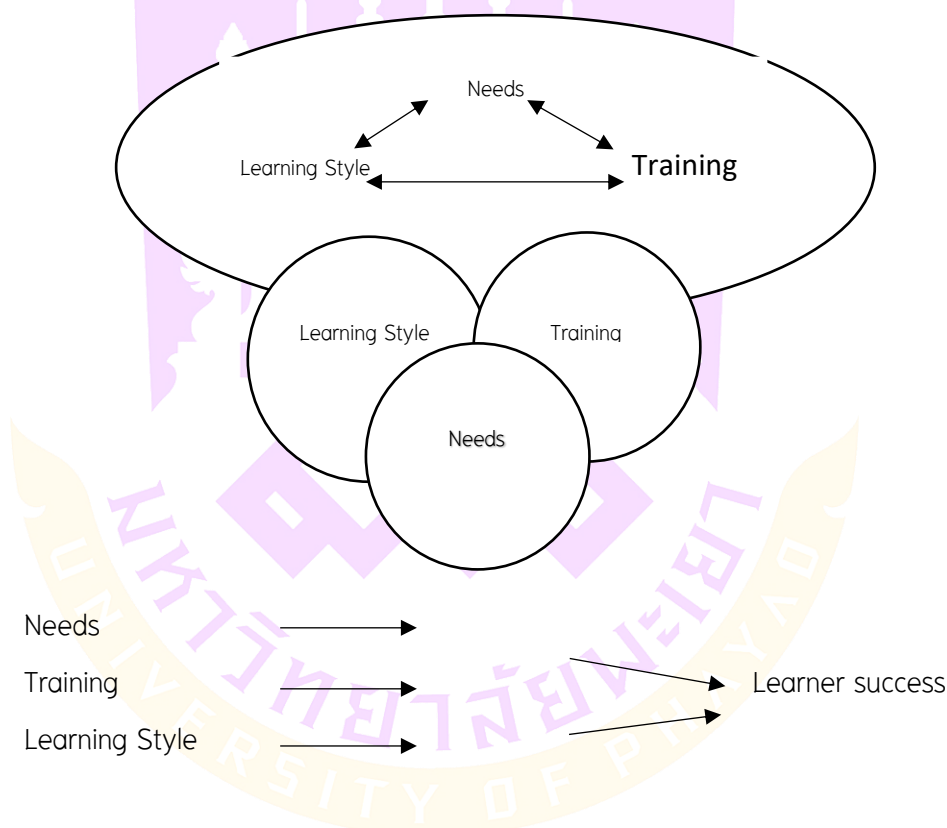
3. ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เมื่อรู้สึกว่าการเรียนนั้น “จำเป็น” ตอบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตนปัจจัยที่ควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการเสริมสร้างความพร้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย เวลาในการเรียนรู้และการจัดกลุ่มผู้เรียน

4. ความมุ่งหมาย หรือแนวทางการเรียนรู้ (Orientation to Learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันทีทฤษฎี Knowles เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้ใหญ่ กล่าวคือ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่และได้รับการจูงใจให้อยากเรียนมองเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน ซึ่งสนองความต้องการของผู้เรียนและสัมพันธ์กับ

ความรู้และประสบการณ์ที่เขามีการจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องในชีวิตประจำวันโดยที่ผู้เรียนจะรู้วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ดี

2. องค์ประกอบของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ Knowles (1990) กล่าวถึง คือ เป็นเทคนิคการตัดสินใจที่รวมการวางแผน การวินิจฉัยด้วยตนเอง วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและความสำเร็จที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมถึงการผสมผสานคุณลักษณะของการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาโดยผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่ง Smith (1993) อธิบาย 3 องค์ประกอบย่อยของการเรียนรู้วิธีเรียนของผู้ใหญ่ไว้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ที่มา: Smith, 1993

จากภาพความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของการเรียนรู้วิธีเรียนของผู้ใหญ่ (Learning How to Learning) ประกอบได้ด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ โดยนำกระบวนการจัดการที่เหมือนกันกับการจัดการทั่วไปมาใช้ เช่น การวางแผน การประเมิน และการสื่อสาร เป็นต้น

2. รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) รูปแบบความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ต้องอาศัยการประยุกต์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ

3. การศึกษาหรือการฝึกฝน (Training) เป็นการเสริมแรงในการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานการศึกษาหรือฝึกฝนเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยช่วยเรื่องการรับรู้และตัดสินใจเลือกรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง

3. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ได้ให้แนวคิดว่าการเรียนรู้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ อาจเกิดขึ้นได้มากกว่าหรือดีกว่าในอีกสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้อันเป็นแนวทางที่นักศึกษาและวิทยากรการฝึกอบรมควรจะได้คำนึงถึง ซึ่งองค์ประกอบหรือหลักการ 10 ประการ ที่จะมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และจะเป็นการช่วยให้การฝึกเรียนประสบความสำเร็จด้วยดี ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างมากในการเรียนรู้และการฝึกอบรมผู้ใหญ่ โดยจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับ แรงจูงใจในการเรียน (Motivation to Learn)
2. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning Environment) ต้องมีความสะดวกสบาย
3. ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles)
4. ต้องคำนึงถึง ความรู้เดิมประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า
5. ควรได้พิจารณาถึงการดูแล และให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning Content and Activities)
6. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic Problem) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
7. ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

8. ควรให้มีเวลาอย่างเพียงพอในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ การฝึกทักษะใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

9. ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้

10. ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ หรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ จนกระทั่งเขาได้แลเห็นถึงความก้าวหน้าว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้

จางลณี ชุตินาเทวินทร์ (2542) กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่นำไปเป็นหลักในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่ไม่ต้องการถูกปฏิบัติเหมือนกับตนเองเป็นเด็ก เพราะผู้ใหญ่สามารถที่จะรับผิดชอบ เคารพตนเอง และกำหนดวิธีของตนเองได้

2. ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากมายหลายอย่างที่สามารถจะนำเอามาใช้ในการพัฒนาตนเอง

3. ผู้ใหญ่มักจะไม่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่มีเนื้อหามาก ๆ หรือการที่ต้องจดจำข้อเท็จจริง หรือตัวเลขที่มากมาย หรือการพูดถึงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ใหญ่จะต้องแสวงหาสิ่งที่แท้จริง และคุณค่าในด้านอื่น ๆ ด้วย

4. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสภาพการณ์ที่น่ายินรมย์

5. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่า หากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการอบรมโดยเฉพาะหากมีการทำจริงปฏิบัติจริง แทนที่จะเป็นการนั่งฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว

6. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี เมื่ออยู่ในสภาพที่พร้อมและพอใจที่จะเรียน

7. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เร็วที่สุดโดยหลักความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งหมายถึง ทุกข้อเท็จจริงทุกแนวคิด และความคิดรวบยอดทั้งหลายนั้นจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกันกับสิ่งที่เคยรู้หรือมีประสบการณ์มาแล้ว

8. การเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้ค้นพบตัวเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง จะเป็นกิจกรรมที่แต่ละคนสามารถรับผิดชอบด้วยตนเอง ในสัดส่วนเวลาของตนเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้คอยแนะนำซึ่งการเรียนโดยวิธีนี้ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดี

9. ผู้ใหญ่แต่ละคนเรียนรู้ได้เร็วหรือช้าในอัตราก้าวกระโดดที่แตกต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน ซึ่งมีปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและด้านร่างกาย เป็นตัวกำหนดขีดความสามารถทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

10. สำหรับผู้ใหญ่แล้ว การเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด ผู้ใหญ่จึงมีความรู้มาก ซึ่งจะมีความหมายว่าบางคนอาจจะมี

ประสบการณ์มากกว่าวิทยากรหรือผู้สอน หรืออาจจะมีความรู้ในบางเรื่องมากกว่าผู้สอนก็ได้ รวมทั้งอาจจะมีความรู้มากกว่าผู้เข้าร่วมอบรมในกลุ่มเดียวกัน

11. ผู้ใหญ่ชอบเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ขณะที่การใช้ภาษาท่าทางและสื่อทัศนูปกรณ์ที่หลากหลายจะมีผลต่อการเรียนรู้มากกว่าสื่อที่เป็นภาษาเขียน

12. ถึงแม้ว่าผู้ใหญ่จะมีความรู้สึกทางด้านเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีค่อนข้างมาก แต่ผู้ใหญ่ก็ยังมี ความพอใจและความอบอุ่นใจที่ได้รับการยกย่องเช่นเดียวกับเด็ก ๆ

13. กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีมากที่สุด เมื่อการเรียนรู้นั้น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานปัจจุบันได้

14. กระบวนการเรียนรู้ในผู้ใหญ่ ควรเริ่มต้นจากภาพรวมก่อน ต่อจากนั้นจึงระบุที่ละส่วนทีละขั้นตอน จากนั้นจึงตามด้วยการแสดงให้เห็นภาพรวมอีกครั้ง

15. นอกจากความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคนจะแตกต่างกันแล้ว ความต้องการที่แท้จริงของแต่ละคนก็จะแตกต่างกันด้วย ทั้งในเรื่องของทักษะเฉพาะ ความรู้ เทคนิค ทัศนคติ และประสบการณ์

16. อัตราการหลงลืมของผู้ใหญ่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทันทีหลังการเรียนรู้ได้

17. ทุกสิ่งทุกอย่างอาจง่ายต่อการเรียนรู้และการยอมรับของผู้ใหญ่ ถ้าหากการกระทำนั้นหรือสิ่งนั้นไม่ขัดกับสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้ หรือเคยมีประสบการณ์มาก่อน

สรุปได้ว่า หลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ตนเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง การบริหารกระบวนการเรียนการสอนของผู้ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

4. ความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่

Knowles (1990) ได้นำทฤษฎี Andragogy มาตีพิมพ์ลงในหนังสือชื่อ “Adult leadership” เมื่อปี ค.ศ. 1968 ซึ่งเป็นคำนิยามในสหรัฐอเมริกา Knowles ทฤษฎีเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของ Andragogy กับทฤษฎีการสอนของเด็ก ซึ่งเรียกว่า Pedagogy เอาไว้ ดังนี้

ตาราง 5 แสดงความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption)	การสอนเด็ก (Pedagogy)	การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy)
ความต้องการในการเรียนรู้ (The need to know)	1. ขึ้นอยู่กับผู้สอน ผู้เรียนมีหน้าที่เรียน 2. สิ่งที่เรียนอาจจะไม่ได้นำมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนสามารถกำหนดความต้องการ ได้ด้วยตนเอง (self-directed)

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อตั้งเบื้องต้น (Assumption)	การสอนเด็ก (Pedagogy)	การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy)
มีโน้ตค้นแห่งตน (Self-concept)	ไม่เป็นอิสระ	มีความสามารถในการนำตนเอง เพิ่มขึ้น
บทบาทของประสบการณ์ (The role of learner's experience)	1. ประสบการณ์น้อย 2. ประสบการณ์จะผ่านการอ่าน เขียน และการฟัง	ผู้เรียนมีแหล่งความรู้ มี ประสบการณ์มากที่ทำให้เกิด การเรียนรู้มาก่อน
ความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness to learn)	1. เรียนเพื่อต้องการสอบผ่านหรือได้รับ การยอมรับ 2. ความพร้อมมาจากที่ผู้สอนบอก	มีความต้องการในการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือในการทำงาน
เป้าหมายการเรียนรู้ (Orientation to learning)	วิชาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้	มี problem-base
แรงจูงใจ (Motivation)	เกิดจากการกระตุ้นจากภายนอก เช่น คะแนน ที่จะได้รับ	เกิดจากการกระตุ้นทั้งภายใน และภายนอก

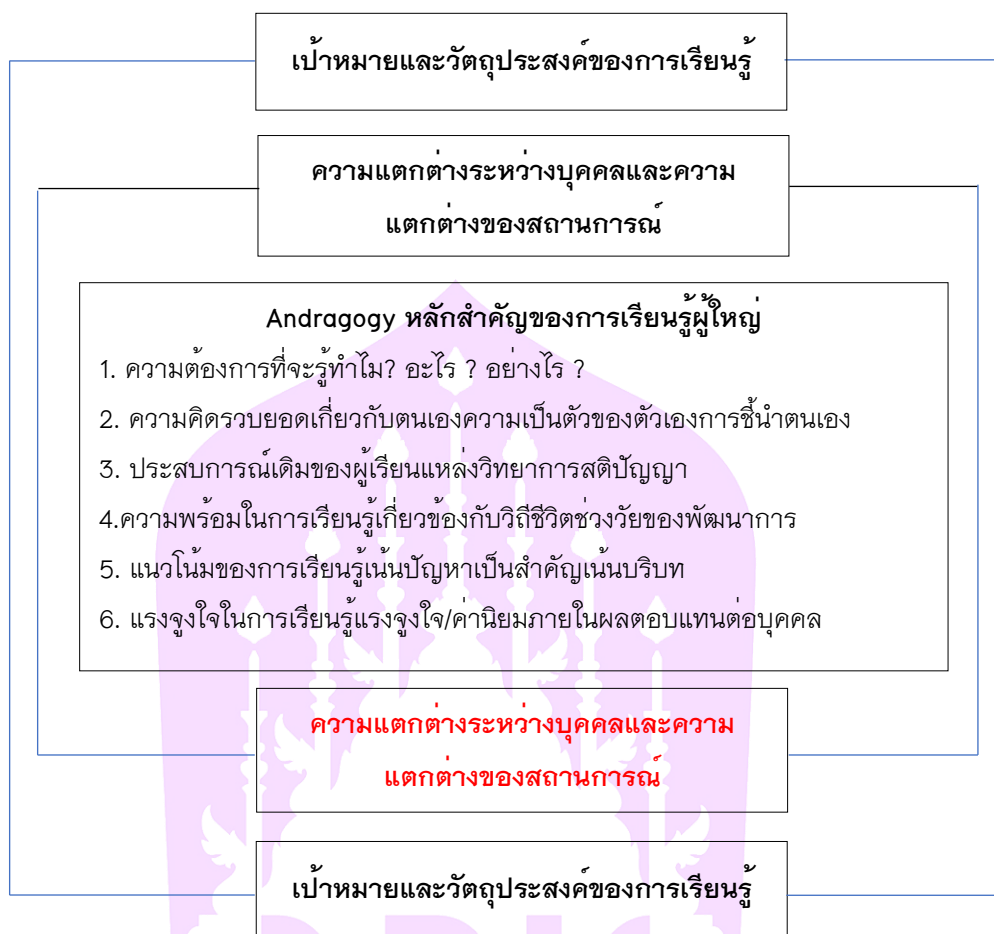
ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบการสอนเด็กและผู้ใหญ่

บทบาทของครูผู้สอน และองค์ประกอบที่สำคัญ ในการเรียนการสอน	การสอนเด็ก	การสอนผู้ใหญ่
ด้านการวางแผนการเรียน	ผู้สอนเป็นผู้วางแผน ผู้เรียนต้องเรียนในสิ่งที่ผู้สอนสอน	ครูและผู้เรียนวางแผนร่วมกัน
ด้านวินัยจัดการเรียน	ตัดลิ้นใจโดยครู	ครูและผู้เรียนร่วมกันพิจารณา
การกำหนดจุดประสงค์การเรียน	ครูเป็นผู้คิด	ครูและผู้เรียนร่วมกันพิจารณา
การเรียนการสอน	1. เป็นไปตามเนื้อหาวิชา 2. ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหา	1. เป็นไปตามความพร้อม ของผู้เรียน 2. ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นหน่วย การเรียน 3. ครูร่วมมือกับผู้เรียน ในการเลือกเนื้อหา
บรรยากาศการเรียนการสอน	1. เป็นทางการ 2. แข่งขัน 3. ครูเป็นผู้ออกคำสั่ง	1. เป็นทางการ 2. เคารพซึ่งกันและกัน 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสร้าง บรรยากาศ
กิจกรรมการเรียนการสอน	ใช้เทคนิคต่าง ๆ โดยครูมีบทบาท ค่อนข้างมาก	1. ครูเป็นผู้ชี้แนะ บริการ 2. ผู้เรียนมีบทบาทมาก มีการสืบเสาะหาความรู้ ด้วยตนเอง
การประเมินผล	กระทำโดยครู	ครูและผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัย

จากตารางแสดงถึงความแตกต่างที่สำคัญและเด่นชัดระหว่างการสอนเด็กกับการสอนผู้ใหญ่ ในการสอนเด็กนั้นเป็นการสอนที่มีครูเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุด คอยควบคุมความคิดของผู้เรียน โดยครูมีบทบาทที่สำคัญคอยสั่งการว่าผู้เรียนควรจะทำอะไร ควรเรียนอย่างไร ควรคิดอย่างไร และควรประพฤติตนอย่างไรเป็นการสอนที่ผู้เรียนจะเป็นผู้รับอย่างเดียว ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ โดยครูเป็นผู้คิด ผู้ดู ผู้รู้ ผู้อบรมสั่งสอน ซึ่งมีความแตกต่างจากการสอนผู้ใหญ่ที่ผู้เรียนและครูผู้สอนเรียนรู้ว่ามันมีอิสระในความคิดตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการเลือกวิธีการพัฒนาต้องแตกต่างกันผู้ใหญ่มีศักยภาพที่ซ่อนอยู่ซึ่งเกิดมาจากประสบการณ์ หน้าที่ของผู้สอนจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าการสั่งให้ทำที่จะส่งผลให้ศักยภาพนั้นถูกนำออกมาเป็นผล (competency) ได้ซึ่งครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเรียนให้เกิดการเรียนรู้ โดยไม่ไปควบคุมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือทำการ “สอน” ตามชั่วโมงเรียนเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ผู้สอนจำเป็นต้องช่วยพัฒนาความเป็นตัวเองของผู้เรียนและพัฒนาศักยภาพในการชี้นำตนเองในตัวผู้เรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้ผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติในการเรียนการสอน และมีความเชื่อว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยการชี้นำตนเองได้

5. การประยุกต์ใช้ทฤษฎี Andragogy ในการจัดการเรียนรู้อุใหญ่

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์ (2559) ได้นำเสนอการใช้แนวคิด Andragogy ในการสอนผู้ใหญ่ของ Knowles ซึ่งได้รูปแบบของการประยุกต์ใช้แนวคิด Andragogy ในกระบวนการเรียนการสอนผู้ใหญ่ โดยแสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดหลัก ๆ ของ Andragogy กับองค์ประกอบอื่น ๆ คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานที่เข้ามาเป็นองค์ประกอบของการประยุกต์ใช้แนวคิด ดังภาพ 8

ภาพ 8 แสดง Andragogy in Practice

ที่มา: Knowles, 1990

ในทางกลับกันผู้เรียนต้องมีบทบาทความรับผิดชอบและต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้เรียนเองจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์ตนเอง (Self-Diagnosis) โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการการเรียนรู้ (Learning Need)
2. มีส่วนรับผิดชอบในการวางแผนการเรียนบางส่วน
3. ยอมรับว่ากระบวนการเรียนการสอนเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. กระบวนการประเมินและเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสินความสำเร็จถือเป็นความรับผิดชอบส่วนหนึ่งของผู้เรียน

5. การใช้เทคนิคการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ในการสอน จะเหมาะสมกับผู้ใหญ่มากที่สุด

โนลส์ กล่าวว่า นักการศึกษาจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถชี้นำตนเองได้ ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์/การพัฒนาสร้างบรรยากาศเป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักว่า ตนเองมีส่วนช่วยหรือร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขันกันมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกว่าจะมีความปลอดภัย มั่นใจ ได้รับการสนับสนุนมากกว่าการสร้างความคิดตันหรือติดיעิน

2. การกำหนดลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (A Cognitive Map of Self-Directed Learning) มีงานวิจัยที่นำเสนอลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่สามารถชี้นำตนเอง (Self-Directed Person) และสรุปว่า ผู้ที่สามารถชี้นำตนเองได้ควรมีลักษณะดังนี้

2.1 บุคคลมีความต้องการจะชี้นำตนเอง

2.2 ผู้ใหญ่นำประสบการณ์จากชีวิตจริงมาด้วย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับตนเองและผู้อื่น

2.3 ผู้ใหญ่เน้นเป้าหมายการเรียนรู้การแก้ปัญหาและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง

2.4 ผู้ใหญ่มีแรงจูงใจภายในเป็นตัวกระตุ้นให้เรียน โดยเฉพาะเมื่อมีสภาพแวดล้อมและการเสริมแรงที่เหมาะสม

3. ใช้แบบฝึกหัดที่ช่วยให้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เช่น ทักษะการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง ทักษะการอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าการอ่านเก็บใจความ และทักษะการสัมภาษณ์เป็นบุคคล เป็นต้น

4. การสร้างสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contract) เป็นสัญญาการเรียนรู้ที่เป็นความตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เป้าหมายการเรียนรู้กระบวนการ/วิธีการเรียนรู้หลักฐานแสดงความสำเร็จรวมทั้งวิธีประเมินผลการเรียน

5. การเรียนตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง และตอบคำถาม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดระบบ การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ได้แก่ การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์แก่ผู้สนใจและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง

2. การจัดโครงสร้างองค์การเพื่อการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยควรจัดให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่จุดเริ่มต้น ใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มการเสริมสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

3. การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน โดยการประเมินสมรรถนะที่พึงประสงค์ซึ่งมีความสำคัญจำเป็น และยังขาดอยู่ในระยะนั้น จะเป็นการทำให้ผู้เรียนยอมรับและตระหนักถึงความต้องการนั้นได้

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนกำหนดและตัดสินใจทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่เพียงแต่อำนวยความสะดวก เสนอแนะและร่วมวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นวิธีการทางจิตวิทยาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและจะต้องระบุประเภทของพฤติกรรม รวมถึงเนื้อหาและขอบข่ายพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย

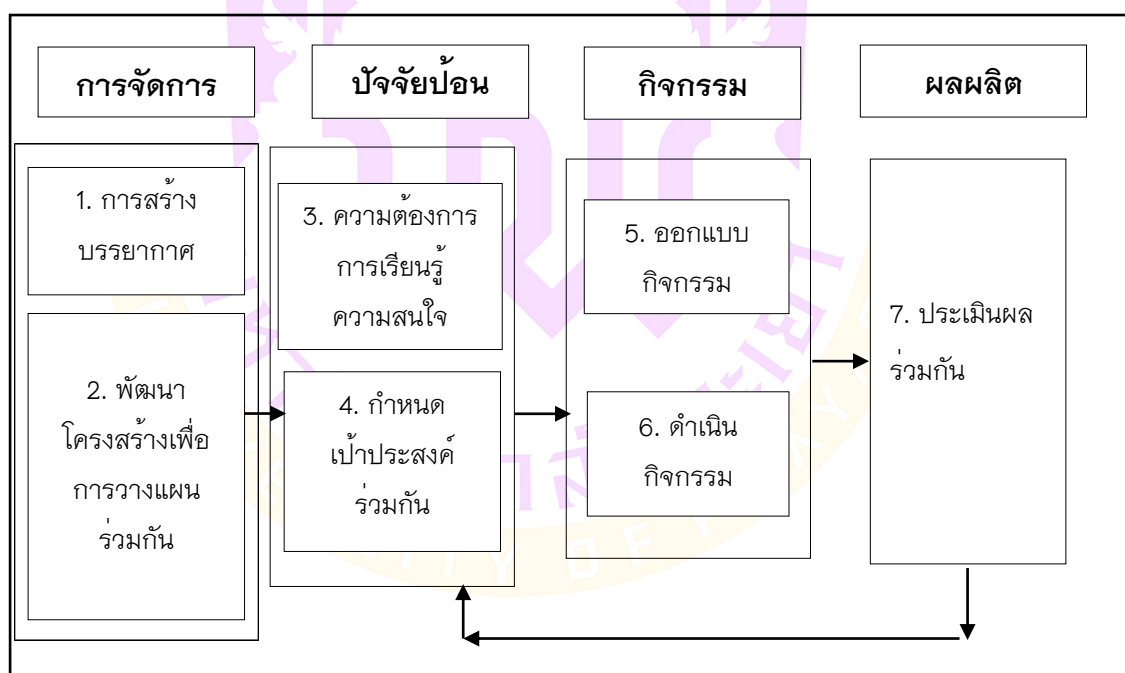
5. การจัดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการนำหลักการสอนผู้ใหญ่มาเป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การจัดระเบียบของเนื้อหา หน่วยการเรียนการสอนและกระบวนการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

6. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียน ในกระบวนการนี้ผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นทั้งนักเทคนิคและวิทยากรที่จะแนะนำเนื้อหาและสื่อประกอบการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนมีความต้องการ และเป็นผู้ที่คอยเชื่อมโยงความรู้ระหว่างหน่วยการเรียนอีกด้วย

7. การประเมินผลผู้เรียน มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ มีอะไรเป็นปัญหา อุปสรรค การประเมินผลผู้เรียนที่ทำการเปรียบเทียบระดับความสามารถก่อน และหลังกิจกรรมทำให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนได้รับและสามารถบอกถึงประสิทธิภาพของผู้สอนด้วย

นันทวัฒน์ ภัทรกรพันธ์ (2559) ได้นำเสนอกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับขั้นโดยเริ่มจากขั้นตอนแรก ได้แก่

1. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยการสร้างบรรยากาศแบบผู้ใหญ่ (Adulthood) ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่ ซึ่งบรรยากาศนี้หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความสบายใจและไม่รู้สึกเครียด
2. สร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอน ผู้เรียนซึ่งอาจกระทำโดยการตั้งกลุ่มทำงาน ตั้งคณะกรรมการ หรือการตกลงร่วมกัน
3. วิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งค่านิยม และความสนใจของผู้เรียน อาจจะทำได้โดยใช้เทคนิคการประเมินตนเอง และอภิปรายร่วมกัน
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน
5. การออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
7. การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งอาจรวมถึงการประเมินความต้องการซ้ำ การประเมินผลนี้ควรเป็นลักษณะของการประเมินผลร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โนลส์ นำเสนอกระบวนการของ Andragogy ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจร ดังนี้

ภาพ 9 แสดง Andragogy Process

ที่มา: นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์, 2559

นอกจากนี้ สุภาพ ทับทิมไทย (2552, สื่อออนไลน์) กล่าวถึง ขั้นตอนของ กระบวนการนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่สอดคล้องกับความเชื่อ เบื้องต้นของ Andragogy 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง เป็นการแสดงการยอมรับ ในเอกลักษณ์ (uniqueness) ของผู้เรียนผู้ใหญ่แต่ละบุคคล แสดงความยินดีที่ได้รู้จัก และยอมรับในความแตกต่างและความเป็นตนของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการเคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลความรู้สึกนี้จะพัฒนาต่อไปเป็นความรู้สึกเคารพซึ่งกันและกัน เป็นความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อไป คือ กล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 2 จัดโครงสร้างทางกายภาพ ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ ขนาดของโต๊ะและเก้าอี้เหมาะกับผู้ใหญ่ นั่งสบาย การจัดโต๊ะและเก้าอี้ หลีกเลียงการจัด แบบห้องบรรยาย ต้องจัดให้อยู่ในลักษณะล้อมวงคุยกัน เพื่อเอื้อต่อการสื่อสารแบบสองทาง ของสมาชิกทุกคน ขณะพูดทุกคนได้มองเห็นผู้พูด ทั้งนี้เพื่อมุ่งกระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่ผู้เรียนผู้ใหญ่สะสมติดตัวมา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการของตนเองตามความเชื่อเบื้องต้นของ Andragogy ที่ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะนำตนเอง นั่นคือ ผู้เรียนผู้ใหญ่ บอกว่าต้องการสิ่งใดได้ และถ้าหากติดขัดผู้สอนต้องช่วยแนะนำวิธีการ หรือเครื่องมือในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การที่ผู้เรียนเป็นผู้ระบุความต้องการ ของตนเองมีข้อดีแรก คือ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ ที่ได้ระบุความต้องการของตนเอง ข้อดีต่อมา คือ เกิดความมุ่งมั่นผูกพันต่อเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นจริงได้ในทางการศึกษา ในการเขียนความต้องการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์การศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนผู้ใหญ่บาง คนอาจสามารถเขียนได้เอง หากติดขัด ผู้สอนต้องช่วยแนะนำและให้ความสะดวกข้อดีของการที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาของตนเอง ก็เช่นเดียวกันข้อดีของการวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง คือ ภูมิใจในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง และความผูกพันมุ่งมั่น และการยอมรับในสิ่งที่ตนระบุเอง

ขั้นตอนที่ 5 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนชอบและมั่นใจที่จะกระทำ หากติดขัด ผู้สอนต้องแนะทางเลือก ช่วยบอกข้อดี ข้อจำกัด ของแต่ละวิธีการเรียนรู้ มอบการตัดสินใจให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้เรียน สอดคล้องกับ การรับรู้ตนเองที่จะชี้นำตนเองของผู้ใหญ่ และเปิดโอกาสให้ได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนเป็นที่เลี้ยงเพื่อให้เกิดความมั่นใจ เมื่อติดขัด หรือต้องการความช่วยเหลือ ผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนมีโอกาสเรียนรู้จากกันและกัน

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจในการกระทำของตนเองตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ถ้าจำเป็นต้องดัดแปลงหรือยืดหยุ่นสำหรับการประเมินในขั้นสุดท้ายเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ที่ผู้เรียนจะทราบว่าตนเองถึงจุดหมายที่ตนกำหนดไว้แล้วหรือยัง ยังขาดอีกเท่าไร การประเมินตนเอง ขั้นนี้จะมีข้อดีที่กลายเป็นการวิเคราะห์ความต้องการหรือความขาดของผู้เรียนด้วยตนเองอีกครั้ง ถ้ายังไม่ถึงจุดหมายที่ต้องการ ผู้เรียนทราบว่าขาดอีกเท่าไร ผู้เรียนเป็นผู้ระบุความขาดหรือความต้องการเอง ทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไป ทำให้วงจรของระบบการเรียนรู้จากขั้นตอนที่ 7 ย้อนไปบรรจบเป็นขั้นตอนที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้ใหญ่จึงเกิดอย่างต่อเนื่องด้วยการชี้นำตนเอง สมคักดีศรีความเป็นมนุษย์ผู้ใหญ่ สอดคล้องตามแนวทางมนุษยนิยมได้เป็นอย่างดี (สุภาพ ทับทิมไทย, 2552, สไลด์ออนไลน์)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
- ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง
- ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน
- ขั้นตอนที่ 5 ออกแบบวิธีการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 7 การวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. ความหมายนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) เป็นคำที่ใช้ในวงการศึกษา ส่วนคำว่า โรคบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorders) เป็นคำที่ใช้ในวงการแพทย์ ซึ่งทั้งสองคำใช้อักษรย่อว่า LD สำหรับคำ LD ใช้เรียกในภาษาไทยที่แตกต่างกันไป เช่น ปัญหาในการเรียนรู้ ปัญหาทางการเรียนรู้ ความบกพร่องทางการเรียนรู้ และความพิการทาง

การเรียนรู้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่า นักการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้สรุปความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ของสำนักงานการศึกษา (Office of Education) และคณะกรรมการร่วมแห่งชาติ ว่าด้วยความบกพร่องทางการเรียนรู้ (The National Joint Committee on Learning Disabilities: NJCLD) ที่ได้ให้ความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง ความผิดปกติที่มีลักษณะหลากหลายที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดถึงความยากลำบากในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การให้เหตุผลและความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความผิดปกตินี้เกิดขึ้นภายในตัวเด็กโดยมีสาเหตุสำคัญมาจากความบกพร่องของระบบประสาทส่วนกลาง ปัญหาบางอย่างอาจมีไปตลอดชีวิตของบุคคลนั้น นอกจากนี้ บุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวอาจแสดงออกถึงความไม่เป็นระบบระเบียบขาดทักษะทางสังคม แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่เกื้อหนุนต่อสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรงถึงแม้ว่าสภาพของความบกพร่องทางการเรียนรู้จะเกิดควบคู่ไปกับสภาพความบกพร่องทางร่างกายอื่น ๆ หรืออิทธิพลจากภายนอก เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความต้อโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการสอนที่ไม่ถูกต้อง แต่องค์ประกอบเหล่านี้มิได้เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการเรียนรู้โดยตรง

พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act: IDEA (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2543) ซึ่งเป็นกฎหมายสาธารณะที่เรียกว่า Public Law 101-476 ของสหรัฐอเมริกา เดิมคือกฎหมาย Public Law 94-142 ที่ได้ให้ความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าหมายถึง ความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่านั้น ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจภาษาหรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิดการพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้แล้วยังระบุต่อไปด้วยว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจครอบคลุมสภาพต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่านและความบกพร่องในการเข้าใจ นอกจากนี้แล้ว บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จะต้องมิสติปัญญาอยู่ในระดับปกติหรือสูงกว่าปกติ

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้สรุปความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่าหมายถึง เป็นความบกพร่องที่จะคงอยู่ตลอดชีวิต แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องทำให้ชีวิตบุคคลนั้น

ด้วยคุณค่าไป บุคคลเหล่านี้อาจจะเป็นผู้นำของประเทศหรือเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับสังคมก็ได้

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558, สื่อออนไลน์) ได้สรุปความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง ความผิดปกติในด้านใดด้านหนึ่ง หรือมากกว่า 1 ด้าน ของกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจภาษาหรือการใช้ภาษา ความผิดปกตินั้นอาจปรากฏในลักษณะความบกพร่องของความสามารถในการฟัง คิด พูด อ่าน เขียน สะกดคำ หรือคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งสภาวะอื่น ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ การบาดเจ็บทางสมอง ความผิดปกติเล็กน้อยของการทำงานของสมอง ความบกพร่องทางการอ่าน การสูญเสียความสามารถในการใช้ หรือเข้าใจคำพูด ความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน ไม่รวมถึงปัญหาการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจาก ความผิดปกติทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางอารมณ์ ความเสียเปรียบทางสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือสถานะทางเศรษฐกิจสังคม

สำหรับคณะกรรมการร่วมแห่งชาติ ว่าด้วย ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (National Joint Committee on Learning Disabilities: NJCLD, National Joint Committee on Learning Disabilities (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่าหมายถึง กลุ่มของความแตกต่างของความบกพร่องที่ปรากฏชัดเจนในการมีความยุ่งยากในสิ่งที่ได้รับมาจากการใช้ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เหตุผล และความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความบกพร่องเหล่านี้จะอยู่ภายในแต่ละบุคคล โดยเชื่อว่าเกิดจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง และอาจเกิดขึ้นตลอดชีวิต ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเอง การรับรู้ทางสังคม และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อาจปรากฏร่วมกับความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ไม่ได้เกิดจากความบกพร่องนั้น ๆ แม้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้จะเกิดขึ้นพร้อมกันกับความพิการอื่น ๆ (ความบกพร่องทางประสาท สัมผัส ความบกพร่องทางสติปัญญา ปัญหา ทางอารมณ์อย่างรุนแรง) หรืออิทธิพลภายนอก เช่น วัฒนธรรมการสอนที่ไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอ

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภท และหลักเกณฑ์ความพิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, สื่อออนไลน์) ใช้คำว่าความพิการทางการเรียนรู้ แทนคำว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าเป็นการที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมองทำให้เกิด

ความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในช่วงอายุและระดับสติปัญญา

Bender (2004) ได้สรุปความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่าเป็นความบกพร่องที่รวมไปถึงความยุ่งยากทางภาษาพอ ๆ กับความยุ่งยากทางการรับรู้ และมุ่งเน้นที่กระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของการคิดโดยกระบวนการนี้จะไม่รวมไปถึงความบกพร่องอื่น ๆ

Towson (2006) ได้กล่าวถึง ความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่า ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มีความหมายใหม่เนื่องจากการปรับปรุงของกฎหมาย Individuals with Disabilities Education Improvement Act of 2004 และ No Child Left Behind สรุปได้ว่า กฎหมาย IDEA 2004 อนุญาตให้เขตพื้นการศึกษาที่ประเมินความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยไม่ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสามารถและผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่รอให้ผู้เรียนล้มเหลว ก่อน ปัจจุบัน IDEA อนุญาตให้ใช้กระบวนการตัดสิน ถ้าเด็กตอบสนองต่อการช่วยเหลือที่เป็นวิทยาศาสตร์หรือยึดการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ซึ่งมีชื่อว่า รูปแบบอาร์ ที ไอ ทั้งนี้ การประเมินจะอยู่บนพื้นฐานเกี่ยวกับความคาดหวังที่ว่า ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด ถ้าได้รับการสอนที่มีคุณภาพ ดังนั้น ถ้าผู้เรียนคนใดไม่ตอบสนองต่อการช่วยเหลือและมีความแตกต่าง เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนทุกคนที่สามารถเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ดังนั้น ความหมายของความบกพร่อง และการตัดแยกความบกพร่องทางการเรียนรู้จึงเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน

Fletcher (2008) ได้กล่าวถึงคำว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้วิธีการตัดแยกแบบ Hybrid Model ว่า 1) เป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ 2) มีการตอบสนองที่ไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลและอิงผลจากการวิจัย ทั้งนี้แผนสำหรับการประเมิน การเปลี่ยนแปลงของความสามารถที่เป็นระบบ ซึ่งจะต้องดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน 3) ปัจจัยที่ไม่เข้าเกณฑ์ว่าเป็นความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ความผิดปกติทางอารมณ์อย่างรุนแรง และขาดโอกาส ในการเรียนรู้จากความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นความผิดปกติที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างน้อยหนึ่งด้าน หรือมากกว่าหนึ่งด้าน ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการมีความบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และการใช้เหตุผล ซึ่งความบกพร่องที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้มีสาเหตุมาจากความพิการต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องทางสติปัญญา

ความบกพร่องทางการเห็นความบกพร่องทางการได้ยิน หรืออติพิลจากสิ่งแวดล้อม เช่น การสอนที่ไม่มีคุณภาพ สังคมและอื่น ๆ และจากการเปลี่ยนแปลงความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ตามรูปแบบอาร์ ที ไอ จะหมายถึง เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการตอบสนองที่ไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลที่มาจากการวิจัย และไม่มี ความบกพร่องทางสติปัญญาความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ความบกพร่องทางอารมณ์ที่รุนแรง และขาดโอกาสในการเรียนรู้

จากความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นความผิดปกติที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างน้อยหนึ่งด้าน หรือมากกว่าหนึ่งด้าน ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการมีความบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณและการใช้เหตุผล ซึ่งความบกพร่องที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ได้มีสาเหตุมาจากความพิการต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่องทางการได้ยิน หรือจากสิ่งแวดล้อม เช่น การสอนที่ไม่มีคุณภาพ สังคมและอื่น ๆ และจากการเปลี่ยนแปลงความหมายของความบกพร่องทางการเรียนรู้ตามรูปแบบอาร์ ที ไอ จะหมายถึง เด็ก ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการตอบสนองที่ไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลที่มาจากการวิจัย และไม่มี ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ความบกพร่องทางอารมณ์ที่รุนแรง และขาดโอกาสในการเรียนรู้

2. นโยบายและแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

กฎหมายและนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของประเทศไทย ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยังคงเน้นเรื่องของสิทธิเสมอภาคของนักเรียนทุกคน รวมถึงการรับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และนโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ คือ

2.1 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งในด้านที่มีพัฒนาการปกติและด้านที่มีความบกพร่องหรือความแตกต่างทางการเรียนรู้ หรือความสามารถพิเศษตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียน

2.2 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วง เชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกัน และที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการ

1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ที่ศูนย์การศึกษา พิเศษ หน่วยบริการ และที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษด้วยระบบและรูปแบบที่หลากหลาย

3) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมและศูนย์การเรียนรู้ เฉพาะความพิการ

4) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

5) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสารการคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะ การ ดำรงชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจิตสาธารณะ และการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ

8) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9) ส่งเสริม สนับสนุน การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่าง ถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์

10) ส่งเสริม สนับสนุน เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

11) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่มีความสามารถ พิเศษในด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา ศิลปะและอื่น ๆ เพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศพร้อมก้าวสู่ สากล

12) ส่งเสริม สนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัด การเรียนการสอน

- 13) จัดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา
เชิงบูรณาการ
- 14) จัดให้มีกลุ่มงานระบบประกันคุณภาพในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง
- 15) ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษาจัดทำ รวบรวม ผลิตภัณฑ์
และเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรม งานวิจัยทางการศึกษา
- 16) สํารวจสภาพอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จัดทำผัง
บริเวณ จัดทำแบบรูปและรายการสิ่งก่อสร้าง
- 17) ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีแนวทางปฏิบัติ และมาตรการรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 18) ส่งเสริม สนับสนุนให้เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพและกลุ่มสถานศึกษา
ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- 19) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมการจัด
การศึกษาสำหรับคนพิการจังหวัด
- 20) ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร
ปกครองในพื้นที่ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพ
- 21) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัด
การศึกษา

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของบทบาทครูการศึกษาพิเศษไทยตามหลักการของระบบ
MTSS พบว่า บทบาทของครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษจะต้องมีการทำงานประสานความ
ร่วมมือเพิ่มขึ้น กล่าวคือ

การช่วยเหลือระดับที่ 1 คือ การป้องกันสำหรับผู้เรียนทั่วไป ในขั้นนี้ครูทั่วไป
มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน
ที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างทั่วถึง รวมถึงจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะ
สังคมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ ครูทั่วไปควรต้องทำหน้าที่คัดกรองผู้เรียน
ที่ไม่ตอบสนองกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะในด้านวิชาการ หรือด้านพฤติกรรม
โดยครูการศึกษาพิเศษจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ครูทั่วไป เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ที่มีผู้เรียนที่มีความต้องการหลากหลายในชั้นเรียน (Hoover and Patton, 2008; McCray,
Butler and Bettini, 2014) เมื่อพิจารณาตามบทบาทและความคาดหวังที่มีต่อครูการศึกษา
พิเศษแล้วครูการศึกษาพิเศษ จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียน

การสอนในชั้นเรียนที่มีความหลากหลาย เช่น หลักการออกแบบการเรียนรู้แบบสากล (Universal Design for Learning: UDL) เทคนิคการประเมินคัดกรองผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาวิชาการหรือปัญหาพฤติกรรม เช่น Curriculum based measurement (CBM) หลักการป้องกันปัญหาพฤติกรรม หรือการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก นอกจากนี้ ครูการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องมีทักษะการให้ คำปรึกษาแก่ครูทั่วไปเพื่อที่จะทำให้การสื่อสารและการทำงานประสานความร่วมมือมีประสิทธิภาพมากขึ้น (McCray, Butler and Bettini; Simonsen, Shaw and Faggella, 2010)

การช่วยเหลือระดับที่ 2 คือ การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาวิชาการหรือปัญหาพฤติกรรม การช่วยเหลือในขั้นนี้จัดให้สำหรับผู้เรียนที่ไม่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับที่ 1 ซึ่งมักจะมีผู้เรียนราวร้อยละ 10-15 ของจำนวนผู้เรียนทั้งโรงเรียน ผู้เรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงนี้ ควรต้องได้รับการช่วยเหลือดูแลที่เข้มข้นขึ้น โดยครูต้องจัดการสอนเสริมด้านวิชาการหรือด้านทักษะสังคมเพิ่มเติมแบบเป็นกลุ่ม (Harlacher, Sakelar and Kattelman, 2014; Thompson and Cox, 2016; Sugai and Horner, 2009) ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษจะทำงานประสานความร่วมมือกันเพื่อวางแผนการช่วยเหลือและจัดการบริการสอนเสริมอย่างเป็นระบบ การจัดบริการสอนเสริมและการช่วยเหลือจะเน้นด้านทักษะวิชาการพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ (Brownell, et al., 2010) ส่วนด้านพฤติกรรมจะเน้นการช่วยเหลือด้านการสอนทักษะสังคมที่เกี่ยวข้อง (Cusumano, Algozzine and Algozzine, 2014; McCray, Butler and Bettini, 2014) ดังนั้น ครูการศึกษาพิเศษควรมีความรู้ด้านเทคนิควิธีการสอนทักษะวิชาการพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ เช่น เทคนิคการอ่าน เทคนิคการแก้โจทย์ปัญหา เทคนิคการสอนทักษะสังคมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น เทคนิคการจัดการอารมณ์ของตนเอง นอกจากเทคนิคการสอนแล้ว ครูการศึกษาพิเศษควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความรู้เกี่ยวกับทักษะวิชาการพื้นฐาน โดยเฉพาะการอ่าน ซึ่งนับเป็นทักษะที่สำคัญที่หากผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนวิชาอื่นได้ เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการทำความเข้าใจเนื้อหาของแต่ละวิชา (Coyne and Koriakin, 2017) นอกจากความรู้ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ครูการศึกษาพิเศษควรมีความรู้และทักษะในระบบการวางแผนการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน มีทักษะการแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นฐานในการตัดสินใจในการจัดบริการการช่วยเหลือ และทักษะการทำงาน ประสานความร่วมมือจะส่งเสริมให้ครูการศึกษาพิเศษ สามารถวางแผนกิจกรรม

การเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงร่วมกับครูทั่วไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (McCray, Butler and Bettini, 2014; Simonsen, Shaw and Faggella, 2010)

การช่วยเหลือระดับที่ 3 คือ การช่วยเหลือเฉพาะบุคคลสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นผู้เรียนที่ไม่ตอบสนองกับการช่วยเหลือในระดับที่ 2 จะถูกส่งต่อมายังการช่วยเหลือในขั้นนี้ โดยทั่วไปผู้เรียนที่ถูกส่งต่อมารับบริการการช่วยเหลือในขั้นนี้ มีประมาณร้อยละ 1-5 ของจำนวนผู้เรียนในโรงเรียนทั้งหมด อาจเป็นผู้เรียนที่ได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์แล้วว่า มีความต้องการจำเป็นพิเศษหรือยังไม่ได้รับการวินิจฉัยก็ได้ การช่วยเหลือในขั้นนี้ จะมีระดับการช่วยเหลือที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น การวางแผนการช่วยเหลือเป็นเฉพาะบุคคลอย่างเป็นระบบและติดตามผลของการดำเนินการช่วยเหลือ (Harlacher, Sakelaris and Kattelman, 2014; Thompson and Cox, 2016) ครูการศึกษาพิเศษมีหน้าที่หลักในการจัดการช่วยเหลือเฉพาะบุคคล ประเมินระดับความสามารถในปัจจุบันของผู้เรียน และทำงานประสานความร่วมมือเพื่อวางแผนการช่วยเหลือ ที่งานที่ประสานความร่วมมือกันอาจประกอบด้วย ครูประจำชั้น ผู้ปกครองและนักวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยมีครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลัก (case manager) ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) (Simonsen, Shaw and Faggella, 2010) นอกจากนี้ครูการศึกษาพิเศษควรนำกระบวนการประเมินหน้าที่พฤติกรรม (Functional Behavioral Assessment: FBA) มาใช้เป็นแนวคิดในการช่วยเหลือด้านปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทีมงานวิจัยรองรับและถูกระบุไว้ในกฎหมาย IDEA ว่าสามารถช่วยให้ครูวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การช่วยลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ (Lewis, et al., 2017; Newcomer and Lewis, 2004) อย่างไรก็ตามก็ตีกระบวนการ FBA นี้ สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ในการช่วยเหลือระดับที่ 2 ตามความเหมาะสม (Lewis, et al., 2017) ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ครูการศึกษาพิเศษควรมีความรู้ทั้งด้านเทคนิคและเนื้อหา การสอนทักษะวิชาการ และการจัดการพฤติกรรมที่หลากหลายและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น (Simonsen, Shaw and Faggella, 2010) นอกจากนี้ครูการศึกษาพิเศษควรมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดทำแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและกระบวนการ FBA เพื่อที่จะช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีทักษะการแก้ไขปัญหา โดยใช้ข้อมูลของนักเรียนเป็นฐานในการตัดสินใจ มีทักษะการวางแผนการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน รวมถึงควรมีทักษะการทำงานประสานความร่วมมือโดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เนื่องจากในการช่วยเหลือระดับที่ 3 ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน IEP และติดตามผล

การดำเนินการช่วยเหลือเป็นระยะ (Hoover and Patton, 2008) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และเทคนิคการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือจึงเป็นสิ่งที่ครูการศึกษาพิเศษควรจะต้องได้รับพัฒนาเช่นกัน

3. ประเภทของความบกพร่องทางการเรียนรู้

เมื่อกล่าวถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จากปัญหาดังกล่าว เมื่อนำมาจำแนกเป็นกลุ่ม หรือจัดประเภทก็จะทำให้เห็นลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ชัดเจน ที่ช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองสามารถวางแผนในการให้ความช่วยเหลือได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีการจำแนกประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม (2548) ได้สรุปการแบ่งประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ความบกพร่องทางการเรียนรู้วิชาการ 2) ความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านภาษา 3) ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว 4) ความบกพร่องด้านสมาธิหรือ สมาธิสั้น และ 5) ความบกพร่องทางการรับรู้ทางด้านสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2542) และคันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) สรุปไว้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการอ่าน

ความบกพร่องทางการอ่าน (Dyslexia) เป็นความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่พบมากที่สุด โดยปกติความสามารถในการอ่านต้องอาศัยความต่อเนื่องของสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การมุ่งความสนใจไปยังสิ่งที่จะอ่าน และมีการเคลื่อนไหวสายตาตามหน้ากระดาษ และตามสิ่งที่อ่านการจดจำตัวอักษรที่เป็นตัวแทนของเสียงนั้น ๆ ได้ การเข้าใจคำศัพท์และไวยากรณ์ การรวบรวมสิ่งที่อ่านเป็น แนวคิด การเปรียบเทียบแนวคิดใหม่กับสิ่งที่เคยเป็นประสบการณ์เดิม และจัดเก็บเอาไว้ในหน่วยความจำ แต่เด็กที่มีปัญหาทางการอ่านจะมีความบกพร่องในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นคือ เด็กจะไม่สามารถจำแนกตัวอักษรที่คล้ายกันได้ในขณะที่อ่าน ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับการมองเห็น (Visual Processing) ผิดปกติทำให้ความสามารถในการจำแนกเสียงที่คล้ายคลึงกัน (Phonological Awareness) ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ไม่สามารถจำแนกคำว่า “บิน” ออก จากคำว่า “กิน” ได้ หรือมีปัญหาในการประสมตัวอักษรเป็นคำ เช่น ไม่เข้าใจว่าทำไม “ทราย” จึงอ่านเป็น “ชาย” หรือบางทีก็อ่านสลับตัวอักษร เช่น “กบ” เป็น “บก” รวมไปถึงปัญหาการวิเคราะห์คำ การเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านทั้งที่เป็นคำและประโยคส่งผลให้เด็กไม่สามารถตีความหมาย และทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นพฤติกรรมที่มักพบในเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน ก็คือ การอ่านหนังสือ

ช้า อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน ไม่มีความระมัดระวังในการอ่าน อ่านข้าม อ่านเพิ่มคำ อ่านผิด ประโยคหรือผิดตำแหน่ง ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้ มีความลำบากในการอ่านจับใจความสำคัญ หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านไม่ได้

2. ความบกพร่องทางการเขียน ความบกพร่องทางการเขียน (Dysgraphia) เป็นความบกพร่องที่แสดงออกให้ทราบถึงกระบวนการคิดที่อยู่ภายใน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกลไกการทำงานของสมองที่ซับซ้อน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลหลาย ส่วนประกอบกัน โดยแต่ละกลไกก็จะมีส่วนของสมองที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกลไกนั้น ๆ ประสานงานอยู่ และเรียกการทำงานของสมองในส่วนนี้ว่า การทำงานแบบ Higher Cortical Function กล่าวคือในชั้นแรก เด็กจะต้องรวบรวมสิ่งที่เขียนเป็นความคิดรวบยอด แล้วนำสิ่งที่ คิดไว้ไปเชื่อมโยงกับอักษรซึ่งเป็นสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน ต้องมีการจัดลำดับตำแหน่ง ของตัวอักษร และคำอย่างถูกต้องในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยกระบวนการที่เรียกว่า Visual Processing ต่อมาจึงนำตัวอักษรหรือคำที่เรียบเรียงไว้แล้วมาถ่ายทอดลงบนกระดาษโดยอาศัย การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเรียบ เอ็น และข้อต่อต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า การเคลื่อนไหวแบบ Kinetic Melody กระบวนการที่ใช้ในการเขียนทั้งหมดจึงเป็นการทำงานที่ซับซ้อนของสมอง ดังนั้น เด็กที่มีปัญหาทางการเขียน จึงมักจะเขียนตัวอักษรหรือคำสลับที่เขียนตัวอักษรผิด รูปแบบสะกดคำไม่ถูกต้อง เว้นวรรคไม่ถูกต้อง เขียนผิดไวยากรณ์ คัดลอกซ้ำ จับดินสอขมู่งาม ไม่ถนัด และลายมือไม่ดี

3. ความบกพร่องทางการคำนวณ ความบกพร่องทางการคำนวณ (Dyscalculia) จัดเป็นความบกพร่องที่เกี่ยวกับความสามารถทางการคำนวณ ได้แก่ การจดจำตัวเลขและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดปริมาณ ระยะทาง เวลา และหน่วยของเงินตรา เด็กที่มีความบกพร่องทางการคำนวณมักจะไม่ว่าเข้าใจค่าของตัวเลข ตั้งแต่หลักหน่วย สิบบร้อยพัน หมื่น เรื่อย ๆ ไป นับเลขไปข้างหน้า หรือถอยหลังไม่ได้ คำนวณ บวก ลบ คูณ หาร ด้วยการนับนิ้ว จำสูตรคูณไม่ได้ เขียนเลขกลับกัน มีความลำบากในการตี ใจทฤษฎีปัญหา หรืออ่านตัวเลขหลายตัว ไม่เข้าใจเรื่องเวลา ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับระยะทาง และความคิดเชิงปริมาณ

4. ความบกพร่องที่ไม่เฉพาะเจาะจง (Learning Disorder Not Otherwise Specified) จากรายละเอียดในคู่มือการวินิจฉัยและสถิติสำหรับความผิดปกติทางจิต พิมพ์ครั้งที่ 4 (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fourth Edition) เรียกว่า DSM IV ได้ให้รายการความบกพร่องทางการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่เข้าเกณฑ์ของความ บกพร่องทางการอ่าน การเขียน และการคำนวณ ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงความบกพร่องทั้ง

3 ประเภทเกิดร่วมกัน หรือความบกพร่องที่ไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากนัก ความบกพร่องอื่น ๆ ที่พบร่วมกับความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่

4.1 ความบกพร่องทางด้านสมาธิ (Attention Disorders) เป็นปัญหาที่พบร่วมกับภาวะความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้บ่อย แต่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดให้เป็นความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ การวินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านและความบกพร่องด้านสมาธิ มีความชัดเจนและแยกขาดจากกันเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ร่วมกับความบกพร่องทางสมาธิ จะไม่สามารถจดจ่อและสนใจกับสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ บางคนหุนหันพลันแล่น อดทนรออะไรไม่ได้ ชอบขัดจังหวะเวลาคนอื่นพูด ทำให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมในห้องเรียนกับเพื่อนและครู

4.2 ความบกพร่องทางการสื่อสาร (Communication Disorders) เป็นตัวบ่งชี้แรกเริ่มที่สุดของความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษาจะมีความยากลำบากในการออกเสียงพูด การใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อสารหรือการเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดโดยมีลักษณะของปัญหา คือ

4.2.1 ความบกพร่องทางการแสดงออกด้วยภาษา จะเป็นปัญหาในด้านการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาด้วยการพูด เช่น เด็กบางคนเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ ผิด

4.2.2 ความบกพร่องทางการรับรู้ภาษาและการแสดงออกจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจในคำพูดในบางแง่ หรือบางด้าน เช่น คนงานที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ ซึ่งคนเหล่านี้มีการได้ยินปกติ เพียงแต่เขาไม่สามารถจะทำความเข้าใจกับเสียงกับคำ หรือกับประโยคบางประโยคที่เขาได้ยิน

4.2.3 ความบกพร่องทางการออกเสียง เป็นปัญหาในการควบคุมอัตราการพูดของตนเอง หรืออาจมีช่วงห่างของพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่จะออกเสียงพูดล่าช้ากว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน

จรัลลักษณ์ จีรวินบูลย์ (2546) ได้แบ่งประเภทของปัญหาทางการเรียนรู้ไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1. ปัญหาด้านการอ่าน หรือที่เรียกว่า Dyslexia เป็นความบกพร่องที่พบบ่อยที่สุด เช่น ไม่สามารถสะกดคำได้ อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง จำคำที่เพิ่งอ่านผ่านไปไม่ได้ หรือไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ บางรายอาจมีปัญหาในการแยกแยะตัวอักษร เช่น สับสน ระหว่างอักษร ม-น, ด-ค, 6-9 หรือเห็นคำว่า กบ เป็น บก

2. ปัญหาด้านการเขียน หรือที่เรียกว่า Dysgraphia เป็นความบกพร่องในเรื่องการเขียนตัวอักษร เช่น ลายมืออ่านยาก เขียนไม่ตรงบรรทัด ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากันมักจะเขียนแล้วลบบ่อย ๆ เด็กบางคนจะจับดินสอแน่น

3. ปัญหาด้านการคำนวณ หรือคณิตศาสตร์ ที่เรียกว่า Dyscalculia เป็นความบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ เช่น การไม่รู้จักหลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย นับเลขไปข้างหน้าหรือถอยหลังไม่ได้ ท่องสูตรคูณไม่ได้ ไม่เข้าใจเมื่ออ่านโจทย์เลข ไม่เข้าใจเมื่ออ่านตัวเลขที่มีจำนวนหลักมาก ๆ ไม่สามารถทำขั้นตอนการคูณ การหารได้

4. ปัญหาด้านการสะกดคำ เช่น การเรียงตัวอักษรในคำผิด การสลับคำในประโยค การสะกดข้ามตัวอักษร สร้างการสะกดคำแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาเอง และมีปัญหาในการเชื่อมโยงเสียงที่ถูกต้องกับตัวอักษร

5. ปัญหาด้านความจำ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะมีปัญหาในการจำเพราะไม่รู้ว่าจะจำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างไร ไม่มีหลักหรือวิธีการจำข้อมูล

6. ปัญหาด้านความสนใจ มักมีการตัดสินใจที่ขาดการยั้งคิด จับประเด็นสำคัญของเรื่องไม่ถูก ไม่มีสมาธิ ถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ง่าย

7. ปัญหาด้านกลไกกล้ามเนื้อ เช่น การทรงตัว การทำท่าทางลอกแบบ จังหวะในการเคลื่อนไหว การโยนและเขย่งก้าวกระโดด สำหรับปัญหาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น การวาดภาพ การเขียนหนังสือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับสายตา

8. ปัญหาด้านสังคม เช่น มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม แยกตัวออกจากสังคม ไม่สามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ มีปัญหากับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ไม่สามารถอธิบายความรู้สึกได้หรือแสดงความรู้สึกมากจนเกินไป ขาดความรู้สึกต่อสิ่งเร้า ขาดการรับรู้ต่อสภาพสังคม

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า เกณฑ์ในการจำแนกประเภทจะมีความคล้ายคลึงกัน เพียงแต่ใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป และจำแนกรายละเอียดปลีกย่อยออกจากประเภทใหญ่ ๆ ดังนั้นเมื่อกำหนดปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทแล้ว จะสามารถจำแนกความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ คือ 1) ความบกพร่องทางการอ่าน 2) ความบกพร่องทางการคิดคำนวณหรือคณิตศาสตร์ 3) ความบกพร่องทางการเขียน และ 4) ความบกพร่องด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการเคลื่อนไหวสมาธิ ความสนใจ การจดจำ และพฤติกรรมด้านสังคม

4. การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ นั้น เป็นความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาที่ไม่ใช่ความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนจึงสามารถเรียนรู้ได้มากถ้าได้รับการสอนที่ถูกต้อง ดังนั้นการที่จะจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญ ดังนี้

คันทันนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้จำแนกกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวป้อน (Input) หมายถึง กระบวนการบันทึกข้อมูลที่ได้มาจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ลงไว้ในสมอง และถ้าหากมีความผิดปกติก็จะทำให้เกิดปัญหา เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ทางด้านการมองเห็น ถ้าเด็กมีความยากลำบากในการแยกแยะความแตกต่างของรูปร่างหรือตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ การรับรู้ก็จะบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ความบกพร่องทางการได้ยินถ้าเด็กมีความยุ่งยากในการจำแนกเสียง เช่น กอ กับ กลอง เด็กก็จะสื่อสารออกมาไม่ตรงกับความจริง

2. การบูรณาการข้อมูล (Integration) หมายถึง กระบวนการตีความข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งความบกพร่องของการบูรณาการข้อมูลมีได้หลายแบบ เช่น มีความบกพร่องในการเรียงลำดับข้อมูล เห็นคำว่า มด เป็น ตม, กอด เป็น ดอก, กรน เป็น นรก เป็นต้น

3. ความจำ (Memory) หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูลไว้เพื่อให้สามารถดึงออกมาใช้ได้ ในภายหลัง เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักจะมีสมาธิสั้นไม่ตั้งใจ แต่ถ้าได้รับการฝึกซ้ำ ๆ มีความสนใจและตั้งใจในสิ่งนั้นก็จะสามารถเก็บความจำระยะสั้นไปเป็นความจำระยะยาวที่สามารถดึงออกมาใช้ได้ ในภายหลัง

4. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลผลิตที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยการใช้ภาษาหรือการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ซึ่งปัญหาด้านผลผลิตนี้จะแสดงออกมาให้เห็นถึงความบกพร่องทางด้านภาษา และความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว ในด้านความบกพร่องทางด้านภาษานั้น มักจะเกี่ยวข้องกับภาษาที่จำเป็นต้องใช้มากกว่าภาษาที่เริ่มต้นด้วยตนเอง

เบญจพร ปัญญาียง (2545) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบไซเบอร์เนติก (Cybernetic Model) ในการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ข้อมูลจากประสาทสัมผัสจะเข้าสู่สมองเพื่อบันทึก (Input Process) 2) ข้อมูลจะถูกแปลความหมายและจัดเก็บ (Integration) 3) ข้อมูลจะถูกบันทึก

และสามารถถูกดึงมาใช้ได้ (Memory Process) 4) ข้อมูลจะถูกนำมาใช้ในรูปแบบของภาษา และการเคลื่อนไหว (Output Process) จากขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนสามารถอธิบายถึงความบกพร่องในการเรียนรู้ได้ดังนี้ คือเมื่อเรามองรูปภาพ หรืออ่านหนังสือ คนเราจะแยกภาพหรือตัวอักษรออกจากพื้นได้รู้ตำแหน่งทิศทางของภาพ และสามารถกะความลึกของภาพ 3 มิติได้ เช่นเดียวกับการฟังที่เราต้องแยกแยะเสียงที่ต้องการฟังออกจากเสียงรบกวน หรือเสียงธรรมชาติอื่น ๆ จากนั้นภาพและเสียงจะถูกบันทึกในสมองผ่าน กระบวนการแปลงสัญญาณ (Coding) และดึงข้อมูลจากหน่วยความจำมาใช้ในการเขียนการอ่าน ผ่านกระบวนการแปลข้อมูลกลับ (Decoding)

จรีลักษณ์ จีรวินบูลย์ (2546) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน คือ

1. การรับข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่งเพราะหากเด็กมีความผิดปกติในการรับข้อมูลก็จะทำให้การเรียนรู้ผิดเพี้ยนไปได้ เช่น มองเห็น ม เป็น น, ตัว b เป็น ตัว p หรือมองเห็นเลข 6 เป็นเลข 9 หรือการได้ยินคำว่า อาจารย์ เป็น อากา

2. การแปลความข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูล ในขั้นนี้จะเริ่มขึ้นหลังจากการได้รับข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาแล้ว สมองทำหน้าที่แปลความและจัดเก็บข้อมูลนั้น ข้อมูลที่ได้มาจะต้องจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีความยากลำบากในการจัดเก็บการเรียงลำดับข้อมูล และปัญหาในเรื่องการจำ เช่น ไม่สามารถเล่าเรื่องที่เห็นได้อย่างถูกต้องตามลำดับเหตุการณ์ หรือถามว่าตัวเลขที่ ต่อจากเลข 11 คือเลขอะไร เด็กจะต้องเริ่มนับจาก 1 ใหม่จนถึง 11 แล้วจึงตอบว่า 12

3. ความจำและการดึงข้อมูลมาใช้ ขั้นนี้จะเกี่ยวข้องกับความจำ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะมีความบกพร่องเรื่องความจำ โดยเฉพาะความจำระยะสั้นทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลและดึงออกมาใช้ได้ ดังนั้นจึงต้องให้การช่วยเหลือโดยการสอนซ้ำ ๆ มากกว่าเด็กทั่วไป หรือสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เด็กเก็บข้อมูลในระยะยาวขึ้นได้

4. การนำข้อมูลมาใช้ในรูปแบบของภาษา ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องด้านการใช้ภาษาบางคนอาจพูดซ้ำ พูดไม่ชัด จำคำศัพท์ได้จำกัด

5. การเคลื่อนไหวและประสานสัมพันธ์ ปัญหาทางการเคลื่อนไหวหรือกลไกกล้ามเนื้อสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหวหรือกลไกกล้ามเนื้อแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัญหาของการประสานงานกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor

Disability) เช่น เมื่อ วิ่ง หรือเดินจะสะดุดหกล้ม หรือซุ่มซ้ามเดินชนสิ่งของต่าง ๆ

2) การประสานงานกล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor Disability) เช่น มีปัญหาในการเขียนหนังสือ ซึ่งมักจะแสดงออกให้เห็นว่า เขียนหนังสือได้ช้า เขียนไม่ตรงบรรทัด ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากัน

จากกระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จะมีกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ตัวบ่อน เป็นกระบวนการบันทึกข้อมูลที่ได้มาจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ลงไว้ในสมอง และถ้าหากมีความผิดปกติก็จะทำให้เกิดปัญหา 2) การบูรณาการข้อมูล เป็นกระบวนการตีความข้อมูล เช่น มีความบกพร่องในการเรียงลำดับข้อมูล เห็นคำว่า มด เป็น ดม 3) ความจำเป็นการเก็บรักษาข้อมูลไว้ เพื่อให้สามารถดึงออกมาใช้ได้ ในภายหลัง เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักจะมี ความจำระยะสั้นไม่ดี และ 4) ผลผลิต เป็นการนำข้อมูลออกมาใช้ในรูปแบบของภาษา และการเคลื่อนไหว

5. กระบวนการช่วยเหลือและดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นภาวะที่พบได้บ่อยในปัจจุบัน และพบมาก ในโรงเรียนปกติ นอกจากนี้แล้ว ความบกพร่องทางการเรียนรู้ยังสามารถพัฒนาและช่วยเหลือ ให้เรียนรู้ได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ มีรายละเอียด ดังนี้

คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) สรุปแนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความ บกพร่องการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือทางการแพทย์ ดังที่ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ในข้างต้นว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น จะต้องไม่มีปัญหาของความ บกพร่องทางประสาทสัมผัสอื่น ๆ เช่น การเห็น หรือการได้ยิน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหา สาเหตุที่ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนได้ตามที่ควรจะเป็น ดังนั้น จะต้องมีการตรวจสุขภาพ เพื่อค้นหาความผิดปกติที่อาจเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษา หรือการใช้ภาษาซึ่งแสดงออกถึงปัญหาของการมีความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในด้านการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคำนวณทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ การตรวจสุขภาพที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีการประเมินพัฒนาการทางอารมณ์ วัชวุฒิ สภาพ จิตใจ ความบกพร่องทางสมาธิที่จำเป็นต้องให้าร่วมด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีการบำบัดที่ใช้ ในการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่น

1.1 เมกะวิตามิน

1.2 การใช้เลนส์สีต่าง ๆ

- 1.3 การให้อาหารพิเศษบางประเภท
- 1.4 การให้อาหารที่ไม่มีน้ำตาล
- 1.5 การกระตุ้น หรือนวดกล้ามเนื้อ
2. การช่วยเหลือของผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านการศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทีมที่จัดโปรแกรมการศึกษารายบุคคล
3. การช่วยเหลือของครู ครูมีส่วนในการช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้
  - 3.1 รู้จักลักษณะของผู้เรียนที่เป็นสัญญาณเตือนถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยสังเกตถึงความยากลำบากของผู้เรียนในรูปของการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน ความจำ ความตั้งใจสมาธิ ทักษะการจัดการ การทำงานประสานกันของร่างกาย และพฤติกรรมทางสังคม ออกมาในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง
  - 3.2 เข้าร่วมในการฝึกอบรม หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการสอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูคนอื่น ๆ
  - 3.3 วางแผนการจัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ครูควรสังเกต และติดตามความสามารถ และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนแต่ละคน โดยตระหนักถึงแบบฉบับการเรียนรู้ ระดับการทำงาน ความสามารถทางเหตุผล การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ตลอดจนความเข้าใจ และความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
  - 3.4 พัฒนาเทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรใช้เทคนิคหรือนวัตกรรมเพื่อดึงความสนใจ และปรับปรุงโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนั้น ครูควรพัฒนาหลักสูตร และทดสอบให้แน่ใจว่าตรงกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่น 1) การทำให้เด็กมุ่งความสนใจมาที่ครูก่อนทำการเรียนการสอน 2) การเรียกชื่อเด็กเพื่อกระตุ้นให้มีความตั้งใจในการเรียน 3) ใช้เครื่องมือช่วยในการมองเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) เขียนงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนบนกระดานและให้ผู้เรียนคัดลอกลงในสมุด และ 5) ทำให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แน่ใจว่ามีเวลาเพียงพอที่จะตอบคำถาม
  - 3.5 การจัดเตรียมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มักจะมีความยากลำบากในการดึงความคิดรวบยอดและการติดต่อสื่อสารในชั้นเรียน ครูจึงควรปรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลาย และความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3.6 การจัดเตรียมโครงสร้างของการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีความยากลำบากในการจัดระบบข้อมูล การพัฒนานิสัยการทำงาน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังนั้น ครูควรสอนให้ผู้เรียนสังเกตความก้าวหน้าและจัดระเบียบเวลาและความพยายามในการทำงานแต่ละอย่าง

3.7 การสร้างความภูมิใจในตนเองให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่น อนุญาตให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจะเปลี่ยนไปทำกิจกรรมที่ยากขึ้น

3.8 ประชุมกับผู้ปกครองเพื่ออภิปรายปัญหาของผู้เรียนที่โรงเรียน

3.9 ร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กในการให้การศึกษพิเศษหรือการศึกษารายบุคคลกับผู้เรียน และแนะนำกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ในระหว่างวันหยุด

3.10 การเข้าใจกฎหมาย และขั้นตอนที่กำหนดสำหรับโปรแกรมการศึกษาพิเศษหรือโปรแกรมการศึกษารายบุคคล ดังนั้น ครูควรทำความเข้าใจกับกฎหมายเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้เรียน รวมทั้งต้องทำให้แน่ใจว่าโรงเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงกับความประสงค์และมาตรฐานทางกฎหมาย

3.11 เป็นกระบอกเสียงให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อรักษาสิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน โรงเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสทำเทียมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

3.12 ปรับให้เกิดความยืดหยุ่นในกระบวนการสอนในชั้นเรียน เช่น การอนุญาตให้ใช้เทปบันทึกเสียงสำหรับจดบันทึกคำบรรยาย และการทำแบบทดสอบ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการเขียน

3.13 ใช้ประโยชน์จากสื่อวัสดุที่มีลักษณะตรวจสอบคำตอบได้ด้วยตนเองที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับทันทีทันใด โดยไม่ต้องรู้สึกอับอายผู้อื่น

3.14 ใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกทักษะ และการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งใช้คอมพิวเตอร์แบบประมวลคำ

3.15 ให้การเสริมแรงทางบวกต่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เมื่อแสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ทั้งที่บ้าน และโรงเรียน

ความบกพร่องทางการเรียนรู้พบมากในเด็กที่เรียนอยู่โรงเรียนปกติทั่วไปในทุกระดับการศึกษา ดังนั้นในการช่วยเหลือเด็กแต่ละวัยที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ก็มีวิธีการที่แตกต่างกันไป ซึ่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558, สื่อออนไลน์) ได้สรุปกระบวนการในการช่วยเหลือและดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ระดับอนุบาล การให้ความช่วยเหลือเด็กในรูปแบบพัฒนาการเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เน้นคุณค่าและความสมบูรณ์ ให้เด็กได้รับประสบการณ์และโอกาสที่หลากหลายในการเรียนรู้ กระตุ้นพัฒนาการผ่านภาษาและการเล่าเรื่อง การทัศนศึกษา และโอกาสในการสร้างสรรค์ในรูปแบบการคิด โดยกระตุ้นการคิดเป็นหลัก มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความจำ การจำแนกภาษา การสร้างมโนทัศน์ การประเมินตนเอง การแก้ปัญหา และความเข้าใจส่วนรูปแบบพฤติกรรมเป็นการตั้งเป้าหมายที่วัดได้สำหรับเด็กแต่ละคนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการเสริมแรงที่เหมาะสม การสอนทางตรงและการบันทึกความก้าวหน้าเพื่อการวางแผนอย่างต่อเนื่อง

2. ระดับประถมศึกษา การให้ความช่วยเหลือจะเน้นวิชาการด้านการอ่าน การเขียนการคิดคำนวณ และการใช้ภาษา จากการศึกษางานวิจัย พบว่า วิธีสอนที่มีประสิทธิผล คือ การสอนที่แตกต่าง การสอนกลยุทธ์ในการเรียนรู้ การสอนทักษะที่บกพร่องโดยตรง

3. ระดับมัธยมศึกษา การช่วยเหลือเด็กในระดับนี้จะเป็นการสอนกลยุทธ์ที่หลากหลายทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง การกำกับตนเอง การส่งเสริมสนับสนุนตนเอง และทักษะทางสังคมนอกจากนี้แล้วการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ต้องทำควบคู่กับการสอนทักษะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการ ซึ่งรวมถึงทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ การนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่และความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาของบทเรียน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเปลี่ยนผ่านเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหรือการทำงาน

4. ระดับอุดมศึกษา ในวัยนี้ยังต้องการความช่วยเหลือ และสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการระดับอุดมศึกษา บริการส่วนใหญ่ ประกอบด้วย การให้เวลาในการทำงานหรือการสอบเพิ่มขึ้น การปรับข้อสอบและวิธีการสอบ เช่น การสอบปากเปล่าควบคู่กับการสอบข้อเขียน การแยกสอบในห้องที่ไม่มีสิ่งรบกวน การสอนพิเศษ การลงทะเบียนเรียนล่วงหน้า การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการมีผู้ช่วยจดบันทึก การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านวิชาการ และพฤติกรรม

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถจำแนกเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้ คือ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านภาษาที่รวมไปถึง การฟัง และการพูด 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านวิชาการ ได้แก่ การอ่านการเขียน คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางการคิดและการให้เหตุผล 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว 5) เด็กที่มี

ความบกพร่องทางด้านสังคม และอารมณ์ 6) ความบกพร่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความบกพร่องด้านสมาธิและการรับรู้

ลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ มี 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ความบกพร่องทางการอ่าน ได้แก่ การอ่านหนังสือช้า อ่านออกเสียงไม่ชัดเจนไม่มีความระมัดระวังในการอ่าน อ่านข้าม หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ไม่อ่านไม่ได้ ฯลฯ

2. ความบกพร่องทางการเขียน ได้แก่ เว้นวรรคไม่ถูกต้อง เขียนผิดไวยากรณ์ คัดลอกช้า จับดินสอไม่ถนัด และลายมือไม่ดี

3. ความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ได้แก่ การขาดความสามารถในการเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความรู้สึกเชิงจำนวน 2) การชั่ง ตวง วัด 3) วัน เวลา และเงิน 4) คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ 5) สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ 6) การกระทำทางคณิตศาสตร์ 7) การแก้โจทย์ปัญหา 8) สถิติและกราฟ และ 9) มิติสัมพันธ์

4. ความบกพร่องหลาย ๆ อย่างรวมกัน มักพบว่าเด็กที่มีปัญหาทางการอ่าน จะมีปัญหาทางการเขียนตามไปด้วย ในขณะที่หากมีความบกพร่องเกี่ยวกับการวางแผนเชิงพื้นที่จะทำให้เด็กมีปัญหาทั้งการอ่าน การเขียน และการคำนวณ เพราะเป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1) การคัดแยกอย่างเป็นทางการ โดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการส่งต่อเพื่อให้แพทย์วินิจฉัย 2) การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการเป็นการคัดแยกโดยการสังเกตหรือใช้เครื่องมือที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง เพื่อคัดแยกผู้เรียนและให้การช่วยเหลือ โดยไม่มีการตีตราว่าเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือไม่ หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการส่งต่อเพื่อให้แพทย์วินิจฉัย

กระบวนการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธีเช่น 1) การศึกษาจุดเด่น/จุดด้อยของเด็ก 2) การสอนโดยใช้วิธีสอนที่ผ่านกระบวนการวิจัยสำหรับด้านวิชาการและพฤติกรรม โดยเน้นการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ร่วมกับทักษะที่จำเป็น ทั้งนี้ต้องสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ หรือลีลาการเรียนรู้ตลอดจนการนำสื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบคำตอบได้ด้วยตนเองที่เป็นข้อมูลย้อนกลับที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ผลการทำงานของตนเอง ที่ป้องกันไม่ให้ผู้เรียนอับอายเพื่อน ในชั้นเรียนการติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีการเสริมแรงทางบวกตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

สมชาย สังข์ลี (2550) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนในสถานศึกษา โดยดำเนินการในลักษณะวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ใน 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างโครงสร้างหลักสูตร ฝึกอบรม การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ และการประเมินประสิทธิผลและการปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการทดลองก่อนและหลังฝึกอบรมด้วยวิธีกลุ่มทดลองเดี่ยว (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่าง 36 คน จากสถานศึกษา 9 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีความสอดคล้ององค์ประกอบของหลักสูตรโดยเฉลี่ย .98 ส่วนการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิผลสามารถเพิ่มหรือพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และความสามารถในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของผู้เข้ารับการอบรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกด้าน

สันต์ ศูนย์กลาง (2551) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบหลักสูตร การทดลองใช้และการหาประสิทธิภาพและการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นละ 1 คน จำนวน 9 คน ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดี่ยวทำการทดสอบก่อนและหลังใช้หลักสูตร ผลการทดลองพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติวิชาชีพหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมสูงกว่าร้อยละ 80 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอยู่ในระดับสูงและมีความเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

มนตรี วงษ์สะพาน (2554) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรม บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยกระบวนการ พัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำร่างหลักสูตร การตรวจสอบ ประสิทธิภาพของหลักสูตรและการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 โรงเรียน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม 9 สัปดาห์ หรือ 45 ชั่วโมงผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ครูผู้เข้าอบรมมีคะแนนการทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการคิดวิเคราะห์หลังได้รับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 และความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วันทนีย์ บางเสน (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ที่จัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีวิธีวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพหลักสูตรอบรม เท่ากับ 82.07/81.17 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าอบรม ผลจากการทดสอบปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังการอบรมสูงกว่าค่าคะแนนก่อนการอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การอบรมโดยใช้หลักสูตรนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น 3) การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมในประเด็นต่าง ๆ พบว่า หลังจากได้รับการฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม อยู่ในระดับมาก ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมที่ได้รับการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นในด้านการได้รับความรู้ความเข้าใจและประโยชน์จากการอบรมในระดับมาก

กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ (2556) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมเครื่องกล ศูนย์สุพรรณบุรี ชั้นปีที่ 5 จำนวน 15 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 เฟส โดยเฟส 1 ได้พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม พัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างชุดโมดูล การสอนงานปฏิบัติที่สร้างขึ้นไปใช้เก็บข้อมูลกับนักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกล คณะอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์นนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ในเฟสที่ 2 ได้นำหลักสูตรไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกล คณะอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศูนย์สุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในภาคทฤษฎี ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 85.23/86.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และในภาคปฏิบัติ มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 78.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

วรรณิ เจตจำนงนุช และคณะ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู การศึกษาพิเศษเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู การศึกษาพิเศษและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพและงานด้านการศึกษาในประเทศไทย 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ผลิต บุคลากรครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปฏิบัติ และผู้รับบริการ ผลการศึกษาพบว่าในปัจจุบันมาตรฐานวิชาชีพครูมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาให้เป็นมาตรฐานวิชาชีพครูเฉพาะทาง และหากนำกฎหมายและนโยบายที่มีอยู่มาปฏิบัติจริงจะเป็นประโยชน์กับการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษเป็นอย่างมาก ปัญหาสำคัญที่พบคือความพิการและสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมให้มีความแตกต่างและสอดคล้องตามบริบทที่ปฏิบัติงานอยู่ ส่วนมาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนสำหรับครูการศึกษาพิเศษในสถานศึกษาทั้ง 2 บริบท สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร ข้อจำกัดในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาตนเองของครูการศึกษาพิเศษและการให้บริการทางการศึกษาอย่างไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ครูการศึกษาพิเศษจึงมีคุณสมบัติเฉพาะทั้งในด้านความรู้ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และทักษะในการปฏิบัติงานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

วิไลวรรณ สิทธิ (2560) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็น

เกี่ยวกับสมรรถนะ 3) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ 4) ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน โดยเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ 2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ 3) แบบวัดเจตคติ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าทดสอบที และค่าความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะที่พัฒนาขึ้น ด้านความรู้จำนวน 5 สมรรถนะ 16 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ จำนวน 4 สมรรถนะ 9 ตัวบ่งชี้และสมรรถนะด้านเจตคติ จำนวน 1 สมรรถนะ 3 ตัวบ่งชี้ 2) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมี 9 ประการ คือความเป็นมาและความสำคัญ วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ สมรรถนะสำคัญ โครงสร้างแนวทางการฝึกอบรม สื่อ และอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล 4) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติของครูหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมรรถนะด้านเจตคติของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วีระยุทธ ก้อนกั้น (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 20 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบความรู้แบบประเมินตนเองด้านทักษะ แบบประเมินตนเองด้านคุณลักษณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent Sample) ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะด้าน

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 2) หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้น มี 10 องค์ประกอบ 3) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ภายหลังจากทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับดีด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

สลิลนา ภูมิพาณิชย์ (2560) การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ศึกษานำร่องการใช้หลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) ประเมินหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมของหลักสูตร ประกอบด้วยกระบวนการชี้แนะ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การระบุสถานการณ์ปัญหาหรือข้อขัดข้อง 2) การกระทำและการเปลี่ยนแปลง 3) การตระหนักรู้ในตนเอง และ 4) การนำไปสู่การปฏิบัติและให้ข้อมูลป้อนกลับ และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาแก่ครู กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองสวรรคโลกจำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติทดสอบ t-test แบบ One Sample Test ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในระดับปานกลาง 2) หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อนำไปศึกษานำร่อง พบว่า หลักสูตรมีความเป็นไปได้ต่อการนำไปใช้ 3) หลังการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีความรู้และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 4) ครูมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ในระดับมาก

เพ็ญศิริ โฉมกาย สมศิริ สิงห์หลพ และปริญญา ทองสอน (2562) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติและเพื่อประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ

ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรและ 3) การประเมินคุณภาพหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 111 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตด้านคุณลักษณะและหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิต นักปฏิบัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ เวลา 30 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านคุณลักษณะตามผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมุ่งหวังให้เกิดกับบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ต้องการให้มีในระดับมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ สมรรถนะด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ สมรรถนะด้านทักษะการเป็นผู้นำ และสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ตามลำดับ

2. ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักสูตร ฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้หลักสูตร โดยจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นเอกสารในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 ใบความรู้ประกอบการบรรยายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้

3. ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีค่า P.M. เท่ากับ 11.04 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัด การเรียนการสอนได้

2. ด้านการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน ไว้ดังนี้

มานิตย์ นาคเมือง (2552) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เมืองค้ประกอบของสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน 3) สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัย 5) สมรรถนะการทำงานร่วมกับชุมชน หลักการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอน ประกอบด้วย 5 หลักการ คือ 1) หลักการมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา 2) หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 3) หลักการสนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา 4) หลักความยืดหยุ่นของกระบวนการ และวิธีการพัฒนา 5) หลักการความแตกต่างระหว่างบุคคล และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความต้องการในการพัฒนา 2) วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา 3) การวางแผนพัฒนา 4) การดำเนินการพัฒนา และ 5) การประเมินผลพัฒนา

3. ด้านการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้

ชาริณี ตริวรัญญู (2550) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษิตตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่เหมาะสมกับบริบทการทำงานของครูไทย และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน การวิจัยปฏิบัติการเชิงปฏิบัติจริงครั้งนี้ มีผู้ร่วมวิจัยเป็นครูประถมศึกษา จำนวน 19 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง ผลวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน เป็นกระบวนการทำงานในการพัฒนาวิชาชีพของครูในบริบทการทำงานจริงของตนผ่านการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดและการเรียนรู้ของนักเรียน กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนมีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ที่มีลักษณะเป็นวงจร ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายการศึกษาผ่านบทเรียน (2) การวางแผนบทเรียน (3) การสอนและการสังเกตในชั้นเรียน (4) การสืบสอบผลการปฏิบัติงาน (5) การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน และ (6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียน ครูสามารถปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของตนได้ โดยยังคงรักษาองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการไว้ องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง 2) การกำหนดประเด็นการศึกษาผ่านบทเรียนที่มาจากสภาพปัญหาด้านการคิดของนักเรียน การสอนจริงในชั้นเรียน 3) การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของนักเรียน

โดยตรงในชั้นเรียน 4) การให้ผลสะท้อนการอภิปรายผลการปฏิบัติงาน 5) การดำเนินการ
ในระยะยาวและขับเคลื่อนกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานจริงโดยครู
และ 6) การมีส่วนร่วมของผู้รู้

2. การดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนสามารถช่วยพัฒนา
สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ผลทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ
ในการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะการคิดในการจัดการเรียนการสอน และด้าน
ความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยครูผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาสมรรถภาพ
การจัดการเรียนการสอนด้านความรู้ ความเข้าใจการเรียนการสอนมากที่สุด และครูผู้ร่วมวิจัย
ประมาณร้อยละ 50 มีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่า
ครึ่งหนึ่งของจำนวนตัวบ่งชี้ทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ครูผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการพัฒนาสมรรถภาพ
การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน
การสอน อย่างน้อย 1 ตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง
สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นงานวิจัยเอกสาร
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูของประเทศไทย
และต่างประเทศ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูของประเทศไทยให้สามารถปรับ
การเรียนเปลี่ยนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยเก็บ
รวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารและอินเทอร์เน็ต จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะครู
ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงของประเทศไทย โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย
พบว่า ประเทศไทยและต่างประเทศ กำหนดกรอบแนวคิดสมรรถนะครูสอดคล้องกัน 15 ด้าน
ได้แก่ 1) ความรู้ในเนื้อหา 2) การสื่อสารและการใช้ภาษา 3) การพัฒนาหลักสูตร
4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 6) การบริหารจัดการ
ในชั้นเรียน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา 8) การวัดและประเมินผล
9) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 10) จิตวิทยาสำหรับครู 11) การสร้างความสัมพันธ์
กับชุมชน 12) คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 13) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็น
ทีม 14) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ 15) การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ส่วนแนวทางการ
พัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูง และสามารถปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม จำเป็นต้องกำหนดเป็น
วิสัยทัศน์ให้ชัดเจนและต้องกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาระบบผลิตครู
การพัฒนาระบบการใช้ การส่งเสริมรักษาครูให้อยู่ในวิชาชีพตลอดชีวิต การพัฒนาสมรรถนะ

ครูประจำการ และพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะครู ทั้งนี้ ต้องนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

วาสนา แสงงาม (2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู ช่วงชั้นที่ 3-4 พบว่า

1. สมรรถนะการสอนของครู มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ 5 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ด้านความรู้ที่นำมาจัดการสอน 2) ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ 3) ด้านเจตคติ 4) ด้านการวัดประเมินผล และ 5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

2. ตัวบ่งชี้ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ตัวบ่งชี้ด้านการวัดผลประเมินผล 2) ตัวบ่งชี้ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ และ 3) ตัวบ่งชี้ด้านความรู้

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนครูปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า

1. รูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ได้แก่ 1) แนวคิดการพัฒนาแบบ 3 แนวคิด คือ การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นฐาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) หลักการของรูปแบบการพัฒนา มีองค์ประกอบที่ต้องพัฒนา 3 ด้าน คือความรู้ ทักษะ และอัตมโนทัศน์ กิจกรรมการพัฒนาต้องหลากหลายและปฏิบัติการสอนจริงจะพัฒนาสมรรถภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพ 3) องค์ประกอบการพัฒนา มี 3 องค์ประกอบ คือการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร 18 ชั่วโมง 3 วัน และการนิเทศกำกับติดตามและประเมินการสอนโดยครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ 4) กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอน (AADPSA) 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความตระหนัก (Acknowledging: A) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์วิจารณ์ (Analyzing) ขั้นที่ 3 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา (Defining goals: D) ขั้นที่ 4 การฝึกปฏิบัติหรือนำความรู้ไปใช้ (Performing: P) ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing: S) และขั้นที่ 6 การประเมินผล (Assessing: A)

2. ผลการใช้รูปแบบและศึกษาประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ สรุปว่า ค่าเฉลี่ยพัฒนาการของสมรรถภาพการสอน มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01 และค่าเฉลี่ยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Luis (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรธุรกิจเพื่อความฉลาดที่หลากหลายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้”ในสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรจำนวน 125 คน (N=125) ร้อยละ 20 เป็นนักศึกษาหญิง และร้อยละ 80 นักศึกษาชาย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจำเป็นต้องมีสื่อการสอนที่ทันสมัย และมหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนหลักสูตรสำหรับนักศึกษา การปรับเปลี่ยนหลักสูตรไม่เฉพาะการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนหรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาแต่รวมไปถึงความต่อเนื่องขององค์ประกอบทางการศึกษาที่มีความหลากหลายและจำเป็นต้องมีการประเมินผู้เรียนเพื่อความท้าทายในการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ต้องมีปรับเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพหุปัญญา และความสามารถเฉพาะบุคคล

Vivian (2013) ได้วิจัยเรื่อง”การสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไป”โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ ความต้องการ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับน้อยถึงปานกลางสำหรับครูที่จัดการศึกษาสำหรับคนทั่วไป ผ่านการสอนที่แตกต่างกัน การศึกษาเกิดจากโรงเรียนมัธยมปลายขนาดเล็กริมชายฝั่งแคลิฟอร์เนีย ซึ่งมีการสำรวจครูเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และการแนะนำที่แตกต่างกันไป ปฏิบัติ มีการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) ของครูและพบปะกับผู้วิจัยเพื่อทำความเข้าใจหลักการและการสนับสนุนที่จำเป็นสำหรับการฝึกสอนที่แตกต่าง นักเรียนมัธยมปลายที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับเล็กน้อย-ปานกลางได้รับการสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาการสนับสนุนที่จำเป็นที่ต้องการบรรลุความสำเร็จทางวิชาการในห้องเรียนทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ครูหลายคนรู้หลักเกณฑ์และองค์ประกอบของการสอนที่แตกต่างกัน ในระหว่างการสนทนากลุ่ม พบว่ามีอุปสรรคหลายประการ อาทิเช่น การไม่มีเวลาวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับเล็กน้อย-ปานกลาง คือ ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไปจะต้องตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์และชื่นชมจุดเด่นของนักเรียนเหล่านั้นด้วย และยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไปได้รับการดูแลและได้รับโอกาสเทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป

Marry and Durr (2019) ได้วิจัยเรื่อง”การรับรู้ของครูการศึกษาพิเศษเกี่ยวกับการประเมินกรอบการทำงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ของครู

การศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาวิชาชีพกับการประเมินตามกรอบการทำงานตามแนวทางของ Chen และ MCCray และเพื่อครูพัฒนาวิชาชีพ การศึกษาเชิงคุณภาพได้ออกแบบเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการของครูการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาสังเกตกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประเมินที่เว็บไซต์ท้องถิ่น สัมภาษณ์เชิงลึกกับครูการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา สัมภาษณ์/วิเคราะห์ข้อมูล ครู ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เคยเข้าพัฒนาวิชาชีพเกี่ยวกับการประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยรวมพบว่า ความกังวลเกี่ยวกับคุณภาพของการพัฒนาวิชาชีพการขาดการฝึกอบรม การขาดการปฏิบัติตามหลักการจัดการ แรงจูงใจ และความมุ่งมั่นที่แท้จริงของครูและความเป็นอิสระของครู ผลการวิจัยถูกนำมาใช้ออกแบบเวอร์คช็อป การพัฒนาวิชาชีพ 3 วัน ที่เป็นเทคนิคการเรียนรู้เฉพาะด้านครูการศึกษาพิเศษเพื่อประเมินและดำเนินการตามวิธีการสอนเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคนพิการทางการศึกษา ในที่สุดการศึกษาพิเศษมีความหมายสำหรับการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคมในเชิงบวกโดยการสนับสนุนและการจัดหาครูการศึกษาพิเศษให้มีส่วนร่วมตามที่กรอบการพัฒนาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หรือสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของครู เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิจัย พบว่าความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การบริหารจัดการห้องเรียน การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน และชุมชน ตลอดจนมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ และการวัดประเมินผลรวมไปถึงสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีการดำเนินการผ่านกระบวนการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจะช่วยในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูให้สูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

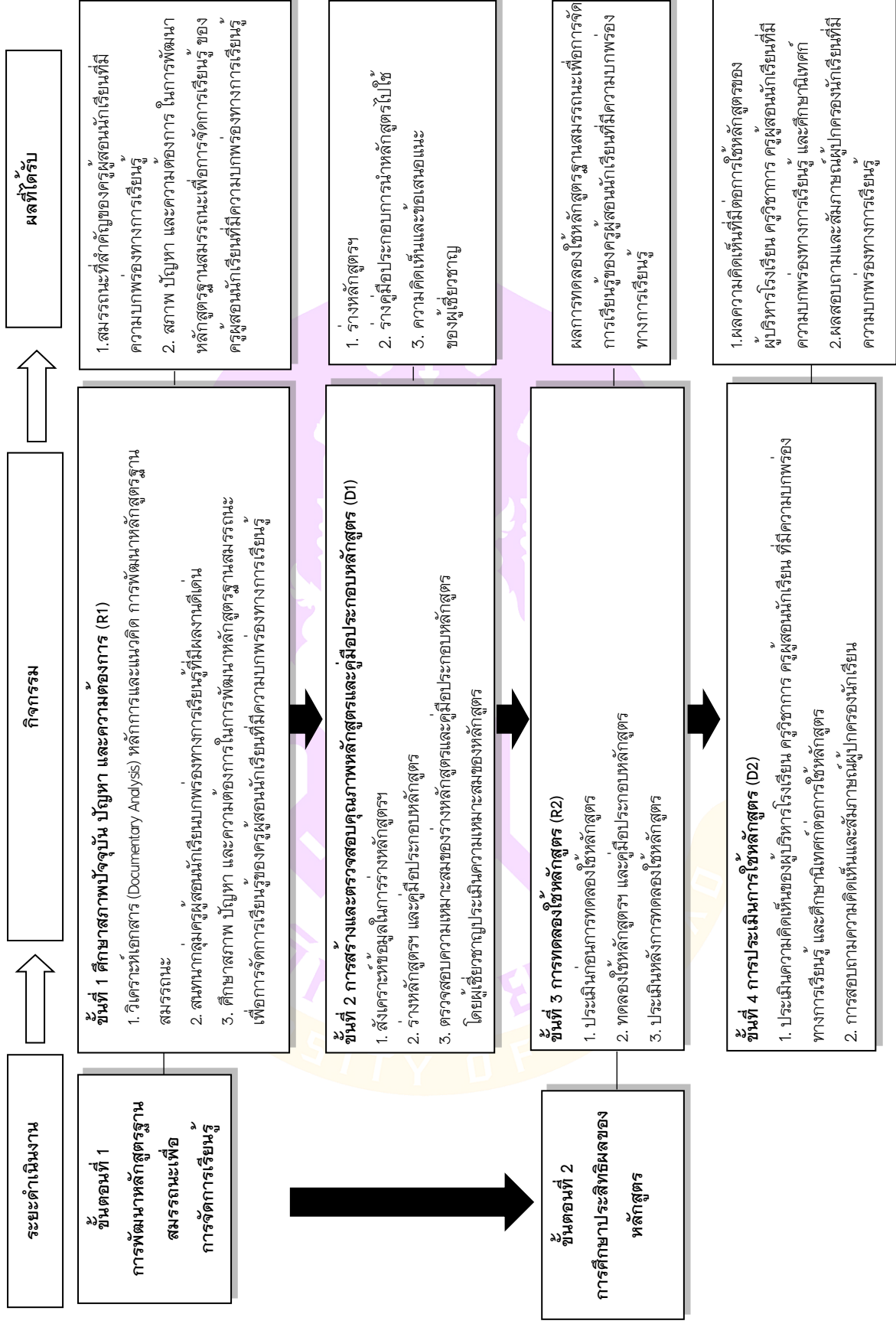
ขั้นที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังรายละเอียดดังภาพ 10

ภาพ 10 แสดงขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

การดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 มีรายละเอียดการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียน จัดการเรียนรวม

ในการศึกษาหลักการ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและสมรรถนะ
ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัด
การเรียนรวม โดยวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และสำรวจสภาพปัญหา
และความต้องการพัฒนาสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัด
 การศึกษาแบบเรียนรวมและสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 ซึ่งเป็นผู้ที่มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านการจัดการจัดการศึกษาพิเศษ มีรายละเอียด
 การดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 129 คน จากโรงเรียน 129 โรงเรียน ครูผู้สอน
 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 387 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน
 รวมทั้งสิ้น 531 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ
 ต้องการได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง บุคลากรในโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 129 โรงเรียน ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 129 คน โดยศึกษากับกลุ่มประชากร

1.2 ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยการเลือกแบบเจาะจง
 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 129 คน

1.3 ศึกษานิเทศก์ โดยการเลือกแบบเจาะจง ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงาน
 การศึกษาพิเศษจำนวน 3 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยการเลือกแบบเจาะจง
 ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 7 ปี
- 2) เป็นครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- 3) ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนจัดการเรียนรวมระดับประถมศึกษา

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 268 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นที่ 1 ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม จำนวน 2 ฉบับประกอบด้วย ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ และฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน แต่ละฉบับประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert โดยมีประเด็นคำถามในด้านสมรรถนะของครูผู้สอน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 3) ความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็น

2. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 3) ความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นที่ 1

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม นโยบาย พันธกิจ แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 กำหนดนิยามศัพท์

1.4 ร่างแบบสอบถามครบทุกด้านตามขอบเขตเนื้อหาด้านสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมซึ่งเป็นการสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 25 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ส่วนด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และด้านความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1.5 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมครอบคลุม จำนวนข้อคำถามและภาษาที่ใช้ นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษานำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์ที่กำหนดในแต่ละด้าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามโดยวิเคราะห์ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .06 ขึ้นไป โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือก ข้อคำถาม ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

1.7 ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ แนวนโยบายการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2.2 กำหนดโครงสร้างประเด็นการสนทนากลุ่มของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประเด็นในการสนทนา 3 ด้าน

2.3 ร่างประเด็นการสนทนากลุ่มโดยมีประเด็น ดังนี้

2.3.1 สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1) ปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นอย่างไร

2) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นอย่างไร

3) ปัญหาด้านอื่น ๆ ของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นอย่างไร

2.3.2 ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1) ความต้องการของท่านเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านความรู้เป็นอย่างไร

2) ความต้องการของท่านเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านทักษะเป็นอย่างไร

3) ความต้องการของท่านเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะของครูเป็นอย่างไร

4) ความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

2.4 นำแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นคำถาม การใช้ภาษา รวมทั้งความครอบคลุมกับเรื่องที่ศึกษา

2.5 ปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่ม จัดพิมพ์เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยการสังเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย แผนการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักการ แนวคิด

และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะ หลักการ แนวคิด และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้ง แนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาครูผู้สอน จำนวน 268 คน

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และระบบ E-Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาในการคืนแบบสอบถาม

2.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยส่งไปยังโรงเรียนในสังกัด จำนวน 268 ชุด และได้กลับคืนมาจำนวน 261 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.39

3. สนทนากลุ่ม

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีผลงานดีเด่น สนทนากลุ่ม

3.2 ดำเนินการสนทนากลุ่มครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้อของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประชากร

ประชากรในการวิจัยขั้นที่ 2 ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้อของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยและประเมินผล และด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะเบื้องต้น ดังนี้

1. วุฒิกการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก หรือ
2. เป็นผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานด้านการสอน หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับเชี่ยวชาญ และ/หรือ
3. มีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนจัดการเรียนรวม ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือ
4. นักวิชาการ (Scholars) ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาวิชาชีพครู การวิจัยและประเมินผล หรือการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

จากคุณลักษณะดังกล่าว ทำให้ได้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้อของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม จำนวน 7 คน รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา วุฒิกศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านหลักสูตรและการสอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

2. ด้านวิจัยและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการวิจัย หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยและวัดประเมินผล จำนวน 2 คน

3. ด้านการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

4. ด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

5. ด้านการบริหารการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นที่ 2 ได้แก่

1. ร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมและคู่มือประกอบหลักสูตร

2. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตร สำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

ประกอบด้วย ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมของหลักสูตร

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะปลายเปิด

โดยกำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตรในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในระดับมาก จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ตามสภาพที่เป็นจริง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตร มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การสร้างคู่มือประกอบหลักสูตร ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1.2 ร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตรโดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

1.2.1 นำผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานในการร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1.2.2 กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ได้องค์ประกอบของหลักสูตร 10 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
- 2) วิสัยทัศน์
- 3) จุดมุ่งหมาย
- 4) หลักการ
- 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น
- 6) โครงสร้างหลักสูตร

- 7) เนื้อหา
- 8) แนวการจัดกิจกรรม
- 9) สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้
- 10) การวัดและประเมินผล

1.3 ออกแบบคู่มือประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยกำหนดองค์ประกอบของคู่มือ ดังนี้

- 1) ชื่อหน่วย
- 2) เวลา
- 3) สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา
- 4) วัตถุประสงค์
- 5) เนื้อหา
- 6) กิจกรรม
- 7) สื่อ
- 8) การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน
- 9) ใบความรู้
- 10) ใบงาน

1.4 สร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตรตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยประยุกต์จากแนวคิดของ Taba (1962) ดังนี้

1.4.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 129 คน ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 129 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 261 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.4.2 สันทนากลุ่มกับครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 7 คน ซึ่งในวงสนทนาจะประกอบด้วย 1) สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 2) ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมเป็นอย่างไร 3) ความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นอย่างไร นำข้อมูลมาสังเคราะห์และสร้างข้อสรุปเพื่อเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร

1.4.3 กำหนด เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย หลักการ สมรรถนะที่มุ่งเน้น โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหา แนวการจัดการกิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร และจัดทำคู่มือประกอบหลักสูตร

1.4.4 ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และคู่มือประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตร ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในระดับมาก

1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัยจาก วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2. ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

การศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีขั้นตอนการดำเนินงานตามขั้นขั้น 3 และขั้น 4 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 387 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะเบื้องต้นของโรงเรียนที่เข้าร่วมวิจัย ดังนี้

1. เป็นครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่เป็นโรงเรียนจัดการเรียนรวม
2. เป็นโรงเรียนที่บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสมัครใจ และตั้งใจให้ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

จากคุณลักษณะข้างต้น ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตร ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน
ปีการศึกษา 2563 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตอนที่ 2 ชั้นที่ 3 ประกอบด้วย

1. แบบประเมินด้านความรู้ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
ฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2. แบบประเมินด้านทักษะ ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผน
การสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ

2.2 แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบ rubrics scoring 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 23 ข้อ

2.3 แบบประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่
ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีรายละเอียดในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม
เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 หลักการ ทฤษฎี และแนวคิด เทคนิคและวิธีการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง
การเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และการนำ
การสอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้สู่ห้องเรียน โดยยึดแนวทางการแก้ไขพฤติกรรม
ตามแผน IEP

1.2 ร่างข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยข้อคำถาม สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 50 ข้อ

1.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการตอบแบบทดสอบ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

1.4 นำแบบทดสอบ และเกณฑ์การประเมินผลการตอบคำถาม ให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ด้านจุดประสงค์ เนื้อหา การใช้ภาษา และความ เหมาะสมของจำนวนข้อ แล้วนำมาแก้ไขให้ถูกต้อง

1.5 นำแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความ เทียบตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ของหลักสูตร เสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 หลังจากที่ได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อ คำถามและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC 0.60 ขึ้นไป โดยกำหนดเกณฑ์ ในการเลือกข้อคำถาม ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.7 นำแบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินผลการตอบคำถามที่ตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 30 คน

1.8 นำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบมาหาประสิทธิภาพ ของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์ค่าความยากรายข้อ (P) โดยใช้การหาค่าผลรวมของคะแนน ในกลุ่มที่มีคะแนนสูง ร้อยละ 50 และผลรวมของคะแนนในกลุ่มต่ำ ร้อยละ 50 แล้วคำนวณ หาความยาก เพื่อคัดเลือกข้อที่มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 ไว้ และคำนวณหาค่าอำนาจ จำแนก (r) โดยใช้สูตร B (Discrimination Index B) เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.20-1.00 และคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริงโดยมีรายละเอียด ของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบทดสอบ ดังนี้

ตาราง 7 แสดงรายละเอียดเนื้อหาและจำนวนแบบทดสอบ

ที่	เนื้อหา/สมรรถนะ	จำนวนข้อ
1	กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ	3
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท	9
3	จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ	3
4	การจัดทำแผน IEP/IIP	6
5	การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี	3
6	การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4
7	การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง	2
	รวม	30

1.9 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ใช้สูตรวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละด้านและทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

1.10 จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงเป็น 2 ฉบับ แบ่งเป็นแบบทดสอบฉบับก่อนและหลังการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

2.2 กำหนดความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

2.3 กำหนดองค์ประกอบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ดังนี้

2.3.1 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

1) ข้อมูลทั่วไป

2) ข้อมูลทางการแพทย์ หรือด้านสุขภาพ

- 3) ข้อมูลด้านการศึกษา
- 4) ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น
- 5) การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษา

พิเศษ

6) ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2.3.2) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

- 1) ชื่อ-สกุล
- 2) ปีการศึกษา
- 3) เป้าหมายระยะยาว 1 ปี
- 4) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมข้อที่...
- 5) สาระสำคัญ
- 6) จุดประสงค์
- 7) กิจกรรมการเรียนการสอน (ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป)
- 8) สื่อ อุปกรณ์
- 9) การวัดและประเมินผล

2.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินแผน (Rubric score) 5 ระดับ และเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพของแผนอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพของแผนอยู่ในระดับดี

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพของแผนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพของแผนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพของแผนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คุณภาพของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล และแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินในระดับมากเป็นต้นไป

2.5 นำแบบประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของจำนวนข้อ ความครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำมาแก้ไข

2.6 นำแบบประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.7 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง

3. แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและศึกษานิเทศก์ มีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3.2 กำหนดจุดประสงค์ในการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3.3 กำหนดประเด็นในการประเมิน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ 2) การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และ 3) การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ กำหนดพฤติกรรมในแต่ละประเด็น พร้อมทั้งคำอธิบายตามเกณฑ์คุณภาพแต่ละระดับ โดยกำหนด rubrics scoring 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4 สร้างแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ครอบคลุมตามประเด็นการประเมิน โดยมีลักษณะการประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubrics) และมีคำอธิบายคุณลักษณะแต่ละระดับ

3.5 นำแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของจำนวนข้อ ความครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำมาแก้ไข

3.6 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.7 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง

4. แบบประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และหลักการประเมินคุณลักษณะ

4.2 กำหนดกรอบโครงสร้างของคำถามที่ได้จากการสังเคราะห์สมรรถนะของครู ได้แก่ 1) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ 2) มีความรัก เมตตาและเข้าใจคนพิการ และ 3) ประสานงานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ

4.3 ร่างประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะ (rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับควรปรับปรุง

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

4.4 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.5 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการใช้หลักสูตร** เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมที่จะใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมกับกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 เตรียมเอกสารหลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 เตรียมเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรและคู่มือดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย

1) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2) แบบประเมินคุณภาพแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์

4) แบบประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ คีษานีเทศก์ และครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1.3 ติดตอประสานงาน นัดหมาย กลุ่มตัวอย่าง ที่ร่วมทดลองใช้หลักสูตร

2. ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ประชุม ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประเมินผลตามหลักสูตร

2.2 ทดสอบของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อนเข้าร่วมพัฒนาโดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยประยุกต์การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มการอบรม เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดความกระตือรือร้นอยากเรียน

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมเลือกกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมผู้เข้าอบรมระบุความต้องการของตนเองและแนวทางการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าอบรมเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมของตนเอง

ขั้นตอนที่ 5 ออกแบบวิธีการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าอบรมเสนอกิจกรรมหรือประสบการณ์เดิมในการช่วยออกแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 7 การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลงานของผู้เข้าอบรม เช่น ใบงาน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

2.4 ในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และคีษานีเทศก์ ได้ติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะในการออกแบบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3. ขั้นตอนการหลังทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

หลังจากการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการประเมินครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

3.2 ประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการศึกษานิเทศก์

3.3 ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ตามประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ 2) การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียน และ 3) การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ด้วยแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ประเมิน

3.4 ประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ 2) มีความรักเมตตา และเข้าใจคนพิการ และ 3) ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองบุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบประเมินคุณลักษณะโดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรม

2. ผลการประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นต้นไป

3. ผลประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ซึ่งมาจากการนิเทศการปฏิบัติการสอนตามบริบทจริงของครูแต่ละคน โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร

4. ผลการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ศึกษาความคิดเห็น ได้แก่

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนเรียนรวม จำนวน 129 คน
2. ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม จำนวน 3 คน จำนวน 129 โรงเรียน รวม 387 คน

3. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน

4. ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 129 คน

5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 2,498 คน

รวมทั้งสิ้น 3,158 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาความคิดเห็น ได้แก่

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดการเรียนรวมที่ครูผ่านการพัฒนา จำนวน 5 คน
2. ครูผู้สอนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนเรียนรวมที่ผ่านการพัฒนา จำนวน 3 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวม 15 คน

3. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ จำนวน 3 คน

4. ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 5 คน

5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนผ่านการพัฒนา จำนวน 15 คน

รวมทั้งสิ้น 43 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ check list

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ด้านผลที่เกิดกับนักเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น มีลักษณะเป็นคำถาม ปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามในการประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม
3. เขียนข้อความสอบถามความคิดเห็นแบบผสม โดยสร้างข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมที่กำหนดไว้และมีข้อคำถามปลายเปิดในส่วนท้าย เพื่อให้ครูผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ
4. สร้างเกณฑ์การพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยกำหนดช่วงของการประมาณค่าเฉลี่ยความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ไว้ที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความคิดเห็นระดับมากเป็นต้นไป

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของจุดประสงค์ แล้วนำมาแก้ไข

6. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของข้อความกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องของจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ในประเด็นคำถามที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ข้อคำถามทั้งฉบับเหมาะสม แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลการใช้หลักสูตร และเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครอง และศึกษานิเทศก์ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครอง และศึกษานิเทศก์ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยหาค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2546)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการวัดกับจุดประสงค์ของการวัด

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เข้าร่วม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีขั้นตอนดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม และผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม นำเสนอผลตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้พบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 10 หัวข้อ ดังนี้

1.1 เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร คือครูมีความจำเป็นที่จะนำความรู้ ทักษะและมีเจตคติ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้สอดคล้องกับ กฎหมาย นโยบาย ให้สอดคล้องกับทิศทางในการจัดการศึกษาของชาติ

1.2 วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นให้โอกาสตามศักยภาพของบุคคล

1.3 จุดมุ่งหมาย มุ่งพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีความรู้มีทักษะการจัดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะในการดูแลและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมมีโอกาส และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของบุคคล มีความสุข

1.4 หลักการ

1) เป็นหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ บนพื้นฐานของความครู

2) เป็นหลักสูตร ที่ครูทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

3) เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1.5 สมรรถนะที่มุ่งเน้น

1) สมรรถนะด้านความรู้

2) สมรรถนะด้านทักษะ

3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ

1.6 โครงสร้างหลักสูตร มีโครงสร้างเนื้อหา กิจกรรม ที่มุ่งเน้นสมรรถนะด้านความรู้ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะ ระยะเวลา 53 วัน หรือ 319 ชั่วโมง

1.7 เนื้อหา จำนวน 9 หน่วย

1.8 แนวการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย จุดประสงค์ กระบวนการฝึกอบรมด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy) เช่น การบรรยาย ฝึกปฏิบัติกลุ่มใหญ่/กลุ่มย่อย เป็นต้น และสื่อและอุปกรณ์ในกิจกรรมนั้น

1.9 สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ระบุในแต่ละหน่วยมีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม

1.10 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลและเกณฑ์การประเมินของแต่ละหน่วย

คู่มือประกอบหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมตาม ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ประกอบด้วย 1) ชื่อหน่วย 2) เวลา 3) สารระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) เนื้อหา 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ 8) การวัดประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และศึกษานิเทศก์ จำนวน 261 คน มีรายละเอียดดังปรากฏตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และศึกษานิเทศก์ (n=261)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	ครูมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	2.41	0.52	น้อย
2	ครูมีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ	2.96	0.24	ปานกลาง
3	ครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ	2.80	0.40	ปานกลาง
4	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	2.95	0.23	ปานกลาง
5	ครูมีความรู้เรื่องการวัด ประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	2.96	0.27	ปานกลาง
6	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	2.82	0.40	ปานกลาง
7	ครูมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	2.83	0.39	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
8	ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	2.91	0.29	ปานกลาง
9	ครูมีการนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความก้าวหน้า	2.98	0.30	ปานกลาง
10	ครูมีการนำวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อส่งต่อ คัดแยกวางแผนการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน	2.96	0.27	ปานกลาง
11	ครูมีการนำเทคนิคการสอน เช่น การวิเคราะห์งานระบบเพื่อนช่วยสอน เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ มาใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	3.00	0.32	ปานกลาง
12	ครูมีการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน และในชุมชน	2.98	0.28	ปานกลาง
13	ครูมีจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้	3.08	0.28	ปานกลาง
14	ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนรวมเชิงบวก และจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล	3.52	0.50	มาก
15	ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมปลอดภัยมีประสิทธิภาพ หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	3.33	0.53	ปานกลาง
16	ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตร หรือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง	3.38	0.56	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
16	ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตรหรือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง	3.38	0.56	ปานกลาง
17	ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความประพฤติตามคุณลักษณะและค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดปรากฏชัดเจน โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคมตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	3.79	0.43	มาก
18	ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวันตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	3.55	0.50	มาก
19	ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดีหรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	3.34	0.47	ปานกลาง
20	ครูมีการจัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น	2.96	0.21	ปานกลาง
21	ครูมีการวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	2.96	0.21	ปานกลาง
22	ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	3.05	0.98	ปานกลาง
23	ครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้เพียงพอ และมีคุณภาพ	3.54	0.50	มาก
24	ครูมีความรักความเมตตาและเข้าใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	3.63	0.48	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
25	ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ	3.01	0.19	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.11	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า ภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.11$, S.D.= 0.39) และเมื่อพิจารณารายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยการดำเนินการในระดับน้อย ถึงปานกลางเรียงตามลำดับ คือ รายการครูมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.41$, S.D.= 0.52) และครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ($\bar{X}= 2.80$, S.D.= 0.40) ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ($\bar{X}= 2.82$, S.D.= 0.40) ครูมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ($\bar{X}= 2.83$, S.D.= 0.39) ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.91$, S.D.= 0.29) ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.95$, S.D.= 0.23) และครูมีการวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และครูมีการจัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น ($\bar{X}= 2.96$, S.D.= 0.21) ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอน ครูยังไม่เข้าใจวิธีการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การใช้จิตวิทยาในการดูแลนักเรียนมีน้อย การใช้สื่อที่เหมาะสมยังไม่หลากหลาย และเทคนิคการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนยังไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความ

บกพร่องทางการเรียนรู้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวก และวิธีการวัด ประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ส่วนความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่าครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาตนเองสรุปเป็นสมรรถนะ 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ ประกอบด้วยหลักจิตวิทยาในการสอน สื่อกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP, IIP การส่งต่อนักเรียน การวัดผลประเมินผล/การจบในแต่ละระดับชั้น ประเภทของความพิการ และความสำคัญของเด็กพิเศษ

2. สมรรถนะด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีการเรียนรู้ การผลิตสื่อ กระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP, IIP การส่งต่อนักเรียน และการวัดผลประเมินผล

3. ด้านคุณลักษณะของครู ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงาน และการเป็นครูที่ดี และเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3. ผลการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 7 คน สามารถสรุปเป็น 2 ประเด็นคือ 1) สภาพปัญหา พบว่า ครูมีปัญหาไม่อยากสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เหมือนมีภาระเพิ่ม ครูมีความรู้และทักษะยังไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาในการสื่อสารควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ ขาดจิตวิทยาในการดูแลนักเรียนยังขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสนใจเรียนสั้น และสภาพครอบครัวยังไม่เข้าใจวิธีส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้ปกครองคาดหวังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและปัญหาด้านอื่น ๆ คือครูมีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนมาก 2) ความต้องการครูมีความต้องการเกี่ยวกับการมีสูตรการพัฒนาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เรื่อง หลักจิตวิทยาการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การสื่อสารกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP และ IIP การส่งต่อนักเรียน การวัดผลประเมินผล/การจบในแต่ละระดับชั้น ประเภทของความพิการ และความสำคัญของเด็กพิเศษและครูยังมีความต้องการเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีการเรียนรู้ การผลิตสื่อกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP, IIP การส่งต่อนักเรียน

และการวัดผลประเมินผล ครูมีความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัด การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และการปฏิบัติตนปฏิบัติงาน และการเป็นครูที่ดี และเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ และครูมีความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมในเรื่อง การสนับสนุนและการเห็น ความสำคัญของฝ่ายบริหารในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้ การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกส่วนฝ่าย และควรมีการสร้างเครือข่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น มีผลการสนทนาดังปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนา หลักสูตร

ประเด็น	สรุปประเด็นจากการสนทนา
<p>1. สภาพปัญหาของการจัดการเรียน การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้</p> <p>1.1 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง</p>	<p>สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ในปัจจุบันพบประเด็นที่สรุปได้ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูบดภาระไม่อยากจะสอนเด็ก 2. ครูไม่มีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 3. ครูมีปัญหาทางด้านสื่อสารกับนักเรียน 4. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะเรียนช้า ไม่ สนใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน มักจะออกนอกห้องเรียน บ่อย ๆ 5. ครูยังขาดจิตวิทยาในการดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้
<p>1.2 ปัญหาด้านการจัดการเรียน การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง</p>	<p>ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ที่พบสรุปได้ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูไม่เข้าใจในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ 2. ครูขาดสื่อในการจัดการเรียนรู้ 3. นักเรียนมีความสนใจเรียนสั้น 4. นักเรียนมีปัญหาทางครอบครัวทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ทำให้ส่งผลต่อการเรียนและพัฒนาการ
<p>1.3 ปัญหาด้านอื่น ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็น อย่่างไรบ้าง</p>	<p>ประเด็นปัญหาด้านอื่น ๆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีภาระงานสอนและงานอื่นๆนอกเหนือจากการสอนมาก ไม่มีเวลาเอาใจใส่สำหรับเด็กกลุ่มนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	สรุปประเด็นจากการสนทนา
	2. ผู้ปกครองคาดหวังด้านการเรียนของนักเรียน LD สูง 3. ผู้ปกครอง (ปู่ ย่า ตา ยาย) เลี้ยงไม่ถูกต้อง มักจะตามใจนักเรียน ไม่เข้าใจในความเป็นเด็กพิเศษ
2. ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม 2.1 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านความรู้) เป็นอย่างไร	ความต้องการด้านองค์ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 1. หลักจิตวิทยาในการสอน การสื่อกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การจัดทำแผน IEP และ IIP 4. การส่งต่อนักเรียน 5. การวัดผลประเมินผล/การจบในแต่ละระดับชั้น 6. ประเภทของความพิการ 7. ความสำคัญของเด็กพิเศษ
2.2 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านทักษะ) เป็นอย่างไร	ความต้องการด้านทักษะ กระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 1. ทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีการเรียนรู้ 2. การผลิตสื่อ 3. กระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 4. การคัดกรองนักเรียน 5. การจัดทำแผน IEP, IIP 6. การส่งต่อนักเรียน 7. การวัดผลประเมินผล
2.3 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านคุณลักษณะของครู) เป็นอย่างไร	ความต้องการคุณลักษณะของครูในการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงาน และการเป็นครูที่ดี 2. เสริมสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
2.4 ท่านมีความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1. การสนับสนุน และการเห็นความสำคัญของฝ่ายบริหารในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2. การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกส่วนฝ่าย

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	สรุปประเด็นจากการสนทนา
เรียนรู้เป็นอย่างไร	3. ควรมีการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น

จากตาราง 9 แสดงผลจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และ 2) ต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า

1. สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้พบว่าครูมีปัญหาไม่ยอมสอนเด็ก ไม่มีความรู้ มีปัญหาการสื่อสาร ควบคุมชั้นเรียน ไม่ได้ขาดจิตวิทยาในการดูแลนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความรู้และทักษะยังไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนยังขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสนใจเรียนสั้น และสภาพครอบครัวยังไม่เข้าใจวิธีส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และปัญหาด้านอื่น ๆ ครูมีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนมากผู้ปกครองคาดหวังผลการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สูงและผู้ปกครอง (ปู่ ย่า ตา ยาย) เลี้ยงแบบตามใจ

2. ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่าครูมีความต้องการเกี่ยวกับการมีสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านความรู้) เรื่อง หลักจิตวิทยาในการสอน การสื่อสารกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP และ IIP การส่งต่อนักเรียนการวัดผลประเมินผล/การจบในแต่ละระดับชั้น ประเภทของความพิการและความสำคัญของเด็กพิเศษ ครูมีความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านทักษะ) เกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีการเรียนรู้ การผลิตสื่อ กระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP, IIP การส่งต่อนักเรียน และการวัดผลประเมินผล ครูมีความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านคุณลักษณะของครู) เรื่อง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานและการเป็นครูที่ดี และเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และครูมีความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เรื่อง การสนับสนุนและการเห็นความสำคัญของฝ่ายบริหารในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกส่วนฝ่าย และควรมีการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น

ขั้นที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนการจัดการเรียนรวม

2.1 หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้างของหลักสูตร 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดการกิจกรรม 9) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ และ 10) การประเมินผลและมีเนื้อหาในการพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนเทคนิคการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) การคัดกรอง การเขียนแผน IEP IIP 3) การวัดและประเมินผล 4) สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 5) จิตวิทยาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 6) การประสานกับผู้ปกครอง และ 7) นโยบาย กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 8) การออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 9) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้หน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วยประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ จำนวน 13 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา 9 เรื่อง และส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะและคุณลักษณะ จำนวน 306 ชั่วโมง รวม 319 ชั่วโมง และมีรายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตรดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	เวลา
ส่วนที่ 1	สมรรถนะด้านความรู้		2 วัน 13 ชั่วโมง
1	กฎหมาย และนโยบาย ทางการศึกษาพิเศษ (1 ชม.)	1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ 2. นโยบายการศึกษาแบบเรียนรวม 3. นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	1 วัน
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็ก พิเศษ 9 ประเภท (2 ชม.)	1. ความพิการทางการศึกษาตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ 9 ประเภท 2. ลักษณะความพิการทางการศึกษา	
3	การออกแบบ การจัดการเรียนรู้ และการจัดทำแผน IEP/IIP (3 ชม.)	1. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)	1 วัน
4	จิตวิทยาการศึกษา พิเศษ(1.30 ชม.)	1. จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ 2. เทคนิคการจัดชั้นเรียน	1 วัน
5	การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี (1.30 ชม.)	1. สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 2. การออกแบบสื่อเพื่อการเรียนรู้ และการนำไปใช้	
6	การวัด และประเมินผล การจัดการเรียนรู้ (1.30 ชม.)	1. แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ 2. การส่งต่อ (Transition)	
7	การประสานความ ร่วมมือกับผู้ปกครอง (1.30 ชม.)	การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	
8	การทดสอบ หลังเรียน (1 ชม.)	สรุปองค์ความรู้จากหน่วยที่ 1-7	

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	เวลา
ส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะและคุณลักษณะ			51 วัน 306 ชั่วโมง
9	ศึกษาค้นคว้า	ความรู้รอบรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1 วัน
10	ปฏิบัติการออกแบบ ออกแบบ การจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียน	1. ปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2. ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ตนเอง ออกแบบในแผน IIP 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการจัด การเรียนรู้	45 วัน
11	การประเมินผล และให้ข้อมูล ย้อนกลับ	การประเมินผลจากความพึงพอใจที่มีต่อ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การเรียนรู้	5 วัน
รวม			53 วัน
ส่วนที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ และส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะและคุณลักษณะ			319 ชั่วโมง

2.2 ผลการตรวจคุณภาพหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยผู้เชี่ยวชาญ (N=7)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
องค์ประกอบของหลักสูตร						
1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
2. วิสัยทัศน์	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

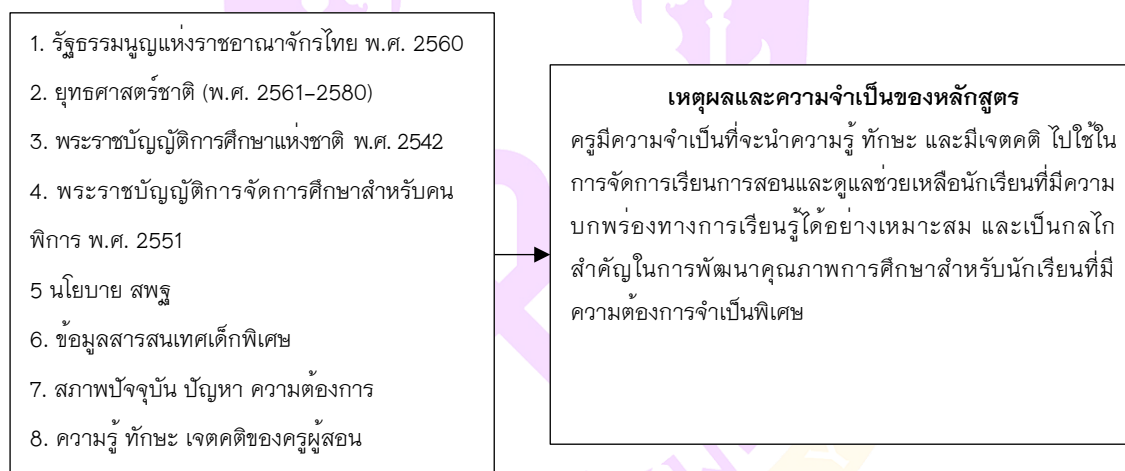
รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล
	ความหมาย			ความหมาย		
3. จุดมุ่งหมาย	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4. หลักการ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
5. สมรรถนะที่มุ่งเน้น	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6. โครงสร้างของหลักสูตร	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7. เนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
8. แนวการจัดกิจกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
9. สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
10. การประเมินผล	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
เฉลี่ยรวม	4.69	0.47	มากที่สุด	4.61	0.49	มากที่สุด
คู่มือประกอบหลักสูตร						
1. ชื่อหน่วย	4.88	0.35	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
2. เวลา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด
3. สารสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4. วัตถุประสงค์	4.63	0.52	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
5. เนื้อหา	4.75	0.46	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6. กิจกรรมการอบรม	4.63	0.52	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7. สื่อ	4.75	0.46	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
8. การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน	4.50	0.53	มาก	4.50	0.53	มาก
9. ใ้บทความรู้	4.63	0.52	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
10. ใบงาน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
เฉลี่ยรวม	4.65	0.49	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมหลักสูตรและคู่มือ	4.67	0.48	มากที่สุด	4.63	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยผู้เชี่ยวชาญ (N=7) พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการมีความ

เหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.48) มีความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.50) ระดับคุณภาพมากที่สุด และสามารถจำแนกตามรายการดังนี้ องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.47) มีความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49) คู่มือประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.49) มีความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.50) ทุกรายการมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับคุณภาพมากที่สุด

จากผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปความเชื่อมโยงหลักสูตร และสรุปหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นแผนภาพ ดังนี้

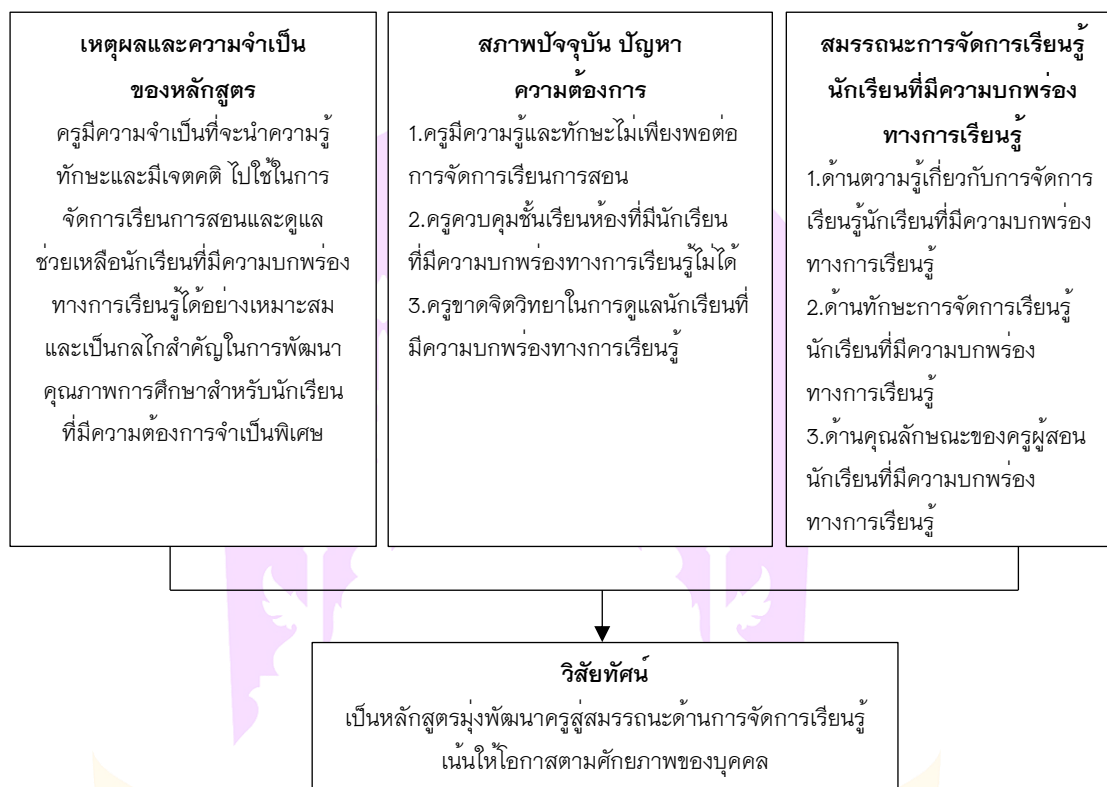
1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร ที่เป็นผลจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏในภาพ 11

ภาพ 11 แสดงเหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร

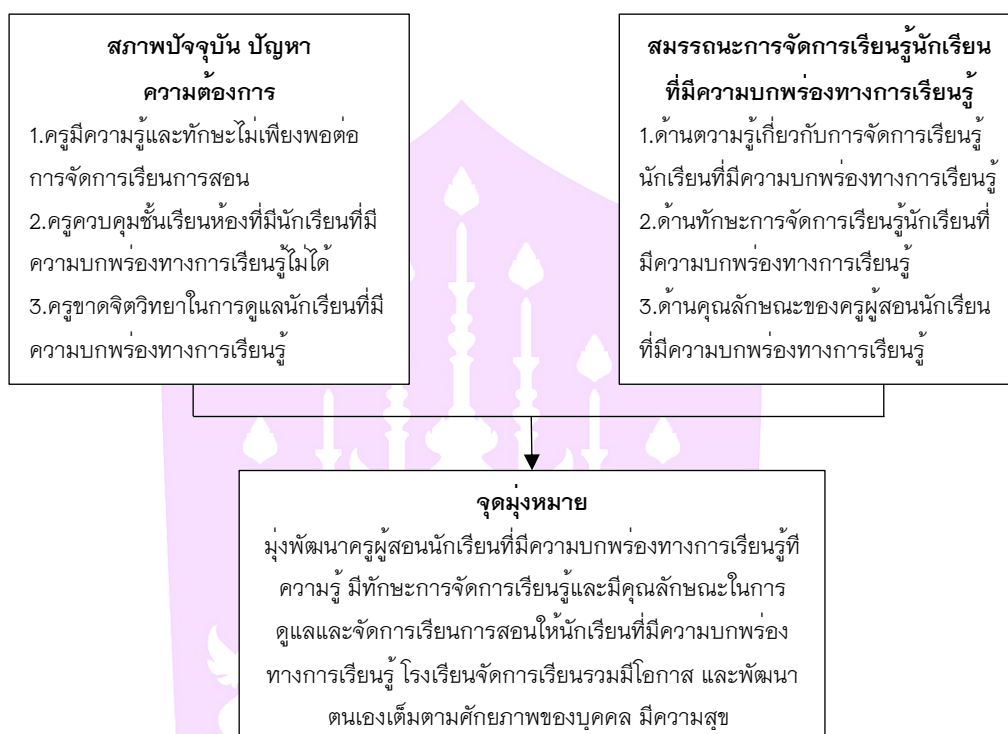

2. วิสัยทัศน์ ที่เป็นผลการสังเคราะห์จากเหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏในภาพ 12

ภาพ 12 แสดงวิสัยทัศน์

3. จุดมุ่งหมายที่เป็นผลจากการสังเคราะห์จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏในภาพ 13

ภาพ 13 แสดงจุดมุ่งหมาย

4. หลักการที่เป็นผลจากการสังเคราะห์จากเหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏในภาพ 14

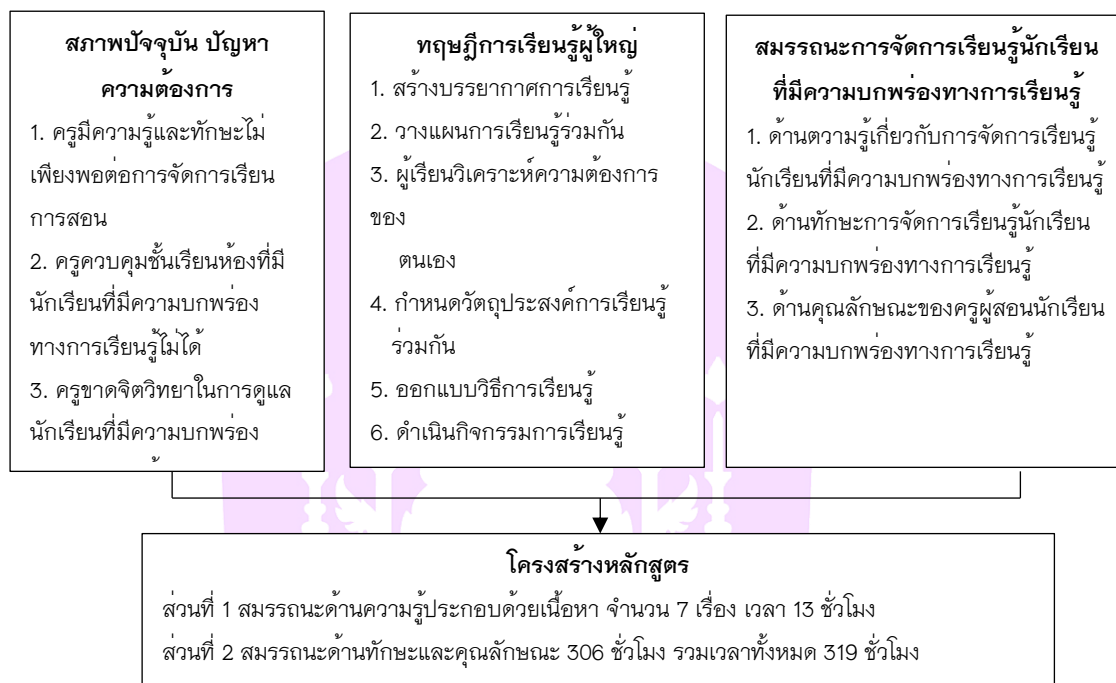
ภาพ 14 แสดงหลักการ

5. สมรรถนะที่มุ่งเน้นเป็นผลจากการสังเคราะห์จากสมรรถนะหลักการจัดการเรียนรู้
 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อเป็นสมรรถนะที่มุ่งเน้น หรือสมรรถนะเฉพาะ
 ดังปรากฏตามตาราง 12

ตาราง 12 แสดงสมรรถนะที่มุ่งเน้น

สมรรถนะหลัก	สมรรถนะเฉพาะ
ด้านความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1. ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2. นโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ 3. กฎหมายและเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ 4. จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ 5. สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวก 6. การวัด ประเมินผลการเรียนรู้
ด้านทักษะ ทักษะการจัดการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ 2. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และ แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3. การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม กับความถนัดของผู้เรียน 4. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน
ด้านคุณลักษณะ คุณลักษณะของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้	1. พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ 2. มีความรัก เมตตาและเข้าใจคนพิการ 3. ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้อง

6. โครงสร้างหลักสูตร เป็นผลจากการสังเคราะห์จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏภาพ 15

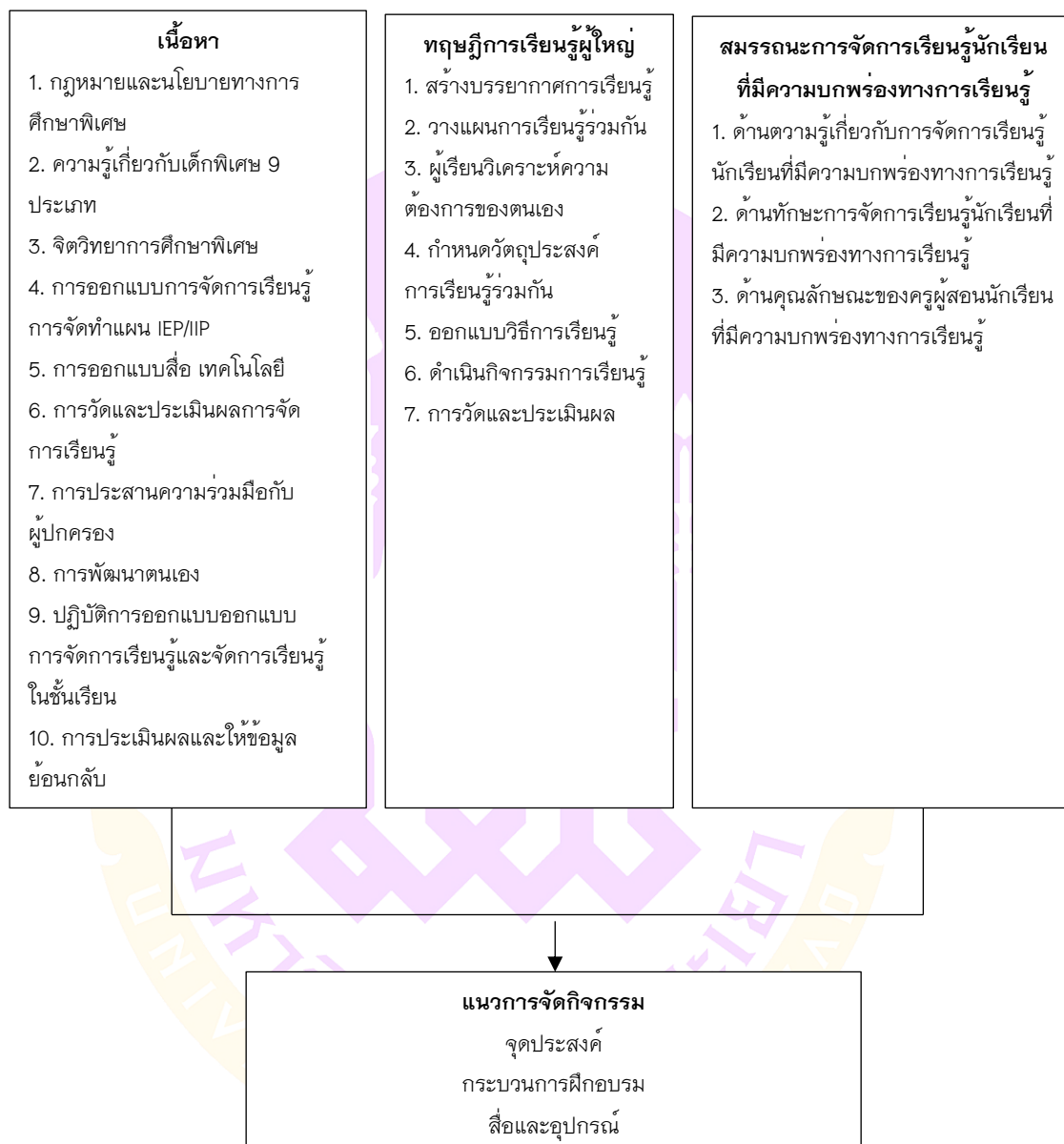
ภาพ 15 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร

7. เนื้อหาเป็นผลจากการสังเคราะห์จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏภาพ 16

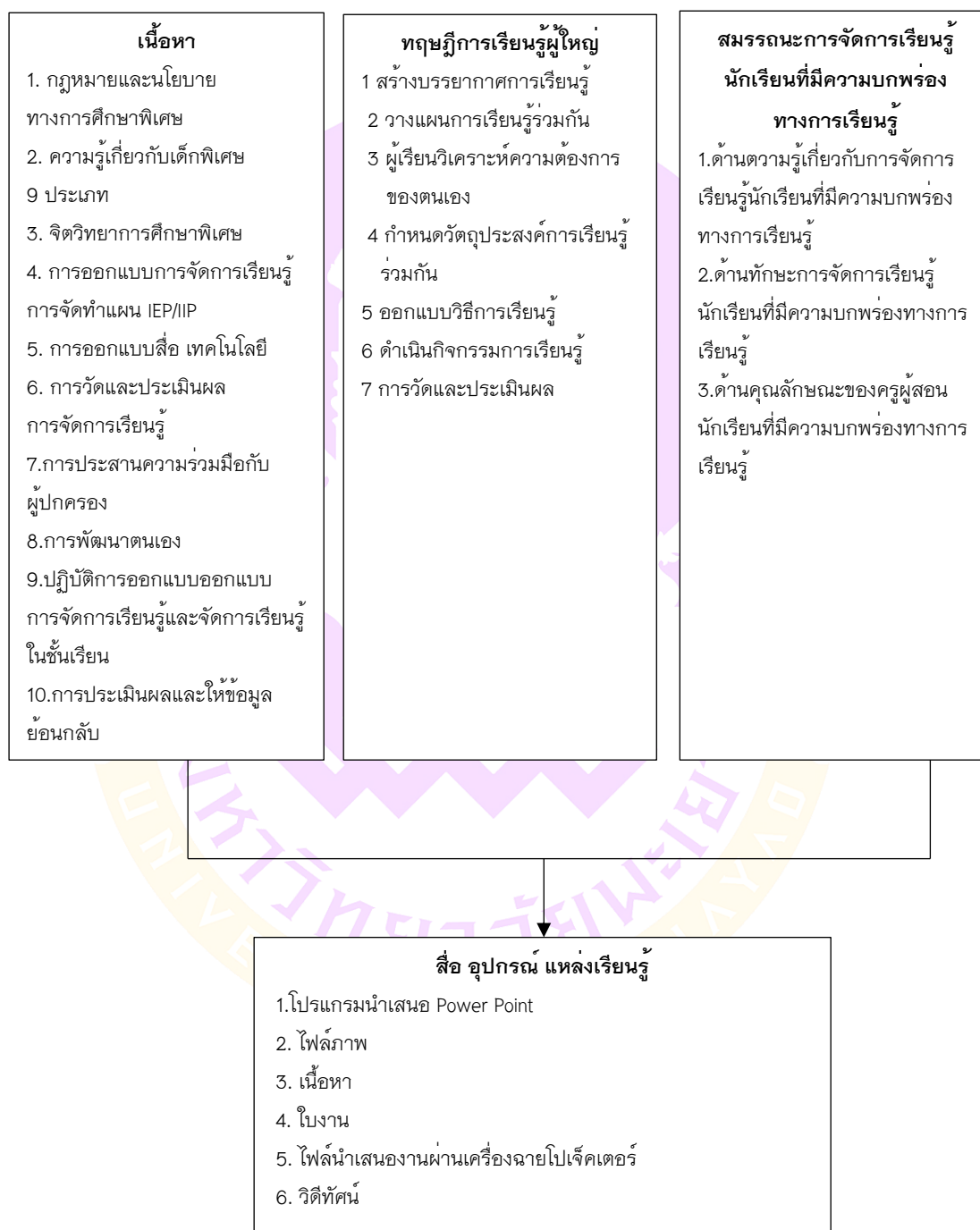
ภาพ 16 แสดงเนื้อหา

8. แนวการจัดกิจกรรมเป็นผลจากการสังเคราะห์จากเนื้อหา ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏภาพ 17

ภาพ 17 แสดงแนวการจัดกิจกรรม

9. สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ เป็นผลจากการสังเคราะห์จากเนื้อหา ทฤษฎีการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏ ภาพ 18

ภาพ 18 แสดงสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

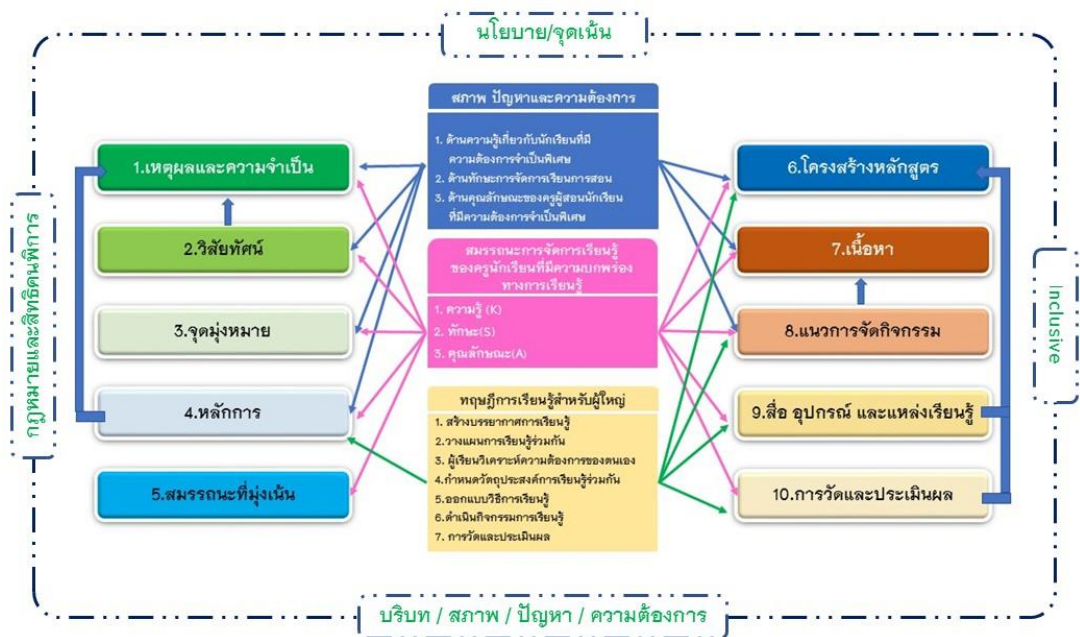
10. การวัดและประเมินผลเป็นผลจากการสังเคราะห์จากเนื้อหา ทฤษฎีการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังปรากฏ ภาพ 19

ภาพ 19 แสดงการวัดและประเมินผล

จากผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปความเชื่อมโยงหลักสูตร และสรุปหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นแผนภาพ ดังปรากฏตามภาพ 20 และ 21

สรุปความเชื่อมโยงหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ภาพ 20 แสดงการสรุปความเชื่อมโยงหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

แผนภาพหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ภาพ 21 แสดงหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ขั้นที่ 1 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

การประเมินความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัด

การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม
ปรากฏผลตามตาราง 13

**ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนน
สอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการ
เรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียน
จัดการเรียนรวมก่อนและหลังการอบรม (n = 15)**

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนอบรม	14.60	3.56
หลังอบรม	28.87	1.85

จากตาราง 13 พบว่า การทดสอบก่อน และหลังการอบรมหลักสูตรฐานสมรรถนะ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัด
การเรียนรวม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.60 คะแนน และ 28.87 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อ
เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการอบรม พบว่า คะแนนสอบหลังการอบรมสูงกว่า
ก่อนการอบรม

การประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะ
บุคคล (IIP) จากกรณีศึกษา ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีผลการประเมินแผน
การจัดการเรียนรู้ ปรากฏผลตามตาราง 14

**ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินแผนการจัด
การศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (n=15)**

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. องค์ประกอบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)ครบถ้วนสมบูรณ์	4.50	0.46	มาก
2. กระบวนการจัดทำ IEP ดำเนินงานตามที่กำหนดในประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ	4.56	0.41	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
3. มีการประเมิน ทบทวน และปรับแผน IEP อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.44	0.49	มาก
4. จัดทำรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามแผน (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.56	0.41	มากที่สุด
5. มีแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.69	0.26	มากที่สุด
6. IIP มีองค์ประกอบตามที่กำหนด	4.38	0.63	มาก
7. มีการกำหนดจุดประสงค์ย่อยที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมและเป้าหมายระยะยาวที่ระบุไว้ใน IEP	4.44	0.62	มาก
8. มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ สิ่งเสริมแรง และวิธีการ/เครื่องมือในการวัดและประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.31	0.74	มาก
9. มีการบันทึกหลังการสอนทุกครั้ง	4.38	0.74	มาก
เฉลี่ยรวม	4.47	0.52	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}= 4.47$, S.D.= 0.52) และเมื่อพิจารณารายการประเมินรายด้าน พบว่ามีแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.69$, S.D.= 0.26) รองลงมาได้แก่ กระบวนการจัดทำ IEP ดำเนินงานตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และจัดทำรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามแผน (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.56$, S.D.= 0.41) นอกนั้น มีคุณภาพมาก

การประเมินการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ตามประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ 2) การใช้เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียน และ 3) การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ จากการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผ่านการอบรม

ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมปรากฏผลตามตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
1. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้	4.67	0.45	มากที่สุด
2. จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีการดำเนินการคัดกรองผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ หรือ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้	4.55	0.47	มากที่สุด
3. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	4.67	0.41	มากที่สุด
4. จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.55	0.42	มากที่สุด
5. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.53	0.52	มากที่สุด
6. นำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความก้าวหน้า	4.60	0.51	มากที่สุด
7. นำเทคนิคการสอน เช่น การวิเคราะห์งาน ระบบเพื่อนช่วยสอน เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ มาใช้กับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.73	0.46	มากที่สุด
8. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้	4.60	0.74	มากที่สุด
9. บริหารจัดการชั้นเรียนรวมเชิงบวก ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล	4.60	0.51	มากที่สุด
10. ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมปลอดภัย มีประสิทธิภาพ หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการ	4.53	0.64	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
11. ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิม ในแต่ละปีในด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตาม หลักสูตร หรือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง	4.53	0.64	มากที่สุด
12. ส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความประพฤติตามคุณลักษณะ และค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดปรากฏชัดเจน โดยไม่ขัดกับ กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคมตามศักยภาพของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	4.73	0.46	มากที่สุด
13. ส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวันตามศักยภาพ ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	4.67	0.62	มากที่สุด
14. ส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนยอมรับเหตุผลความคิดเห็น ของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี หรือตามศักยภาพของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล	4.60	0.63	มากที่สุด
การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม กับความถนัดของผู้เรียน			
15. ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล	4.75	0.51	มากที่สุด
16. บริหารจัดการชั้นเรียนรวมเชิงบวก และจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล	4.51	0.32	มากที่สุด
17. นำวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ ในการรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวกับนักเรียนเพื่อส่งต่อ คัดแยก วางแผนการสอน และประเมินความก้าวหน้า ของนักเรียน	4.53	0.52	มากที่สุด
18. จัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน และในชุมชน	4.53	0.64	มากที่สุด
19. จัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจ ได้ดีขึ้น	4.67	0.62	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง			
20. ตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผู้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละบุคคล	4.62	0.54	มากที่สุด
21. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.78	0.63	มากที่สุด
22. วัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.73	0.46	มากที่สุด
23. รายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.53	0.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.62	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณารายการประเมินรายด้านพบว่าทุกรายการมีระดับคุณภาพมากที่สุดโดยมีรายการที่ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมดำเนินการแล้วมีคุณภาพและได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.51) ส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความประพฤติตามคุณลักษณะและค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดปรากฏชัดเจน โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคมตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคลและวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.46) จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้ ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.45) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.41) ส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้

อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวันตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.62) จัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

การประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) พัฒนาการเองให้มีความรอบรู้ 2) มีความรัก เมตตา และเข้าใจคนพิการ และ 3) ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคลองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ จากการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ปรากฏผลตามตาราง 16

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (n=15) ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
ด้านคุณลักษณะ			
1. พัฒนาการเองให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้เพียงพอ และมีคุณภาพ	4.73	0.46	มากที่สุด
2. รักความเมตตาและเข้าใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.53	0.52	มากที่สุด
3. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ	4.60	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.62	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า ผลการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อ พบว่าทุกรายการประเมินมีคุณภาพมากที่สุด โดยเรียงลำดับดังนี้ การพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้เพียงพอและมีคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.46) รองลงมา ได้แก่ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51) และด้านความรักความเมตตาและเข้าใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.52)

ขั้นที่ 2 ประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

การประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อครูผู้สอน ดังปรากฏผลตามตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู (n=43) หลังการพัฒนา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ผลที่เกิดขึ้นกับครู			
1. ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการในชั้นเรียน			
1.1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.63	0.49	มากที่สุด
1.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.51	0.51	มากที่สุด
1.3 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
1.4 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย	4.67	0.47	มากที่สุด
1.5 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์	4.70	0.46	มากที่สุด
1.6 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.51	0.51	มากที่สุด
1.7 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.67	0.47	มากที่สุด
1.8 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	4.74	0.44	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.9 ครูสอนซ่อมเสริมและส่งเสริมความสามารถพิเศษของผู้เรียน เต็มตามศักยภาพ	4.51	0.51	มากที่สุด
1.10 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.74	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการในชั้นเรียน	4.62	0.48	มากที่สุด
2. ด้านสื่อ/เทคโนโลยี/แหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.1 ครูใช้สื่อธรรมชาติ (พืช สัตว์ สิ่งของ และอื่น ๆ) ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
2.2 ครูใช้สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	4.65	0.48	มากที่สุด
2.3 ครูใช้สื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	4.67	0.47	มากที่สุด
2.4 ครูใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
2.5 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้สื่อ	4.65	0.48	มากที่สุด
2.6 ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.65	0.48	มากที่สุด
2.7 ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.72	0.45	มากที่สุด
2.8 ครูจัดแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียน	4.65	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านสื่อ/เทคโนโลยี/แหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.63	0.48	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผล			
3.1 ครูบอกวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ ล่วงหน้า	4.51	0.51	มากที่สุด
3.2 ครูแจ้งเวลาการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ ล่วงหน้า	4.53	0.50	มากที่สุด
3.3 ครูวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียน การสอน	4.63	0.49	มากที่สุด
3.4 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล	4.65	0.48	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3.5 ครูวัดผลและประเมินผลครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ	4.53	0.50	มากที่สุด
3.6 ครูมีการวัดผลและประเมินผลโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	4.60	0.49	มากที่สุด
3.7 ครูวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	4.84	0.37	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการวัดและประเมินผล	4.61	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.62	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า ผลการประเมินผลความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อครูที่ผ่านการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมโดยทุกรายการประเมินมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายการโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า ด้านสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก มีคุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.48) รองลงมาในระดับคุณภาพมากที่สุด ได้แก่ การจัดการเรียนรู้และการจัดการในชั้นเรียน ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.48) และด้านการวัดและประเมินผลมีระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.48)

การประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ดังปรากฏผลตามตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (n=15) หลังการพัฒนา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ครูมีเอกสารแสดงร่องรอยหลักฐานข้อมูลนักเรียนที่ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ	4.73	0.46	มากที่สุด
2. ครูมีการสังเกตพฤติกรรมและแสดงหลักฐานการคัดกรองนักเรียน	4.53	0.52	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
3. ครูมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นกรณีพิเศษอย่างเร่งด่วน	4.67	0.62	มากที่สุด
4. ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อ นักเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครองชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.73	0.46	มากที่สุด
5. นักเรียนได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.60	0.63	มากที่สุด
6. ครูแจ้งความความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคลและเฉพาะบุคคล	4.53	0.52	มากที่สุด
7. นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เขารวมกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ	4.60	0.63	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.63	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อผลการใช้หลักสูตร ภาพรวมมีผลความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.63$, S.D.= 0.55) เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อ พบว่า ครูมีเอกสารแสดงจำนวนนักเรียนที่ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษมีคุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.73$, S.D.= 0.46) รองลงมาในระดับคุณภาพมากที่สุด ได้แก่ ครูมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นกรณีพิเศษอย่างเร่งด่วน ($\bar{X}= 4.67$, S.D.= 0.62) ส่วนครูมีการสังเกตพฤติกรรมและแสดงหลักฐานการคัดกรองนักเรียน และครูแจ้งความความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคลและเฉพาะบุคคล ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.52)

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวไว้ในข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ผ่านการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมโดยจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่มคือ 1) ความพึงพอใจและการดูแลเอาใจใส่ 2) การสื่อสาร 3) การเรียนการสอนและ 4) อื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจและการดูแลเอาใจใส่ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจและการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้โอกาส การส่งเสริมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนี้

“ผอ.และคุณครูทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่เรียนช้าและให้โอกาสได้ดีมากทำให้ลูกอยากมาโรงเรียนคะ”

(ผู้ปกครอง 1) กันยายน 2564

“คุณครูดูแลเด็ก ๆ ดีมากค่ะขอชื่นชม”

(ผู้ปกครอง 2) กันยายน 2564

“คุณครูดูแลนักเรียนได้ดีมากและอยากให้เพิ่มเติมการเขียนหนังสือสวย ๆ”

(ผู้ปกครอง 3) กันยายน 2564

“ครูใจดี เข้าใจที่ลูกเรียนไม่ทันเพื่อนมีกิจกรรมที่ทำให้ลูกสนใจมากขึ้น ขอขอบคุณกับสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับลูกค่ะ”

(ผู้ปกครอง 4) กันยายน 2564

2. การสื่อสาร พบว่าผู้ปกครองพึงพอใจที่มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ดังเช่น

“โดยรวมแล้วพึงพอใจในสถานศึกษาที่ดูแลลูกได้ดีมาก ตอนนี้มี การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองสะดวกขึ้นจากออนไลน์ อยากเพิ่มเติมเรื่องแจ้งสั่งงานเด็ก ขอความกรุณาคุณครูช่วยแจ้งผู้ปกครองอีกที ขอขอบคุณค่ะ”

(ผู้ปกครอง 5) กันยายน 2564

3. การเรียนการสอนพบว่า ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมเช่น การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายดังปรากฏ

“ณ ตอนนี้มี การจัดการเรียนการสอนของคุณครูดีอยู่แล้วนะคะ คุณครูมีการสอนนอกเวลาให้เด็กที่ผลการเรียนช้าด้วย ผลการเรียนของนักเรียนก็ดีขึ้นค่ะ”

(ผู้ปกครอง 6) กันยายน 2564

“ทางโรงเรียนได้ทำการจัดการเรียนการสอนได้ดีโดยเฉพาะลูกของดิฉันเรียนช้า ตอนนี้มีสมาธิและตั้งใจเรียนมากขึ้นค่ะ”

(ผู้ปกครอง 7) กันยายน 2564

“คุณครูสอนดี เอาใจใส่นักเรียนดีมาก มีการจัดการเรียนพิเศษเพิ่มเติมหลังเลิกเรียนในวิชาอื่น ๆ ที่ได้ก็ยังไม่เข้าใจและอาจจะเรียนในห้องไม่ทันครับ”

(ผู้ปกครอง 8) กันยายน 2564

“ครูช่วยสอนและส่งเสริมให้ลูกที่เรียนช้าได้มีพัฒนาการดีขึ้นมากและอยากให้คุณครูช่วยเพิ่มเติมให้นักเรียนเรียนเล่นดนตรีด้วยค่ะ”

(ผู้ปกครอง 9) กันยายน 2564

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้ปกครองยังมีข้อคิดเห็นอื่นๆเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของครูผู้สอน ดังต่อไปนี้

“ทางโรงเรียนคุณครูดูแลเด็ก LD ให้โอกาสเด็กได้พัฒนาความสามารถดีมากค่ะ”

(ผู้ปกครอง 10) กันยายน 2564

“ตอนนี้ดีอยู่แล้วทางสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แล้วค่ะ”

(ผู้ปกครอง 11) กันยายน 2564

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม 2) ศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับประถมศึกษาแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 2 ชั้น คือชั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 531 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ชั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากคุณลักษณะที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ชั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร มี 2 ชั้นดังนี้ ชั้นที่ 1 การทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้แบบประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ชั้นที่ 2 การประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้

ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมศึกษานิเทศก์ และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบประเมินความคิดเห็น โดยใช้ สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์ และนำเสนอในลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายและการเขียนเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาวรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายการที่มีสภาพปัญหาโดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และการวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และการจัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น

ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านความรู้ในเรื่อง หลักจิตวิทยาในการสอน การสื่อกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP และ IIP การส่งต่อนักเรียน การวัดผลประเมินผล/การจบในแต่ละระดับชั้น ประเภทของความพิการ และความสำคัญของเด็กพิเศษส่วนในด้านทักษะครูมีความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การผลิตสื่อ กระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การคัดกรองนักเรียน การจัดทำแผน IEP, IIP การส่งต่อนักเรียน และการวัดผลประเมินผล

นอกจากนี้ในด้านคุณลักษณะ ครูมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติตน การเป็นครูที่ดี และการเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนและการเห็นความสำคัญของฝ่ายบริหารในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกส่วนฝ่าย และการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมพบว่า ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ และมีเนื้อหาในการพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 9 เรื่อง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรพบว่า หลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับคุณภาพมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสอบหลังการอบรมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการอบรม การประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินการใช้หลักสูตรประเมินจากความคิดเห็นของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกับความเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความพึงพอใจต่อ 4 ประเด็น คือ 1) การดูแลเอาใจใส่ 2) การสื่อสาร 3) การเรียนการสอน และ 4) อื่น ๆ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหา ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูผู้สอนต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอาจเนื่องมาจากครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับประถมศึกษา ไม่ได้จบวิชาเอก การศึกษาพิเศษ อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนครูผู้รับผิดชอบ เช่น การเข้ามารับงานใหม่ การเกษียณอายุราชการ การโยกย้ายตามวิถีทางราชการ รวมทั้งการขาดความดูแลเอาใจใส่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชินชัย (2551) พบว่า ครูขาดความรู้ในเรื่องการคัดกรองคนพิการทางการศึกษา ประเภทความบกพร่องทางการเรียนรู้และสมาธิสั้น ความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ความรู้เรื่องการกระตุ้นพัฒนาการเบื้องต้น และรดา ธรรมพูนพิสัย (2556) พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนจัดการเรียนรวม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือและด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนที่สอดคล้องกับสภาพการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ทั้งนี้การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นการให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอและตรงกับสภาพจริงที่สุดในการสนับสนุนอ้างอิงในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดี อีกทั้งช่วยให้มองเห็นภาพรวมว่าในการจัดทำหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง ช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรและยุทธศาสตร์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง Saylor and Alexander (1974) กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมซึ่งสนับสนุนโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ ความรู้ที่ได้สะสมไว้และความรู้ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องให้แก่นักเรียน ส่วน Tabá (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์จะต้องคำนึงถึงสังคมและวัฒนธรรม ผู้เรียนและกระบวนการเรียน ธรรมชาติของความรู้ และ Tyler (1971) กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาในการสร้างจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน

ซึ่งได้แก่ ความต้องการของผู้เรียน และความสนใจของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ข้อมูลทางด้านปัญญา และข้อมูลทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมที่พบว่าได้หลักสูตร 10 องค์ประกอบ คือ 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้างของหลักสูตร 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดการกิจกรรม 9) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ 10) การประเมินผลและมีเนื้อหาในการพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) การคัดกรอง การเขียนแผน IEP IIP 3) การวัดและประเมินผล 4) สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 5) จิตวิทยาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 6) การประสานกับผู้ปกครอง และ 7) นโยบายกฎหมาย เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 8) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 9) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับคุณภาพมากที่สุด อาจเนื่องมาจากขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวมมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบโดยผู้วิจัยมีการศึกษาเอกสารหลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวข้างต้นที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรจึงส่งผลของการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สลิลนา ภูมิพาณิชย์ (2560) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 9 องค์ประกอบและมีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกับ วิระยุทธก้องกัน (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมี 10 องค์ประกอบ และวิไลวรรณ ลิทธิ

(2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม มี 9 องค์ประกอบ และมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมที่พบว่า ในสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีคะแนนสอบหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม มีผลการประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และรายการที่ยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ สิ่งเสริมแรง และวิธีการ/เครื่องมือในการวัดและประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมการเขียนแผน การออกแบบแผนการกำหนดกิจกรรมในแผนเป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติและลงมือปฏิบัติอีกทั้งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลดังนั้นกิจกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคลจึงมีความจำเป็นมีตัวอย่างของแผน ตัวอย่างกิจกรรมที่มีความหลากหลายและควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรม ส่วนผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายการประเมินรายด้าน พบว่าทุกรายการมีระดับคุณภาพมากที่สุด สอดคล้องกับ วิไลวรรณ ลิทธิ (2560) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติของครูหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมรรถนะด้านเจตคติของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องการพัฒนาตนเอง

ให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้เพียงพอ และมีคุณภาพ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ และด้านความรักความเมตตาและเข้าใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สืบเนื่องจากหลังจากการอบรมผู้วิจัยได้มีการนิเทศ ติดตามการนำองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการจากการฝึกอบรมสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนโดยมีการนิเทศ ติดตามจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบและเครือข่ายการนิเทศคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการอย่างสม่ำเสมอโดยการกำหนดปฏิทินการนิเทศ ติดตาม แม้ในสถานการณ์แพร่ระบาดของหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ก็ยังมีการนิเทศ ติดตามทางออนไลน์ จึงส่งผลให้คุณครูมีความก้าวหน้าและมีพัฒนาการจากความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติและเกิดคุณลักษณะอย่างชัดเจน

4. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรจากความคิดเห็นของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้บริหาร เพื่อนครูในโรงเรียนและผู้ปกครองพบว่ามีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดเนื่องจากหลักสูตรมีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน มีสรรณนะที่มุ่งเน้น เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร จุดมุ่งหมายและเนื้อหา วิสัยทัศน์ และการวัดและประเมินผลอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูมีการวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนครูมีการตรวจสอบงานที่มอบหมายและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ และครูมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงครูตั้งใจสอน และครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองมีการรายงานความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียนให้กับผู้ปกครองมากขึ้นจึงทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งจากทางผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ สิทธิ (2560) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับวีระยุทธ ก้อนกั้น (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนี

บางเสน (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนจัดการเรียนรวม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ฝึกอบรมในด้านการได้รับความรู้ความเข้าใจและประโยชน์จากการอบรมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากองค์ประกอบหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมควรมีการปรับเนื้อหา กิจกรรมและใบงานของในองค์ประกอบการประเมินผลให้มีความหลากหลายเนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีความแตกต่างเฉพาะของแต่ละบุคคล จะทำให้หลักสูตร มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มีการประเมินคุณภาพแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญและควรเพิ่ม ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และอุปกรณ์ แหล่ง เรียนรู้ เครื่องมือในการวัดและประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนจึงจะส่งผลให้หลักสูตรเกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบออนไลน์และแบบผสมผสาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- Bender. (2004). *From practice fields to communities of practice*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Boam. (1992). *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. New York: John Wiley & Son.
- Boslama Lansari and Al-Rawi. (2003). A novel outcome-based educational model and its effect on student learning, curriculum development, and assessment. *Journal of Information Technology Education*, 2(1), 203-214.
- Boyatzis. (1982). *Competence at work*. In a Stewart (ED.), *Motivation and Society*. Francisco: Jossey-Bass.
- Delahaye. (2005). *Human resource development: Adult learning and knowledge management* (Vol. 2). Milton: John Wiley & Sons.
- Dubis and others. (2004). *Competency-Based Human Resource Management*. The United State of America: Davies-Black, a division of CPP.
- Fletcher. (2008). *Introduction to Behavior Science for Education*. New York: John Wiley and Sons.
- Good. (1973). *Dictionary of education* (3 ed.). New York: McGraw Hill.
- Hoffmann. (1999). *Strategies for effective teaching* (Vol. 3). Boston: McGraw-Hill.
- Kaplan and Norton. (2004). *Strategy MAPS: converting intangible assets Into tangible outcome*. United States of America: Harvard Business School.
- Kirkpatrick. (1975). Basic principles. *Education Leadership*, 48(6), 37-44.
- Knowles. (1990). *The Adult Learner: A Neglected Species*. Houston: Gulf Publishing.
- Luis. (2014). Basic principles. *Education Leadership*, 48(6), 37-44.
- Manus and Mour. (2007). *Sales Competencies for the Twenty-First Century*. Boca Raton: St. Lucie. Press.
- Marry and Durr. (2019). A novel outcome-based educational model and its effect on student learning, curriculum development, and assessment. *Journal of Information Technology Education*, 2(1), 203-214.
- McClelland. (1973). Testing for Competence Rather than for Intelligence. *American*

- Psychologist*, 28(1), 1–14.
- Oliva. (1992). *Developing the curriculum* (3 ed.). Boston: Little, Brown and Company.
- Quinn and others. (1990). *Becoming a Master Manager a Competency Framework*. New York: John Wiley & Sons.
- Risser. (1998). *New Strategies for Public Pay*. San Francisco: Jossey–Bass.
- Saylor Alexander and Lewis. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4 ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Saylor and Alexander. (1974). *Planning curriculum for school*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Smith. (1993). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice–Hall, Englewood Cliffs.
- Spencer and Signe. (1993). *Competency at work: Models for Superior Performance*. New York: John Wiley & Sons.
- Stake. (1967). The countenance of educational evaluation. *Teachers College Record*, 68, 523–540.
- Stufflebeam. (1971). *Educational evaluation & decision making*. Illinois: Peacock Publisher.
- Taba. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Towsend. (2006). The logic of interpreting evidence of developmental ordering: Strong inference and categorical measures. *Developmental Psychology*, 36(3), 826–834.
- Trotter and Ellison. (1997). *Understanding competence and competency In School Leadership for the 21*. London: Routledge, Weller.
- Tyler. (1971). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Vivian. (2013). The countenance of educational evaluation. *Theachers College Record*, 68, 523–540.
- เบญจพร บุญญาขง. (2545). คู่มือช่วยเหลือนักเรียนบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เพ็ญศิริ โฉมกาย สมศิริ สิงห์ลพ และปริญญา ทองสอน. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. *Journal of Education Naresuan University*, 21(2), 189–200.
- เอนก เทียนบูชา. (2559). หลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะ. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 22(43), 33–

47.

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2557, สืบออนไลน์). กรอบและแนวทางการจัดทำหลักสูตรตามความสามารถ.

Retrieved from <http://home.dsd.go.th/techno/trainingsystem>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2556 (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ นิวซีแลนด์. (2020, สืบออนไลน์). ลักษณะความสามารถที่สำคัญในการเรียนการสอน.

Retrieved from <http://keycompetencies.tki.org.nz2KC-and-NZC>

กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ. (2556). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. ใน การประชุมวิชาการการพัฒนาระบบที่ยั่งยืน 2556 ครั้งที่ 3 ชุมชนท้องถิ่นฐานรากการพัฒนาประชาคมอาเซียน, สุพรรณบุรี, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 19(1), 218-233.

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562, สืบออนไลน์). รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. Retrieved from

https://www.thaiedreform.org/wp-content/uploads/2019/08/Core_competency_11.pdf

จงกลณี ชูดีมาเทรินทร์. (2542). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพฯ: พี. เอ. สิวัง.

จรัสลักษณ์ จีรวินบูลย์. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านออกเสียงของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยการสอนการเล่นปนเรียน. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ชนะ กลสิการ์. (2548). หลักการศึกษาและการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของ UNESCO. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ซาริณี ตรีวีรบุญญ. (2550). การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน. (วิทยานิพนธ์ ค.ด.). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ชูชัย สมितिโกร. (2550). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร (4 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูายิน วงศ์หงส์. (2550). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการกลุ่มงานปกครองของนักปกครองระดับสูงสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ธเนศ ขำเกิด. (2562). ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: เอราวิธ.

ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา (2 ed.). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์. (2559). ศาสตร์และศิลป์การสอนผู้ใหญ่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,

14(2), 40–53.

นิสดารก์ เวชยานนท์. (2553). *Competency-Based Approach* (Vol. 4). กรุงเทพฯ: เดอะกราฟิโก ซิสเต็มส์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (Vol. 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ. (2551, สืบออนไลน์). สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการ. Retrieved from <http://totoknow.org/blog/jirasart/57683>.

ปัญญา ทองนิล. (2553). รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยบูรณาการแบบสอดคล้องสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Vol. 2). กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิฟิค.

มนตรี วงษ์สะพาน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์. (วิทยานิพนธ์ กศ.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

มานิตย์ นาคเมือง. (2552). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ ป.ด.). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

รดา ธรรมพูนพิสัย. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรู้ร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.,). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.

รัชฎา ภู่นาน. (2550). สมรรถนะหลักของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม.). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

วรรณิ์ เจตจำนงนุช และคณะ. (2560). มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 30(2), 161–186.

วันทนี๋ บางเสน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนจัดการเรียนรู้ร่วม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

วาสนา แสงงาม. (2552). สมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนครุคณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3–4. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

วิไลวรรณ สิทธิ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ป.ด.). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

- วีระยุทธ ก้อนกั้น. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด.). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2548). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย (Vol. 6). กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ศักรินทร์ ชนประชา. (2557). การพัฒนาชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับปริญญาโท โปรแกรมศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2543). ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี: ปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศูนย์การศึกษาทางเลือกและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ. (2554). จิตวิทยาการศึกษา (Vol. 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2551). โครงการพัฒนาสมรรถนะของครูตามระบบการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชาย สังข์สี. (2550). หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ กศ.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา (Vol. 4). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สลิลนา ภูมิพาณิชย์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง สำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(1), 261-276.
- สันต์ ศูนย์กลาง. (2551). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ กศ.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ). กรุงเทพฯ: ออนป้า.
- สำนักงานคณะกรรมการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562, สืบออนไลน์). แผนปฏิบัติการประจำปี (2555-2558) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. Retrieved from <http://www.obec.go.th/sites/obec.go.th/files/document/attachment/13751/2.แผนปฏิบัติราชการสี่ปี สพฐ.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548, สืบออนไลน์). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ เอกสารการสัมมนาเรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ วันที่ 31 มกราคม 2548.

Retrieved from www.ocsc.go.th/ocsccms/competency.pdf

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558, สืบออนไลน์). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย. Retrieved from

<http://legacy.orst.go.th/?printing=พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์>

สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ. (2549). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย *Competency Based Learning*

(Vol. 3). กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต.

สุจิตรา ปทุมสังการ. (2552, สืบออนไลน์). ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล

(Competency-Based Curriculum and Assessment). Retrieved from

<http://plan.rmutl.ac.th/2011/wp-content/uploads/2013/10/ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะ.pdf>

สุภาพ ทับทิมไทย. (2552, สืบออนไลน์). ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Andragogical Model กับการปรับ

ประยุกต์ใช้ในองค์กร. Retrieved from [http://coolworld2010.](http://coolworld2010.blogspot.com/2009/11/andragogical-model.html)

[blogspot.com/2009/11/andragogical-model.html](http://coolworld2010.blogspot.com/2009/11/andragogical-model.html)

สุภาพร ชินชัย. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ: กรณีศึกษา

โรงเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ วท.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุรัชย์ พรหมพันธ์. (2554). ช้าแหละสมรรถนะเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

สุรศักดิ์ ใจเย็น. (2545). *Competencies: สมรรถนะเพื่อพัฒนาองค์กร*. เอกสารประกอบการอบรม วันที่ 26

เมษายน 2545: ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย, กรุงเทพฯ.

สุรศักดิ์ ปาเส. (2556, สืบออนไลน์). ห้องเรียนกลับทาง: ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21. Retrieved from

<http://www.mbuisc.ac.th/phd/academic/flipped%20classroom2.pdf>.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

อรพรรณ พรสีมา. (2540). การเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ: โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.

กรุงเทพฯ: โอเพส พรินต์ติ้งเฮาส์.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2551). พัฒนาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2548). *Career Development in Practice* (Vol. 2). กรุงเทพฯ: เอช อาร์เซ็นเตอร์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

1. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1.1 นางจันทร์เทียบ สะอาด ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนอนุบาลยางฮ่อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.2 นางวันทนา ยงยี่น ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนชุมชนสถาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.3 นางวาสนา ไผ่ตรีครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนบ้านดอนมหาวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.4 นายบุญลพ ปันทะยม ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนบ้านม่วงยาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.5 ว่าที่ร้อยตรีสุรศักดิ์ ทองเจียว ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเชียงของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.6 นางสาวสุนันท์ กันทะเนตร ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนบ้านแผ่นดินทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.7 นางกุลนันท์ ตำบุญส่ง ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนอนุบาลขุนตาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิทยานิพนธ์

ผู้เชี่ยวชาญการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2.1 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านหลักสูตรและการสอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

2.1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณพิมล สุขวงษ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการวิจัย หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยและวัดประเมินผล จำนวน 2 คน

2.2.1 ดร.สกาวัฒน์ ไกรมาก ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

2.2.2 ดร.ดวงคิด จรเอ็ก ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.3 ด้านการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

นายบุรชาติ คิริเบ็ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2.4 ด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

นางวัลภา แพงศิริ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านป่าก่อดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2.5 ด้านการบริหารการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 1 คน

นางศิริพร ดาระสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นการสนทนาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้

1.1 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....

1.2 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นอย่างไร
บ้าง

.....
.....

1.3 ปัญหาด้านอื่น ๆ ของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2.1 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านความรู้) เป็นอย่างไร

.....
.....

2.2 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านทักษะ) เป็นอย่างไร

.....
.....

2.3 ความต้องการของท่านเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ด้านคุณลักษณะของครู) เป็นอย่างไร

.....

.....

2.4 ท่านมีความต้องการอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อจัดการ
การเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ

นิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้
 ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม
 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง: แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
 ความเหมาะสมของหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียน
 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ
 ของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดเพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการสร้าง
 และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ

นิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ความสอดคล้องของหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อข้อคำถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรง โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข
	-1	0	+1	
1. องค์ประกอบของหลักสูตร - เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร - วิสัยทัศน์ - จุดมุ่งหมาย - หลักการ - สมรรถนะที่มุ่งเน้น - โครงสร้างของหลักสูตร - เนื้อหา - แนวการจัดกิจกรรม - สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ - การวัดและประเมินผล - การประเมินผล				

รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง แก้ไข
	-1	0	+1	
2. คู่มือประกอบหลักสูตร -ชื่อหน่วย -เวลา -สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา -วัตถุประสงค์ -เนื้อหา -กิจกรรมการอบรม -สื่อ -การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน -ใบความรู้ -ใบงาน				

3. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสอบถาม

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง: 1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการพัฒนาหลักสูตรฐาน
สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
โรงเรียนจัดการเรียนรวม

2. แบบสอบถาม ฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะ ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับ
ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

คำชี้แจง: 1. ให้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ของรายการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคุณภาพของการดำเนินงาน ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น มากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น มาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น ปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น น้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับรายการนั้น น้อยที่สุด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
2. ครูมีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ						
3. ครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ						
4. ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
5. ครูมีความรู้เรื่องการวัด ประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
6. ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)						
7. ครูมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)						
8. ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
9. ครูมีการนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความก้าวหน้า						

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ขอเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
10. ครูมีการนำวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อส่งต่อ คัดแยกวางแผนการสอนและประเมินความก้าวหน้า ของนักเรียน						
11. ครูมีการนำเทคนิคการสอน เช่น การวิเคราะห์งานระบบเพื่อนช่วยสอน เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ มาใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
12. ครูมีการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน						
13. ครูมีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้						
14. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนรวมเชิงบวก และจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล						
15. ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมปลอดภัยมีประสิทธิภาพ หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล						
16. ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตร หรือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง						
17. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความประพฤติตามคุณลักษณะและค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดปรากฏชัดเจนโดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคมตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล						

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
18. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวันตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล						
19. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล						
20. ครูมีการจัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น						
21. ครูมีการวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
22. ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
23. ครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้เพียงพอ และมีคุณภาพ						
24. ครูมีความรักความเมตตาและเข้าใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้						
25. ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ						

ตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ด้านความต้องการการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

.....

.....

.....

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรง โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
	-1	0	+1	
1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
2. ครูมีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ				
3. ครูมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ				
4. ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
5. ครูมีความรู้เรื่องการวัด ประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
6. ครูมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)				
7. ครูมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)				

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข
	-1	0	+1	
8. ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
9. ครูมีการนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความก้าวหน้า				
10. ครูมีการนำวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อส่งต่อคัดแยก วางแผนการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน				
11. ครูมีการนำเทคนิคการสอน เช่น การวิเคราะห์งานระบบเพื่อนช่วยสอน เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ มาใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
12. ครูมีการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน และในชุมชน				
13. ครูมีจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้				
14. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนรวมเชิงบวก และจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล				
15. ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมปลอดภัย มีประสิทธิภาพ หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล				

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข
	-1	0	+1	
16. ครูมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตร หรือตาม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างเป็น รูปธรรมและต่อเนื่อง				
17. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความ ประพฤติตามคุณลักษณะและค่านิยมที่สถานศึกษา กำหนดปรากฏชัดเจน โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีของสังคมตามศักยภาพของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล				
18. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีความ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นในความเป็นไทย และเห็นคุณค่า เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้อย่าง เหมาะสมในชีวิตประจำวันตามศักยภาพของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล				
19. ครูมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้ผู้เรียนยอมรับ เหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี หรือตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษแต่ละบุคคล				
20. ครูมีการจัดหาจัดทำสื่อทางการศึกษา หรือเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น				
21. ครูมีการวัด ประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมกับ ศักยภาพนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
22. ครูมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
24. ครูมีความรักความเมตตาและเข้าใจนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้				
25. ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ				

ภาคผนวก ค หลักฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

หลักฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ

หลักสูตรและการสอน
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 10 กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตัวเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ 1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษและ (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคลมาตรา 8 วรรค 5 กล่าวว่า

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนรวม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกประชากรที่ศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ให้มีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองโลกที่ดี มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยและพลโลก ที่มีทักษะการคิดขั้นสูงเป็นนวัตกรรม นักคิดผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง และในปีการศึกษา 2556 มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมทุกแห่ง โดยจัดให้เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในรูปแบบโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม (Inclusive schools) ปี 2559 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศให้เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ เป็นการแสดงเจตนารมณ์ให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับสิทธิ และโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน โดยมีการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียนและห้องเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับประโยชน์ที่ยึดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน (Inclusion) เน้นให้มีการแนะนำบริการสนับสนุนต่าง ๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมส่งผลดีหลายประการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนที่แตกต่าง เข้าถึงหลักสูตรทั่วไปได้ง่าย มีความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ มีประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะสั้นนักเรียนมีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกันกับกลุ่มเพื่อนนักเรียนปกติ ผลการวิจัยอย่างกว้างขวางยืนยันว่า ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ในโรงเรียนเรียนรวมเรียนได้เช่นเดียวกับ หรือดีกว่าผู้เรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ แต่ได้รับโอกาสที่จะสนุกกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งถ้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการจะขาดโอกาสนี้ ส่วนประโยชน์ระยะยาว คือ สังคมต้องการให้เด็กทุกคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตทำงานและสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนในชุมชนของเขาอย่างมีความสุข ถ้าเขาขาดโอกาสที่จะเรียนรู้และเติบโตกับเพื่อนปกติที่มีความหลากหลายตลอดชีวิตของเขา บุคคลที่มีความต้องการพิเศษจะไม่มีทางเลือกเป้าหมายนี้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย, 2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรวม โดยดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม เพื่อขยายโอกาสให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการสร้างโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้พัฒนาตนเองร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2562) พบนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งสิ้น 432,590 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 371,210 คน คิดเป็นร้อยละ 85.81 ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งหมด ในขณะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 (ข้อมูลสารสนเทศ 10 พฤศจิกายน 2562) มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งสิ้น 2,794 คน พบว่า เป็นนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 2,498 คน คิดเป็นร้อยละ 89.41 ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีจำนวนมากกว่ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกประเภทหากสถานศึกษาไม่ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบย่อมส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้ไม่สามารถเรียนให้จบตามหลักสูตรได้ เนื่องจากมีปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค ที่กระทบต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียนและทักษะทางสังคม

จากสภาพดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) พบว่าสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และความต้องการของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สรุปได้คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรวมในระดับสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจ

ในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การส่งต่อทางการศึกษา ทักษะการจัดการเรียนรู้และเจตคติที่ถูกต้องต่อการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิผลนั้น การนำทฤษฎี การเรียนรู้ผู้ใหญ่มาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากวิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก โดยเน้นไปที่การเรียนรู้ กระบวนการมากกว่าเนื้อหาซึ่ง โนลส์ เรียกทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่นี้ว่า แอนดราโกจี (Andragogy) คำว่า Andragogy ซึ่งมีความหมายว่า The Art and Science of Teaching Adults หรือศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่แต่โดยในทางปฏิบัติแล้วการสอนในความหมายนี้ ครูจะไม่ใช่ผู้สอนหรือผู้แสดงฝ่ายเดียว แต่จะมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator)” หรือเป็น “ผู้ร่วมกิจกรรม(Member)” นั่นคือ ครูเป็นผู้ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมไปถึงทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติด้วย ซึ่งครูจะไม่สอนผู้ใหญ่โดยตรงในสิ่งต่าง ๆ แต่ครูจะช่วยเหลือให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ และตกผลึกเอง

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นประโยชน์และความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ ทักษะ และมีเจตคติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้สอดคล้องกับ กฎหมาย นโยบาย ให้สอดคล้องกับ ทิศทางในการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

2. วิสัยทัศน์

เป็นหลักสูตรมุ่งพัฒนาครูผู้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นให้โอกาสตาม ศักยภาพของบุคคล

3. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม มุ่งพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีความรู้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะในการดูแลและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวมมีโอกาส

และพัฒนาดตนเองเต็มตามศักยภาพของบุคคล มีความสุขจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับครูผู้เข้ารับการพัฒนาเมื่อจบการอบรม

4. หลักการ

หลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ บนพื้นฐานของความครู
2. เป็นหลักสูตร ที่ครูทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

5. สมรรถนะที่มุ่งเน้น

1. สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษทุกประเภท 2) นโยบาย กฎหมาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาพิเศษ 3) จิตวิทยา การศึกษาพิเศษ 4) เทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ 5) การวัด ประเมินผลการเรียนรู้

2. สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ 2) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3) การใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียน 4) การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ได้แก่ 1) พัฒนาดตนเองให้มีความรอบรู้ 2) มีความรัก เมตตาและเข้าใจคนพิการ 3) ประสานงานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กร ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษ

6. โครงสร้างของหลักสูตร

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	สมรรถนะ			เวลา
			ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	
	ทดสอบก่อนเรียน		√			30 ชม.
1	กฎหมาย และนโยบาย ทางการศึกษา พิเศษ	<p>ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้คู่มือการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 	√			1 ชม.

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	สมรรถนะ			เวลา
			ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท	<p>8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องของเพิ่มเติม (กรณีมีการแก้ไขกฎหมาย ให้เพิ่มเติมเป็นฉบับแก้ไขปัจจุบัน หรือเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ)</p> <p>1. ความพิการทางการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>9 ประเภท</p> <p>2. ลักษณะความพิการทางการศึกษาแต่ละประเภท</p>	√	√		2 ชม.
3	จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ	<p>1. จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ</p> <p>2. เทคนิคการจัดชั้นเรียน</p>	√	√	√	1.30 ชม.
4	การออกแบบการจัดการเรียนรู้การจัดทำแผน IEP/IIP	<p>1. ความเป็นมาของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>2. ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>3. หลักการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>4. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>5. องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>6. ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>7. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552</p> <p>8. กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p> <p>9. ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล</p>	√	√	√	3 ชม.

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	สมรรถนะ			เวลา
			ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	
		<p>10. การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)</p> <p>11. ตัวอย่างแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)</p>				
5	การออกแบบสื่อเทคโนโลยี	<p>1. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา</p> <p>2. ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อขอรับหรือสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2551</p> <p>3. รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา</p> <p>4. หลักการออกแบบสื่อเพื่อการเรียนรู้และการนำไปใช้</p>	√	√		1.30 ชม.
6	การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้	<p>1. ความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>2. จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p>	√	√	√	1.30 ชม.

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	สมรรถนะ			เวลา
			ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	
		<p>3. ทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>4. องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>5. การกำกับการดูแลคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>6. การจัดทำระเบียบวาทะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา</p> <p>7. แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>8. การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>9. การเลื่อนชั้นและเกณฑ์การจบการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>10. การตัดสินผลการเรียนรู้และเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้</p> <p>11. การให้ระดับผลการเรียน</p> <p>12. เกณฑ์การจบการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ</p> <p>13. การรายงานผลการเรียน</p> <p>14. การส่งต่อ (Transition)</p> <p>15. แนวทางการวัดและประเมินผลสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้</p>	√	√	√	1.30 ชม.

ที่	ชื่อหน่วย	เนื้อหา	สมรรถนะ			เวลา
			ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ	
11	การประเมินผล และให้ข้อมูล ย้อนกลับ	การประเมินผลจากความพึงพอใจที่มีต่อครูผู้สอนนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้	√	√	√	5 วัน 30 ชม.
รวม						53 วัน 319 ชม.

7. เนื้อหา

7.1 กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

สิทธิทางการศึกษาของคนพิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจเหตุผลในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งนำไปสู่บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่องหลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (กรณีมีการแก้ไขกฎหมายให้เพิ่มเติมเป็นฉบับแก้ไขปัจจุบันหรือเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

วัตถุประสงค์

เมื่อจบการอบรมผู้เข้าอบรมจะสามารถ

1. มีความรู้สามารถเชื่อมโยงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ
2. บอกสิทธิของคนพิการทางการศึกษาได้
3. ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามกฎหมาย

เนื้อหา

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
3. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556
4. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

5. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552

6. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552

7. นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (กรณีมีการแก้ไขกฎหมาย ให้เพิ่มเติมเป็นฉบับแก้ไขปัจจุบัน หรือเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

7.2 ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

สาระสำคัญของหน่วยนี้ ได้แก่ คนพิการเป็นบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยินการเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งแบ่งประเภทคนพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจประเภทของคนพิการทางการศึกษา 9 ประเภท

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจลักษณะ/พฤติกรรมของคนพิการทางการศึกษา 9 ประเภท

เนื้อหา

1. ความพิการทางการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 9 ประเภท

2. ลักษณะความพิการทางการศึกษาแต่ละประเภท

7.3 จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

สาระสำคัญของหน่วยนี้ ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ คือการศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เข้าใจและเพื่อควบคุม พฤติกรรม

การเรียนรู้ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนำเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ ไปใช้ในการเรียน การสอน การแก้ปัญหาในชั้นเรียน ที่เป็นชั้นเรียนเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และชั้นเรียนร่วม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจจิตวิทยาทางการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจและนำเทคนิคการจัดการห้องเรียน ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน

เนื้อหา

1. จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
2. เทคนิคการจัดชั้นเรียน

7.4 การจัดทำแผน IEP/IIP

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

สาระสำคัญของหน่วยนี้ ได้แก่ การวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภทนั้น ผู้วางแผนต้องมีความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education program: IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education program: IEP) จะเปรียบเสมือนแผนที่บอกว่าครูควรจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนไปในทิศทางใด ตลอดจนการจัดให้คนพิการได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล และเมื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education program: IEP) แล้วนั้น ผู้สอนนำเอาเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มาวิเคราะห์งานแล้วแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนต่างๆ โดยนำมาจัดทำเป็นแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ซึ่งแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) จะเปรียบเสมือนแผนที่บอกว่าครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ การจัดสื่อการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์ และวิธีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของแต่ละบุคคล

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางแผนการจัดการศึกษา (Individualized Education

program: IEP) ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดเกณฑ์ และวิธีการวัดประเมินผล ที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละบุคคล

3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล

4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

5. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดวิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์ และวิธีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละบุคคล

เนื้อหา

1. ความเป็นมาของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
2. ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
3. หลักการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
4. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
5. องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
7. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552
8. กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
9. ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
10. การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)
11. ตัวอย่างแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)

7.5 การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นในการศึกษาตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ให้คำจำกัดความ “เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก”(Assistive Technology) ไว้ว่าเป็นเครื่องมืออุปกรณ์

ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ” และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2547) ให้ความหมายว่า “เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” เป็นวิทยาการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้พ้นจากอุปสรรค ที่ทำให้คนพิการมีสมรรถนะที่ด้อยกว่าคนปกติ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน การศึกษา และการประกอบอาชีพ วิทยาการของ เทคโนโลยีด้านนี้ จึงต้องคำนึงถึงสภาพความพิการ อันได้แก่ ความพิการทางกาย ทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญาและทางการเรียนรู้ในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตรงกับความต้องการเฉพาะของผู้พิการแต่ละประเภท การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายสาขา นอกจากความรู้ เทคโนโลยีแกนหลักแล้ว ยังต้องใช้ความรู้ทางด้านการแพทย์ การบำบัดการศึกษาพิเศษ วิศวกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ (rehabilitation engineering) รวมทั้งการออกแบบสื่อการเรียน การสอนที่ต้องนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาได้
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถผลิตสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวม
4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการ และความช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมไปใช้ และสามารถเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้

เนื้อหา

1. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
2. ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อขอรับ หรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2551

3. รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4. หลักการออกแบบสื่อเพื่อการเรียนรู้และการนำไปใช้

7.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะต้องดำเนินการควบคู่กับการจัดกระบวนการเรียนการสอนหรือการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education program: IEP) เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงความรู้ความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อประเมินระดับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษก่อนวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และตัดสินผลการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education program: IEP) และความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดเกณฑ์ และวิธีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละบุคคล

เนื้อหา

1. ความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
2. จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
3. หลักการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
4. องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
5. การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ
6. การจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา
7. แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
8. การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการ
9. การเลื่อนชั้นและเกณฑ์การจบการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ

10. การตัดสินผลการเรียนและเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน
11. การให้ระดับผลการเรียน
12. เกณฑ์การจบการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ
13. การรายงานผลการเรียน
14. การส่งต่อ (Transition)
15. แนวทางการวัดและประเมินผลสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

7.7 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและการจัดการศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัย กระบวนการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบ ต่อสิทธิและเสรีภาพของตนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อน ให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้ สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจและยอมรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการและจำเป็นพิเศษ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกวิธีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เนื้อหา

1. ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. แนวทางการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

8. แนวการจัดกิจกรรม

8.1 กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

จุดประสงค์	กระบวนการฝึกอบรม	สื่อและอุปกรณ์
1. เพื่อสร้างความตระหนักในการช่วยเหลือและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรม	1. การบรรยาย 2. นำเสนอภาพวีดิทัศน์และภาพนิ่ง 3. ผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ	1. โปรแกรมนำเสนอ 2. ไฟล์ภาพ 3. ไฟล์วีดิทัศน์ 4. ไฟล์กฎหมาย 5. ใบงาน
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และสามารถสรุปองค์ความรู้โดยเชื่อมโยงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ	4. ผู้เข้าอบรมนำเสนอการสรุปองค์ความรู้ 5. สนทนาซักถามและตอบคำถามในใบงาน	
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกสิทธิของคนพิการทางการศึกษาได้ และสามารถบอกบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามกฎหมาย		

8.2 ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท

กิจกรรมการอบรม

จุดประสงค์	กระบวนการฝึกอบรม	สื่อและอุปกรณ์การอบรม
1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจประเภทของคนพิการทางการศึกษาแต่ละประเภท	1. วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียนเช่น ท่านเคยเห็นคนพิการทางการศึกษา 9 ประเภทหรือไม่ 2. ผู้เข้าอบรมศึกษารายละเอียดคนพิการทางการศึกษาในแต่ละประเภท	1. Power Point 2. เอกสารประกอบการอบรม วีดิทัศน์

จุดประสงค์	กระบวนการฝึกอบรม	สื่อและอุปกรณ์การอบรม
	3. ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการศึกษา 4. วิทยากรสรุปโดยการเปิดวีดิทัศน์หรือภาพนิ่ง หรือแผ่นภาพ ฯลฯ	
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจลักษณะ/พฤติกรรมของคนพิการทางการศึกษาแต่ละประเภท	1. วิทยากรบรรยายประเภท และลักษณะความพิการทางการศึกษา 9 ประเภท 2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนลักษณะเด่นในใบงานของประเภทความพิการทางการศึกษา 3. ผู้เข้าอบรมนำเสนอ และวิทยากรเติมเต็ม 4. ผู้เข้ารับการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปรายซักถาม	1. Power point 2. ใบงานเขียนลักษณะเด่นความพิการทางการศึกษา 9 ประเภท

9. สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

9.1 กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

1. โปรแกรมนำเสนอ
2. ไฟล์ภาพนิ่ง
3. ไฟล์วีดิทัศน์
4. ไฟล์ข้อมูลกฎหมาย
5. ใบงาน

9.2 ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท

1. โปรแกรมนำเสนอ Power point
2. ใบงานเขียนลักษณะเด่นความพิการทางการศึกษา 9 ประเภท

9.3 จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

1. โปรแกรมนำเสนอ Power Point
2. เอกสารประกอบการอบรมเรื่องจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
3. วีดิทัศน์

9.4 การจัดทำแผน IEP/IIP

1. โปรแกรมนำเสนอ Power Point
2. ไฟล์ภาพ
3. เนื้อหา

4. ใบงาน
5. ไฟล์นำเสนองานผ่านเครื่องฉายโปรเจ็คเตอร์

9.5 การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี

1. โปรแกรมนำเสนองาน Power Point
2. ไฟล์ภาพ
3. เนื้อหา
4. ใบงาน

9.6 การวัดและประเมินผล นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. โปรแกรมนำเสนอ
2. ไฟล์ภาพนิ่ง
3. ไฟล์วีดิทัศน์
4. ไฟล์เนื้อหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
5. ใบงาน

9.7 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

1. โปรแกรมนำเสนองาน Power Point
2. ไฟล์ภาพ
3. เนื้อหา
4. ใบงาน

10. การวัดและประเมินผล

10.1 กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยาย
2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตามใบงาน ผ่านร้อยละ 80

10.2 ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท

การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยายและการมีส่วนร่วมในการอบรม

2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน
3. การตรวจภาระงาน/ชิ้นงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียยน
2. ใบงาน
3. การจัดทำชิ้นงาน/ผลงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม

ใบงาน

10.3 จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยายและการมีส่วนร่วมในการอบรม
2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน
3. การตรวจภาระงาน/ชิ้นงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียยน
2. ใบงาน
3. การจัดทำชิ้นงาน/ผลงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม

ใบงาน

10.4 การจัดทำแผน IEP/IIP

การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยายและการมีส่วนร่วมในการอบรม
2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน
3. การตรวจภาระงาน/ชิ้นงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียยน

2. ใบงาน
3. การจัดทำชิ้นงาน/ผลงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม

ใบงาน

10.5 การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยายและการมีส่วนร่วมในการอบรม
2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน
3. การตรวจภาระงาน/ชิ้นงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียน
2. ใบงาน
3. การจัดทำชิ้นงาน/ผลงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม

ใบงาน

10.6 การวัดและประเมินผล นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียน
2. ใบงาน
3. แบบสรุปองค์ความรู้

10.7 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน

วิธีการวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยายและการมีส่วนร่วมในการอบรม

2. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน
3. การตรวจภาระงาน/ชิ้นงาน

เครื่องมือประเมิน

1. ใบลงทะเบียยน
2. ใบงาน
3. การจัดทำชิ้นงาน/ผลงาน

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม
ใบงาน

10.8 การประเมินผลหลังการอบรม

การประเมินผลหลังการอบรมหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

1. การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรมตาม
ใบงานของหน่วยการเรียนรู้

2. เวลาในการเข้าร่วมพัฒนา
3. คะแนนสอบ หลังอบรม ร้อยละ 80 (24 คะแนนขึ้นไป)

เกณฑ์การผ่านการอบรม

1. คะแนนใบงาน ร้อยละ 80
2. เวลาเข้าอบรม ร้อยละ 80
3. คะแนนสอบ หลังอบรม ร้อยละ 80 (24 คะแนนขึ้นไป)

จำนวนข้อสอบ ก่อน-หลังการอบรม

ที่	เนื้อหา/สมรรถนะ	จำนวนข้อ
1	กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ	3
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ 9 ประเภท	9
3	จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ	3
4	การจัดทำแผน IEP/IIP	6
5	การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี	3
6	การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4
7	การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง	2
รวม		30

ภาคผนวก ง คู่มือหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

คู่มือหลักสูตร

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ

หลักสูตรและการสอน
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

คู่มือหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้จัดการอบรมประกอบการจัดกิจกรรมการอบรมตามหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม เนื้อหา และใบงานประกอบหลักสูตรจำนวน ๗ หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ ๑ กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ หน่วยที่ ๒ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ หน่วยที่ ๓ จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ หน่วยที่ ๔ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และ แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) หน่วยที่ ๕ การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หน่วยที่ ๖ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และหน่วยที่ ๗ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๔ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต่อไป

ยุพิน บุญประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หน่วยที่ ๑ กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ	๑
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๑	๑
เนื้อหาหน่วยที่ ๑	๓
ใบงานหน่วยที่ ๑	๑๔
หน่วยที่ ๒ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ	๑๖
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๒	๑๖
เนื้อหาหน่วยที่ ๒	๑๘
ใบงานหน่วยที่ ๒	๖๗
หน่วยที่ ๓ จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ	๖๘
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๓	๖๘
เนื้อหาหน่วยที่ ๓	๗๐
ใบงานหน่วยที่ ๓	๘๔
หน่วยที่ ๔ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	๘๕
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๔	๘๕
เนื้อหาหน่วยที่ ๔	๘๘
ใบงานหน่วยที่ ๔ ใบงานที่ ๑	๑๓๓
ใบงานหน่วยที่ ๔ ใบงานที่ ๒	๑๔๐
หน่วยที่ ๕ การออกแบบสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	๑๔๓
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๕	๑๔๓
เนื้อหาหน่วยที่ ๕	๑๔๙
ใบงานหน่วยที่ ๕	๑๕๙
หน่วยที่ ๖ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความ	
บกพร่องทางการเรียนรู้	๑๖๐
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๖	๑๖๐
เนื้อหาหน่วยที่ ๖	๑๖๒
ใบงานหน่วยที่ ๖	๑๙๑
หน่วยที่ ๗ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง	
แผนการจัดกิจกรรมหน่วยที่ ๗	๑๙๓
เนื้อหาหน่วยที่ ๗	๑๙๕
ใบงานหน่วยที่ ๗	๒๐๐
คณะกรรมการผู้จัดทำคู่มือหลักสูตร	๒๐๑

แผนการจัดอบรม หน่วยที่ ๑

เรื่อง กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

๑. ชื่อหน่วย กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

๒. เวลา ๑ ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี)

๓. สาระสำคัญ/ลักษณะเนื้อหาวิชา

สาระสำคัญของหน่วยนี้ ได้แก่ สิทธิทางการศึกษาของคนพิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจเหตุผลในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งนำไปสู่บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่องหลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการพ.ศ.๒๕๕๒ นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (กรณีมีการแก้ไขกฎหมายให้เพิ่มเติมเป็นฉบับแก้ไขปัจจุบันหรือเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

๔. วัตถุประสงค์

เมื่อจบการอบรมผู้เข้าอบรมจะสามารถ

๑. มีความรู้สามารถเชื่อมโยงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ
๒. บอกสิทธิของคนพิการทางการศึกษาได้
๓. ชี้แจงบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามกฎหมาย

๕. เนื้อหา

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖
๔. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๕. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒

๖. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒

๗. นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๘. กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

(กรณีมีการแก้ไขกฎหมายให้เพิ่มเติมเป็นฉบับแก้ไขปัจจุบัน หรือเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

๖. กิจกรรมการอบรม

จุดประสงค์	กระบวนการฝึกอบรม	สื่อและอุปกรณ์
๑. เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการช่วยเหลือและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรม	๑. การบรรยาย ๒. นำเสนอภาพวีดิทัศน์และภาพนิ่ง ๓. ผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ ๔. ผู้เข้าอบรมนำเสนอการสรุปองค์ความรู้ ๕. สนทนาซักถามและตอบคำถาม	๑. โปรแกรมนำเสนอ ๒. ไฟล์ภาพ ๓. ไฟล์วีดิทัศน์ ๔. ไฟล์กฎหมาย ๕. ใบงาน
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ และสามารถสรุปองค์ความรู้ โดยเชื่อมโยงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับคนพิการ	ในใบงาน	
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกสิทธิของคนพิการทางการศึกษาได้ และสามารถบอกบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามกฎหมาย		

๗. สื่อการอบรม

๑. โปรแกรมนำเสนอ
๒. ไฟล์ภาพนิ่ง
๓. ไฟล์วีดิทัศน์
๔. ไฟล์ข้อมูลกฎหมาย
๕. ใบงาน

๘. การประเมินผลและเกณฑ์การประเมิน**วิธีการวัดและประเมินผล**

๑. การตรวจสอบการเข้าร่วมฟังบรรยาย
๒. การตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในใบงาน

๙. เครื่องมือประเมิน

๑. ใบลงทะเบียน
๒. ใบงาน
๓. แบบสรุปลงค์ความรู้

๑๐. การประเมินผล

การมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นและการทำกิจกรรมตามใบงาน
ผ่านร้อยละ ๘๐

เนื้อหา หน่วยที่ ๑

เรื่อง สิทธิคนพิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเพื่อให้รู้เกี่ยวกับสิทธิ และโอกาสทางการศึกษาของคนพิการตามกฎหมายมีขอบข่าย ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
๓. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖
๔. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖
๕. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒
๖. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒
๗. นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๘. ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖

มีประเด็นสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ การเลือกปฏิบัติจะกระทำไม่ได้

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามวรรคสามสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

มาตรา ๔๙ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

มาตรา ๕๒ เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๘๐ ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว และชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

กฎหมายรัฐธรรมนูญนำไปสู่การออกพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับข้อต่าง ๆ

๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

ผู้พิการหรือทุพพลภาพย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยต้องจัดให้เป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดยมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๑๐ ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้

วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งในด้าน ความรู้ ความคิด ความสามารถความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

๓. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับ บุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือ ทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น เพื่อให้การบริการและการให้ความ ช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับ มีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ ด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่าง บุคคลทั่วไปทั้งนี้ตามประเภทและภาพ คนพิการหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด(ที่มา :<https://th.pngtree.com/freepng>)

ผู้ดูแลคนพิการ หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรือรับอุปการะคนพิการ

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัด การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับ ความ ต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถ และศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวัน เพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

ครูการศึกษาพิเศษ หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“การเรียนร่วม” หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

สถานศึกษาเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

มาตรา ๕ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

(๑) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๒) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(๓) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา ๖ ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วมการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการรวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อมระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมายให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

เกี่ยวกับท้องถิ่น

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้ราชการส่วนท้องถิ่นออก ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่งให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนทรัพยากร องค์กรความรู้และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับ มีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด...ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ ข้อ ๓ ให้กำหนดประเภทความพิการ ดังนี้

- (๑) ความพิการทางการเห็น
- (๒) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
- (๓) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
- (๔) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
- (๕) ความพิการทางสติปัญญา
- (๖) ความพิการทางการเรียนรู้
- (๗) ความพิการทางออทิสติก

ให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเป็นผู้ตรวจวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการเพื่อประกอบคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ เว้นแต่นายทะเบียนเห็นว่า เป็นความพิการที่มองเห็นได้โดยประจักษ์ ไม่ต้องให้มีการตรวจวินิจฉัยก็ได้

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ" หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นการกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษา ซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณีจะยื่นคำขอแทนก็ได้แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคน

พิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณีด้วยการยื่นคำขอ มีบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำ ตัวคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ (บัตรประจำตัวคนพิการมีอายุ ๖ ปี)

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็น สาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้ (๑).(๒) การศึกษาตาม กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษา เฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงาน ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

๕. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษาโดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ และกระบวนการในการจัดทำ

ข้อ ๓ คนพิการที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อทางการศึกษา และขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จะต้องมีความสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(๒) มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(๓) ลงทะเบียนและเข้าศึกษาในสถานศึกษา

ข้อ ๔ กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) จัดประเมินระดับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็น รายบุคคล

(๒) กำหนดเป้าหมายระยะยาว ๑ ปี เป้าหมายระยะสั้น หรือจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม

๑. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการ การศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๒

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ เป็นผู้ที่มีความ สำคัญ และมีความเสียสละสมควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

ครู หมายความว่า บุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางการเรียนสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญา

ครูการศึกษาพิเศษ หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรี ขึ้นไปและปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

สถานศึกษา หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในทุกระดับหรือหน่วยงาน การศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนที่มีคนพิการเข้าเรียนหรือที่พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาสำหรับคน พิการ

ข้อ ๔ ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างน้อย สามปีต่อครั้ง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องทางการศึกษาพิเศษ หรือพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การดำเนินการตามข้อ ๔ ให้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาตาม (๑) ของข้อ ๔ ต้องเป็นหลักสูตรกลางที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ตามความเหมาะสมและมี ลักษณะเฉพาะเพื่อคนพิการแต่ละประเภท และสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำหลักสูตร

กลางดังกล่าวไปใช้การฝึกอบรมหรือพัฒนานั้น ในการนี้ หากคณะกรรมการเห็นว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใดได้กำหนดหลักสูตรขึ้นเองมีความเหมาะสม คณะกรรมการก็สามารถให้ความเห็นชอบและถือเป็นหลักสูตรที่ใช้ฝึกอบรมหรือพัฒนานั้นได้

(๒) การพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพตาม (๒) ของข้อ ๔ ต้องเป็นหลักสูตรซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ โดยหลักสูตรนั้นจะต้องมีลักษณะตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรนั้น

๗. นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาคนพิการ

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

นักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ นักเรียน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และนักเรียนพิการในโรงเรียน เรียนร่วม ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ผลผลิตจุดมุ่งหมาย จุดเน้นการดำเนินงานกลยุทธ์ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

วิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย สู่มาตรฐานสากล พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

พัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นไทยและห่างไกลยาเสพติด มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากลด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

๑. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
๒. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมี คุณภาพ ทั่วถึง และเสมอภาค
๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตาม ศักยภาพ
๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนกลางลดบทบาทและกระจายอำนาจ
สู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งบูรณาการการทำงานภายในสำนักต่าง ๆ

๖. เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับ การพัฒนาคุณภาพครู
และบุคลากรมีความปลอดภัยและมั่นคง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนด
จุดมุ่งหมาย ๕ ประการ คือ

๑. การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล
๒. การลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
๓. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีศักยภาพอย่างสูงด้าน การจัดการเรียนรู้
๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่อย่าง
เข้มแข็ง
๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนกลาง ลดบทบาทและกระจาย
อำนาจการบริหารจัดการ รวมทั้งบูรณาการการทำงาน

๒. การลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

๒.๑ ..... ๒.๒ .....

๒.๓ นักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ นักเรียน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
และนักเรียนพิการในโรงเรียน เรียนร่วม ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

๓. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีศักยภาพอย่างสูงด้าน การจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นพัฒนา
ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ยึดมั่น ในจรรยาบรรณ มีศักยภาพสูง ด้านการจัดการเรียนรู้ให้ประสบ
ผลสำเร็จโดยเน้นการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร
จากองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารตามความต้องการจำเป็นในระหว่างวันหยุดหรือปิด
ภาคเรียน

ผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงผลผลิตเดิม จำนวน ๖ ผลผลิต ได้แก่

๑. ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา
๒. ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ
๓. ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ
๕. เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๖. ผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยมีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริม การจัดการศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต สำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษซึ่งมี สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษา เพื่อให้ภารกิจดังกล่าว สามารถ ตอบสนองสภาพปัญหาและรองรับการขับเคลื่อนนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการและนโยบายรัฐบาล

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ข้อ ๔ การกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาค และความ เป็นธรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม

๘. ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๖

เจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ โอกาสทางการศึกษา ในสถานศึกษาตามสภาพความพิการ และศักยภาพโดยเร็ว และให้มีโอกาสได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์เพื่อให้สามารถรับการศึกษาอย่าง เหมาะสมต่อไป

ประกอบด้วย

๑. ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคล ของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ

๒. แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษา เอกสารแก้ไขแบบฯพฤติกรรมและอารมณ์

๓. หลักสูตรการอบรมผู้ดำเนินการคัดกรอง และเอกสารเพิ่มเติม

๙. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ประเภทของคนพิการ มีดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

- (๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- (๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- (๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
- (๘) บุคคลออทิสติก
- (๙) บุคคลพิการซ้อน

ข้อ ๓ การพิจารณาบุคคลที่มีความบกพร่องเพื่อจัดประเภทของคนพิการ ให้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

(๑.๑) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำรงดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๒๐๐ (๒๐/๒๐๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

(๑.๒) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ความชัดของสายตาดำรงดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐)

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๒.๑) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทาง การได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป

(๒.๒) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะจาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงานการใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๔.๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหวความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูกการไม่สมบูรณ์ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

(๔.๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

(๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

(๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของ การรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

(๘) บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน

(๙) บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

*****

ใบงานที่ ๑
เรื่อง กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ

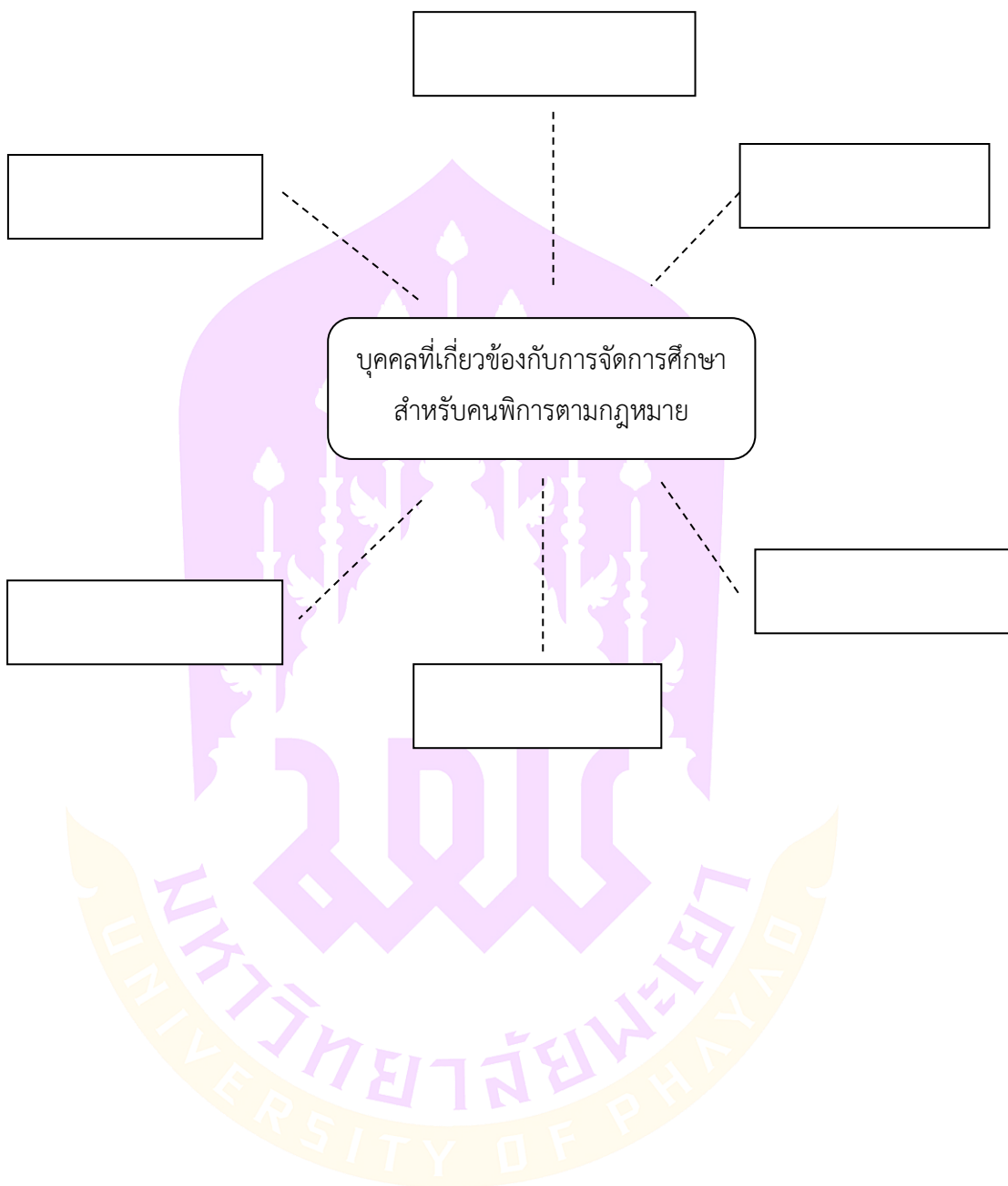

คำชี้แจง: ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปองค์ความรู้ โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิดรวบยอดจากเรื่อง กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาพิเศษ ให้เข้าใจพอสังเขป (๑๒ คะแนน)

ข้อที่ ๒ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามกฎหมาย

ภาคผนวก จ ภาพประกอบการอบรมหลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๔
ข่าวประชาสัมพันธ์

ดร.วิทย์ ศรีวะรัมย์ ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๔ เป็นประธานการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม สพป.เชียงราย เขต ๔
โดยมี นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ ผอ.กลุ่มนิเทศฯ พร้อมด้วยคณะศึกษานิเทศก์,
ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นวิทยากร ทางออนไลน์ผ่านระบบ Google Meet
ณ ห้องประชุมภูชี้ฟ้า สพป.เชียงราย เขต ๔ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๔
ข่าวประชาสัมพันธ์

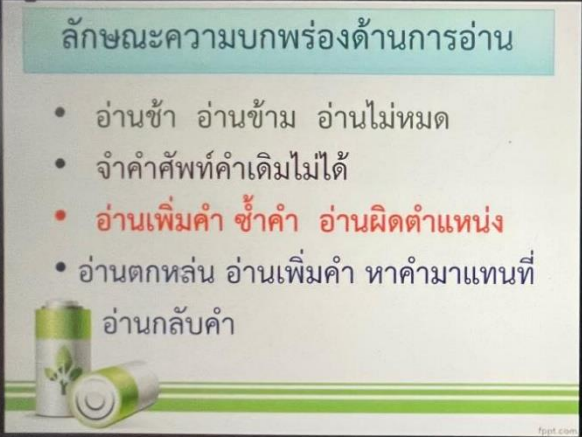

ดร.วิทย์ ศรีวะรัมย์ ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๔ มอบหมายให้
นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ ผอ.กลุ่มนิเทศฯ พร้อมด้วยคณะศึกษานิเทศก์,
ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นวิทยากรการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม สพป.เชียงราย เขต ๔ ทางออนไลน์
ผ่านระบบ Google Meet ณ ห้องประชุมภูชี้ฟ้า สพป.เชียงราย เขต ๔
วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

channelcr4 dicit สำหรับอ่านเสียง

ลักษณะความบกพร่องด้านการอ่าน

- อ่านซ้ำ อ่านข้าม อ่านไม่หมด
- จำคำศัพท์คำเดิมไม่ได้
- **อ่านเพิ่มคำ ซ้ำคำ อ่านผิดตำแหน่ง**
- อ่านตกล้อน อ่านเพิ่มคำ หาคำมาแทนที่
อ่านกลับคำ

channelcr4 dicit

channelcr4 dicit

Rattasorn Chai...

จิรัชญ์ ธรรม

พิมพ์ รุ่งดี

อีก 38 คน

คุณ

การประชุมออนไลน์

การประชุมพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูสอน...

การประชุมออนไลน์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ยุพิน บุญประเสริฐ
วัน เดือน ปี เกิด	9 ธันวาคม 2509
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูเชียงราย ครุศาสตรบัณฑิต (ประถมศึกษา) สถาบันราชภัฏเชียงราย ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	67 หมู่ 4 ตำบลสบบง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	ยุพิน บุญประเสริฐ. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาเพื่อการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มี ความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม. วารสารการวิจัย "การส่องคำ" มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2565. ยุพิน บุญประเสริฐ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิง พุทธ วัดวังตะวันตก จังหวัดนครศรีธรรมราช. ในปีที่ 7 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม 2565).
รางวัลที่ได้รับ	-